

De Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur

Franse rellen en Belgische hypocrisie

Het zal niemand ontgaan zijn dat de voorsteden van de Franse metropolen wekenlang in lichterlaaie stonden. Het begon allemaal met twee pubers die onterecht werden opgejaagd door de politie, waarbij de klopjacht eindigde in de tragische dood van de twee jongeren. De politie werd onmiddellijk door het parket en minister van binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy in bescherming genomen in de vorm van de ontkenning van de achtervolging. Een foute kramp van overheidswege -bleek achteraf na onderzoek- want Zyad (17) en Bounna (15) werden wel degelijk onterecht opgejaagd. De gebeurtenissen veroorzaakten een opstand tegen de politie in Clinchy-sous-Bois en des te groter bleek de vastberadenheid tot blind geweld toen Sarkozy de geweldplegers publiekelijk voor uitschot uitmaakte, dat met de knoet diende te worden gedisciplineerd of desnoods met een chirurgische, juridische ingreep uit de samenleving verwijderd. Om het te zeggen in de woorden van Sarkozy: "Ik zal met een Kärcher (hogedrukreiniger) de straten uitzuiveren".

De reactie van de overheid op de geweldgolf liet dus niet lang op zich wachten en Sarkozy van het rechtse UMP, die ambitie heeft om in 2007 gekroond te worden als president van de republiek, gaf dan ook reeds de eerste dagen, toen de schermutselingen zich beperkten tot Clinchy-sous-Bois, een voorstad van Parijs, duidelijk te verstaan dat hij geen duimbreed zou toegeven. Sarkozy, die zich profileert als een voorstander van de harde lijn (law and order), lijkt door zijn ontoegeeflijkheid de ernst van de onderliggende oorzaken van dit contraproductief geweld te hebben onderschat: werkloosheid, isolatie, het gebrek aan

perspectieven en discriminatie. Het repressieve beleid en het stoere taalgebruik van de Franse overheid zijn overgenomen van extreem-rechts om Le Pen (FN) het gras voor de voeten te maaien en hebben de situatie in de zielig ogende buitenwijken doen escaleren. Ondertussen mocht de premier (en partijgenoot) Dominique de Villepin, de brandjes die door de media tussen regeringsleden aangewakkerd werden, proberen te blussen. Ook kondigde hij nieuwe *anti-discriminatoire*

gaan. Herinnert de lezer zich de rellen in *Borgerhout* -die meer van de Witte Mars weg hadden vergeleken met de gebeurtenissen in Frankrijk- die volgden na de koelbloedige, racistische moord op de Antwerpenaar Mohamed Achrak eind november 2002? Toen het nieuws van de moord bekend raakte, kwamen jongeren spontaan de straat op om deze laffe, racistische daad te veroordelen en hun ongenoegen publiekelijk te uiten. *Dyab Abou Jahjah* haaste

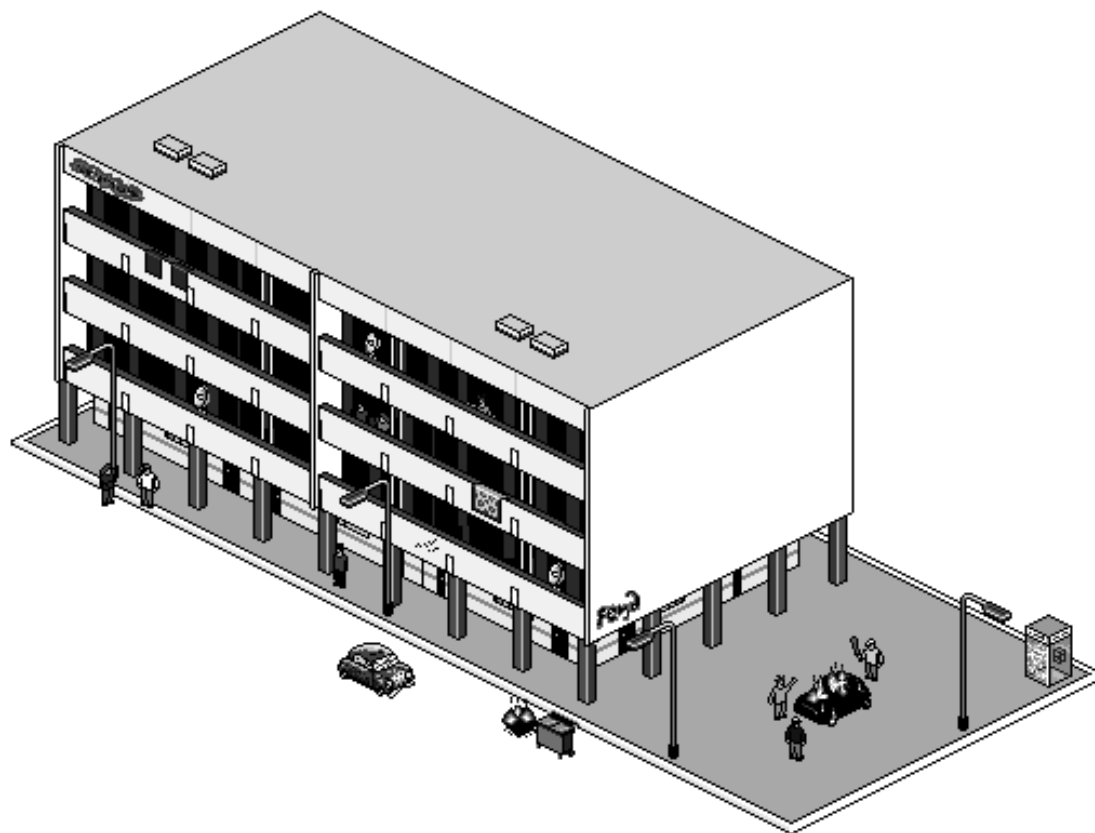
binnenlandse zaken Duquesne het parlement Dyab Abou Jahjah aan te pakken en werd hiervoor niet tegengesproken door de premier. Meer nog, Verhofstadt beloofde de AEL met alle mogelijke middelen aan te pakken. Dit geschiedde de dag na de moord op Mohamed Achrak. Geen krant die het had over de racistische daad, neen, Abou Jahjah werd uitgeroepen tot rellenmanager door de media en staatsvijand nummer één door de politiek. Hij werd op vraag van de minister van justitie uit zijn bed gelicht en mocht kennismaken met de gevangenis. Een unicum in de Belgische geschiedenis, een verkrachting van de *trias politica* van Montesquieu waar onze hypocriete premier zo graag mee uitpakt. Hugo Coveliers en Filip Dewinter konden op beide oren slapen.

Terwijl in Frankrijk Sarkozy de ouders van de vermoorde jongens wilde ontmoeten, had de toenmalige burgemeester van Antwerpen Léona Detiège geen kik gegeven bij het horen van het nieuws. Niemand die zich richtte tot de familie van de vermoorde jongeman. Integendeel, Detiège werd door journalisten opgezocht in een restaurant waar ze nagloeiend van de wijn enkele ridicule en beschamende woorden de buis opgooide, waarna ze rustig verder haar copieuze maaltijd verorberde.

De grootste hypocriet van allemaal is professor (UG) Brice de Ruyver, de veiligheidsadviseur van premier Verhofstadt, die in De Morgen van 7 november Sarkozy afschilderde als een negentiende-eeuwse aristocraat die een wij-tegen-zij-gevoel zou creëren. Los van het

waarheidsgehalte in deze uitspraken vraag ik me vooral af waar Brice De Ruyver de arrogante smoel vandaan haalt om de Fransen te veroordelen. Dezelfde beleidsverantwoordelijken die Sarkozy bekritisieren zagen er drie jaar geleden geen graten in om het principe van scheiding der machten met de voeten te treden en een hele gemeenschap, geconfronteerd met een racistische moord, aan de schandpaal te nagelen. De politieke kaste had in paniek heel de juridische machinerie aan zich onderworpen om 1 man te pakken. 1 man. En van wie kwamen al de ideeën die door de regering ten uitvoer werden gebracht? Ja dat klopt, van 1 man: Brice De Ruyver. Uitgerekend deze man komt in de Belgische kranten Sarkozy de les spellen. Maar Frankrijk heeft geen lessen te krijgen van België want de toestand van de Belgische burgers van allochtone origine ziet er niet rooskleuriger uit dan in Frankrijk. In sommige Brusselse en Antwerpse wijken bedraagt het werkloosheidspercentage (ook) 70% en het lijkt er niet op te gaan beter. Dit is deels te wijten aan het feit dat de stuwende krachten in onze maatschappij (vakbonden, academische wereld enz.) niet 'ondubbelzinnig' achter de legitieme eisen van sociaal-economische integratie van de nieuwe Belgen staan. Drie keer al werd de Belgische overheid uit een benarde situatie gered door de koelbloedigheid van de allochtone gemeenschap. Een eerste keer na de moord op Loubna Benaïssa, een tweede keer nadat een dolgedraaide Schaarbekenaar een Marokkaans ouderpaar vermoordde en laatst na het drama in Borgerhout (Knack, 4 december 2002) De volgende keer zou het eens anders kunnen uitdraaien. Benieuwd of De Ruyver ook met een *Kärcher* komt aanzetten om de brand te blussen.

Martin Van Ganshoren

INHOUD

- P. 2 Het (De)Generatiepact
- P. 3 Poëzie & Ideologie
- P. 4 Kinderen & Beschaving
- P. 5 Download gratis MP3's!
- P. 6 Ideologiekritiek
- P. 7 Observaties uit Palestina
- P. 10 Copright & Methode
- P. 11 Laugh now...
- P. 12 UCOS-conferentie
- P. 13 The Seventh Cross
- P. 13 Strip!
- P. 14 Sociale Afbraak
- P. 15 Eigen kot is goud waard

DRAAI'S OM? P. 16

initiatieven aan, die door een groot deel van het sociaal middenveld gepercipieerd werden als druppels op een hete plaat. En president Jacques Chirac (UMP) hoor ik u vragen? Die richtte zich pas op 7 november (dag 10 van de onlusten) tot de Franse natie om de woede en verwoesting openlijk een halt toe te roepen. Hij liet zich enkele dagen later opnieuw opmerken om de noodtoestand af te kondigen waarbij de prefecten de mogelijkheid kregen om de avondklok (een oorlogsmaatregel) in te voeren.

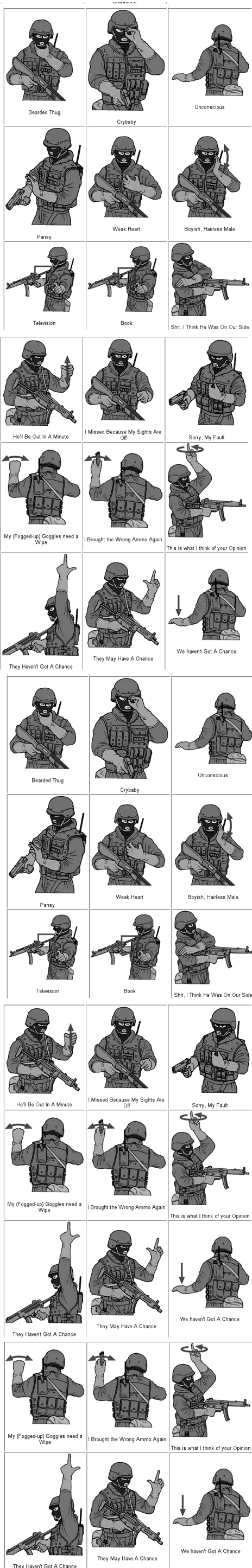
Wie de Franse binnenlandse politiek volgt zal het niet ontgaan zijn dat de ongeregelde uitgebuut werden door de hoofdrolspelers, Sarkozy en De Villepin, die bij deze de strijd om het presidentschap pas écht hebben ingezet. Ze proberen zich zonder schroom op de kap van de banlieue te profileren en elkaar een hak te zetten. Maar zoals de Koude Oorlog niet heeft geleid tot een rechtstreekse confrontatie tussen de protagonisten (VS/USSR) maar eerder in de de periferie (Derde Wereld), door anderen 'voor hen' werd uitgevochten, zo ook wordt de koude oorlog tussen De Villepin en Sarkozy uitgevochten in de periferie van de regering. Een goed voorbeeld is de rol die de staatssecretaris van gelijke kansen, Azouz Begag, hierin heeft gespeeld. Sarkozy werd door Begag in het parlement aangespoord om zijn woorden in het vervolg beter uit te kiezen als hij zich tot de Franse voorsteden richtte. (De uitspraken van Sarkozy die het vuur aan de lont waren geweest zijn: 'racaille', 'voyous' en 'ik zal de wijken schurkvrij spuiten met een Kärcher') Begag, door De Villepin in de regering gebracht, werd onmiddellijk door het gevolg van Sarkozy met een smerige campagne aangevallen in de pers en gedegradeerd tot Alibi-Ali. De strijd om het presidentschap kent geen medelijden. De toon was gezet.

Laten we nu het electorale opbod laten voor wat het is en terug naar het *autokerkhof* in de voorsteden

zich bij het horen van het tragische nieuws onmiddellijk naar de plaats van de moord (hij was voetbalcoach van de broer van het slachtoffer). Meteen werd de toenmalige korpschef Luc Lamine (de zelfverklaarde aartsvijand van Abou Jahjah) op hem afgevuurd met de opdracht Abou Jahjah *een toontje lager te leren zingen*. Wat begon als een collectief gebed ter nagedachtenis van de vermoorde M. Achrak op de Turnhoutsebaan, ontardde -na twee bussen pepperspray leeg te hebben gespoten in Abou Jahjahs' gezicht en het chargeren tegen de aanwezige jongeren- in rellen. Wat is de relevantie van deze draai in het artikel hoor ik u denken?

Wel, de woorden van Sarkozy hebben zeker een *trigger-effect* gehad op het geweld, maar daarom moeten Belgische regeringsleden nog niet luidop in de media de woorden en aanpak van Sarkozy bekritisieren omdat ze, verbaal en juridisch, minstens even hard op de rellen in Borgerhout van begin november 2002 hebben gefulmineerd. Ik meen te geloven dat dit optreden van onze regering kan bestempeld worden als huichelarij of hypocrisie. Want drie jaar geleden, toen er gedurende enkele dagen rellen uitbraken in Borgerhout, was de reactie van overheidswege identiek aan de Franse reactie en eigenlijk zelfs straffer! Om te beginnen werd de racistische moord onmiddellijk afgedaan als een moord begaan door een 'geestesgestoorde'. Vervolgens werden de rellen toegeschreven aan een 'rellenmanager' (DAJJ) die van sommige wijken een *no-go zone* wilde creëren waar geen politie meer zou durven komen met als doel er drugshandel en georganiseerde misdaad de overhand te laten nemen... De Villepin en Sarkozy hebben zich van hetzelfde jargon bediend toen ze zich naar de parlementsleden richtten, de eerste dagen van de rellen. Bovendien verzekerde de toenmalige minister van

Anders Bekeken

Het eindeloopbaandebat bereikte met het afsluiten van het generatiepact zijn voorlopig hoogtepunt. Of het echt een pact wordt staat nog niet vast aangezien de vakbonden zich na twee nationale 24-uren stakingen nog steeds kanten tegen het generatiepact. De nationale media vertolkte reeds uitvoerig het standpunt van de regering. Door middel van een grootschalige mediacampagne wil de regering het ons nog eens "uitleggen". Snapt u er nog iets van? Wij alleszins niet!

Eerst het goede nieuws: we leven met zijn allen langer. Dan nu het slechte nieuws: de vergrijzing dreigt onze sociale zekerheid onbetaalbaar te maken. Een steeds kleinere groep van 'actieven' zal moeten instaan voor een groeiende groep 'niet-actieven', wat ofwel zal leiden tot bijkomende lasten voor de werkende bevolking of een drastische verlaging van de sociale uitkeringen. De studiec ommissie voor de vergrijzing raamt de meerkosten (jaarlijks) voor onze SZ op zo'n 9 miljard tegen 2030. Dat de boot van koers moet wijzigen, staat buiten kijf. De vraag is natuurlijk welke richting we uitgaan. En vooral wie er bij wint en wie er bij verliest.

Arbeid adelt?

De hoofdinzet van het pact is het verhogen van de werkzaamheidsgraad in België om 'meer bakkers het brood te laten bakken' en zo de financiering van de sociale zekerheid veilig te stellen. Dit kan alleen maar toegejuicht worden in het licht van de 600.000 werklozen in België. Werk voor iedereen! De feestvreugde wordt al gauw getemperd wanneer we de 'activeringsmaatregelen' onder de loep nemen. Eerst en vooral het symbooldossier van het brugpensioen dat op felle tegenkanting van de vakbonden stuitte en reeds tot twee nationale stakingen geleid heeft. De kogel is door de kerk: de leeftijd voor het brugpensioen wordt 'geleidelijk' opgetrokken van 58 naar 60 jaar. Als je in het achterhoofd houdt dat België aan de staart van het Europese peloton bengelt inzake de tewerkstellingsgraad van 50-plussers, lijkt dit op het eerste zicht zeer aannemelijk. Het totale prentje is echter genuanceerder dan dit. Zo behoort België inzake arbeidsproductiviteit tot de beste van de wereld. Dat dit zijn tol eist bij de 50-plussers, die het vaak helse werkritme niet meer aankunnen, is evident. Belangrijker is evenwel dat oudere werknemers niet in trek blijken te zijn bij de werkgevers: te duur, niet productief genoeg, niet flexibel genoeg, niet 'innovierend genoeg', wat zich vertaalt in de systematische lozing van 50-plussers bij herstructureringen. Het is dan ook eigenaardig dat de discussie wordt verengd tot langer werken terwijl het meer een kwestie is van langer mogen en langer kunnen werken. Zo heeft de vorige verhoging van de brugpensioenleeftijd van 56 naar 58 niet enkel geleid tot nieuwe uitredingsmechanismen (zoals Canada dry) maar evenzeer tot een verhoging van de 'ouderewerkloosheid'. De verhoging van de brugpensioenleeftijd alleen is dus geen garantie voor een hogere werkzaamheidsgraad (indien bijvoorbeeld brugpensioen vervangen wordt door naakte ontslagen).

In het generatiepact wordt het brugpensioen afgebouwd en worden er maatregelen genomen om de jongerenwerkloosheid aan te pakken. De onderliggende redenering is dat het brugpensioen zijn effect heeft gemist en niet meer van 'deze tijd' is. Levert het brugpensioen dan geen jobs meer op voor jongeren? In een ver verleden werd, in een klimaat van grootschalige herstructureringen, het brugpensioen in het leven geroepen. Werkgevers konden op een goedkope manier oudere werknemers laten afvloeien. De vakbonden zagen op hun beurt hierin een instrument om een dam op te werpen tegen de jongerenwerkloosheid. En de sociale vrede was een feit. Met de jongerenwerkloosheid ging het er echter niet spectaculair op vooruit omdat er bijvoorbeeld zelden aanwerving van jongeren tegenover de afvloeiing van ouderen stond. Hierdoor besluiten dat het brugpensioen an sich geen jobs voor jongeren kan opleveren, is letterlijk en figuurlijk een brug te ver. Argumenteren dat het brugpensioen in een andere context het leven zag, is moeilijk te rijmen

met het feit dat er op dit moment aan de lopende band geherstructureerd wordt, zelfs in winstgevende bedrijven. Als er nu al iets veranderd is, is het de gewijzigde krachtsverhouding tussen arbeid en kapitaal en de verminderde prijs waarmee men de sociale vrede hoopt af te kopen.

Jong en oud: allebei out

De problematiek van jongeren- en ouderenwerkloosheid kan niet losgekoppeld worden van het personeelsbeleid van de bedrijven. Dit personeelsbeleid gaat uit van de eenvoudige doelstelling dat arbeid, net als alle andere elementen van het productieproces, zo goedkoop mogelijk en zo efficiënt mogelijk moet zijn. Daarom heeft men een voorkeur voor werknemers met een welbepaald profiel: ze moeten flexibel, mobiel en breed inzetbaar zijn. Dit zijn de kenmerken van de goedopgeleide werknemer van 25-45 jaar die echter van elke werknemer, ongeacht de leeftijd, verwacht wordt. Jongeren hebben nog niet genoeg ervaring om productief genoeg te werken. Ouderen beschikken niet meer over het gigantische human capital reservoir om aan al deze verzuchtingen te voldoen. De schuld voor de non-participatie van ouderen wordt, met een nakende vergrijzing in het achterhoofd, al te vaak op de leeftijd afgeschoven, terwijl ze vooral een product is van de arbeidsorganisatie van de laatste dertig jaar. Werk begint meer en meer op topsport te lijken. Dit is nog niet eens zo'n gek idee als je kijkt naar de berg antidepressiva en andere oppepmiddelen die in dit productiviteitsmekka geslikt worden.

Het pact blinkt eveneens uit in eenzijdigheid wanneer we de aandacht die uitgaat naar de jongerenwerkloosheid, evalueren. In het licht van de 125.000 werkloze jongeren is de belofte van 380 bijkomende jobs voor laaggeschoolde jongeren op zijn minst ontoereikend.

Lissabon: zon, zee en ....

Het generatiepact kadert in de uitvoering van de doelstelling van de Lissabon-strategie. In de Verklaring van Lissabon (2000) stelden de verzamelde Europese leiders de ambitie voorop om van de EU tegen 2010 'de meest competitieve kenniseconomie ter wereld' te maken en tegelijkertijd de sociale cohesie veilig te stellen. Hoewel er veel gesproken wordt over een kenniseconomie, gaat de aandacht hoofdzakelijk uit naar arbeid. Het verhogen van de werkzaamheidsgraad (tot 70%) staat centraal in de strategie om de Europese economie nieuw leven in te blazen en de sociale cohesie te vrijwaren. Als Europa zich ontpopt tot de behoeder van sociale vooruitgang is enige kritische reflex aangewezen. Ten eerste, een verhoging van de werkzaamheidsgraad betekent geen verlaging van de werkloosheid. In de mate dat een verhoging van de werkzaamheidsgraad zich vertaalt in bijkomende, preciaire en laagbetaalde interim-jobs zonder werkzekerheid, is het twijfelachtig of dit de sociale cohesie ten goede zal komen.

De vrees voor een krappe arbeidsmarkt (weinig werkloosheid ten gevolge van vergrijzing) is een belangrijk argument in economische kringen voor de verhoging van de werkzaamheidsgraad. Waarom dit voor sommigen een probleem vormt, kunnen we simpel uitleggen. Zoals iedere boer weet: indien er veel patatten zijn (goede oogst) dan zal de prijs van de patatten lager liggen dan bij een slechte oogst. Anders gezegd een vraag groter dan het aanbod doet de prijs stijgen. Op de arbeidsmarkt zal een daling van het aanbod aan arbeidskrachten dus ook loonstijgingen in de hand werken, iets wat ondernemers onder het mom van de concurrentiepositie en wellicht ook de eigen portemonnee (meer loon betekent minder winst) niet op prijs stellen. De voorgestelde oplossing van een verhoging van de werkzaamheidsgraad impliceert dat er meer mensen moeten concurreren voor een job, wat resulteert in een neerwaartse druk op de lonen en arbeidsvoorwaarden. Een instandhouding van een voldoende hoge arbeidsreserve (oftewel werkloosheid) vormt dus paradoxaal genoeg een belangrijk, maar minder gekend leidmotief van het werkzaamheidsdiscours. Bovenstaande logica

wordt vaak verdoezeld met het argument van de knelpuntberoepen, je weet wel vacatures die maar niet ingevuld geraken. De oplossing voor dit probleem ligt volgens ons voor de hand. Indien het aanbod niet kan tippen aan de vraag moeten de 'incentives' om deze vacatures in te vullen verhoogd worden, ondermeer aan de hand van loonsverhogingen en stimulering van herscholing. Zo werkt dat toch, vraag en aanbod?

De onzichtbare hand van de lastenverlagingen

Kersvers SP.a-voorzitter Vande Lanotte gaf aan dat het pact zonder bijhorende werkgelegenheid een lege doos is. Hier knelt nu net het schoentje. De beproefde methode waarmee de regering banen wil scheppen, zijn bijkomende lastenverlagingen, voor een stuk geconcentreerd op ouderen en jongeren. Door arbeid goedkoper te maken voor werkgevers hoopt de regering op tewerkstellingscreatie. Het terugverdieneffect van de voorgaande loonlastenverlagingen (reeds oplopend tot zo'n 5 miljard euro) onder de vorm van bijkomende jobs is een mager beestje gebleken. De weinige jobs die voortvloeiden uit lastenverlagingen waren bijzonder duur. De facto betekenden de onvoorwaardelijke lastenverlagingen een blanco cheque voor de werkgevers waarmee hun winsten aangedikt werden. Werkgevers werven immers slechts extra personeel aan in functie van de bestellingen, van de vraag. Bijkomende lastenverlagingen zouden dus gekoppeld moeten worden aan tewerkstellingsgaranties. In dit verband is het interessant om het veel grotere terugverdieneffect van lastenverlagingen in de non-profit op het vlak van tewerkstellingscreatie (3x hoger) te vermelden

De mythe van het concurrentieverhaal

De voortdurende reeks lastenverlagingen vormen de ware achillespees van de financiering van onze sociale zekerheid. Lastenverlagingen betekenen minder sociale bijdragen en dus minder inkomsten voor de SZ. Diegenen die zich opwerpen als de behoeders van onze sociale zekerheid, ontnemen deze tegelijkertijd van een belangrijke inkomstenbron. Jaarlijks lopen we 6 miljard euro mis door de lastenverlagingen, terwijl die desastreuze meerkost van de vergrijzing in 2030 jaarlijks 9 miljard euro zal bedragen. Het argument van 'de competitiviteit' houdt geen steek. Indien België beslist om zijn loonkosten verder te verlagen om een concurrentievoordeel te behalen dan zal een gelijkaardige reactie in pakweg Duitsland (één van onze grootste concurrenten, nota bene) ontstaan waarbij zij op hun beurt hun loonkosten zullen terugschroeven (vermindering inkomsten SZ en besparing uitgaven) door middel van lastenverlagingen om op het einde van het verhaal opnieuw even concurrentieel te zijn als België. Resultaat: beide landen zijn even competitief maar hebben ondertussen wel hun sociale zekerheid afgebouwd.

Van de OESO tot onze eigenste VUB-socioloog Elchardus klinkt het eensgezind: er is geen andere keuze! Ze hebben gelijk en ongelijk. Binnen het huidige neoliberale keurslijf is er inderdaad weinig ruimte voor alternatieven. Indien we de dominante, fundamentalistische marktlogica doorbreken, blijken er wel tal van oplossingen mogelijk. Een belasting op inkomsten uit kapitaal, een vermogensbelasting van 1 %, het stopzetten van de lastenverlagingen, sanctioneren van winstgevende bedrijven die herstructureren (slecht voor de werkzaamheidsgraad), een belasting op speculatie (cfr. Tobin-tax) ... De rode draad doorheen dit tegenverhaal is een herverdeling van de maatschappelijke rijkdom van rijk naar arm.

J.S. & Frank Vanaerschot

moeial@
vub.ac.be

Poëzie en Ideologie

“Break in the sun till the sun goes down” (D. Thomas)

Een oude Chinese wijze vertelde ooit aan zijn studenten dat ze niet zouden kunnen converseren, tenzij ze de studie van poëzie aanvatten. Dit lijkt een vreemde uitspraak: miljoenen mensen converseren vandaag met elkaar, zonder in jaren poëzie onder ogen gehad te hebben. Toch had die wijze gelijk: zonder poëzie zouden taal en wereld verkommen, vergrijzen en slinken tot een niet.

Waarom geloof ik dit? Omdat poëzie volgens mij een fundamentele rol vervult in het menselijk bestaan, een rol die er in de eerste plaats uit bestaat relaties tussen verschillende dingen in kaart te brengen. Een voorbeeld uit het werk meesterdichter Dylan Thomas: “The force that through the green fuse drives the flower / Drives my green age; that blasts the roots of trees / Is my destroyer. / And I am dumb to tell the crooked rose / My youth is bent by the same wintry fever”. Hier wordt het kloppend hart van de man verbonden met het groene sap van de bloem. Die

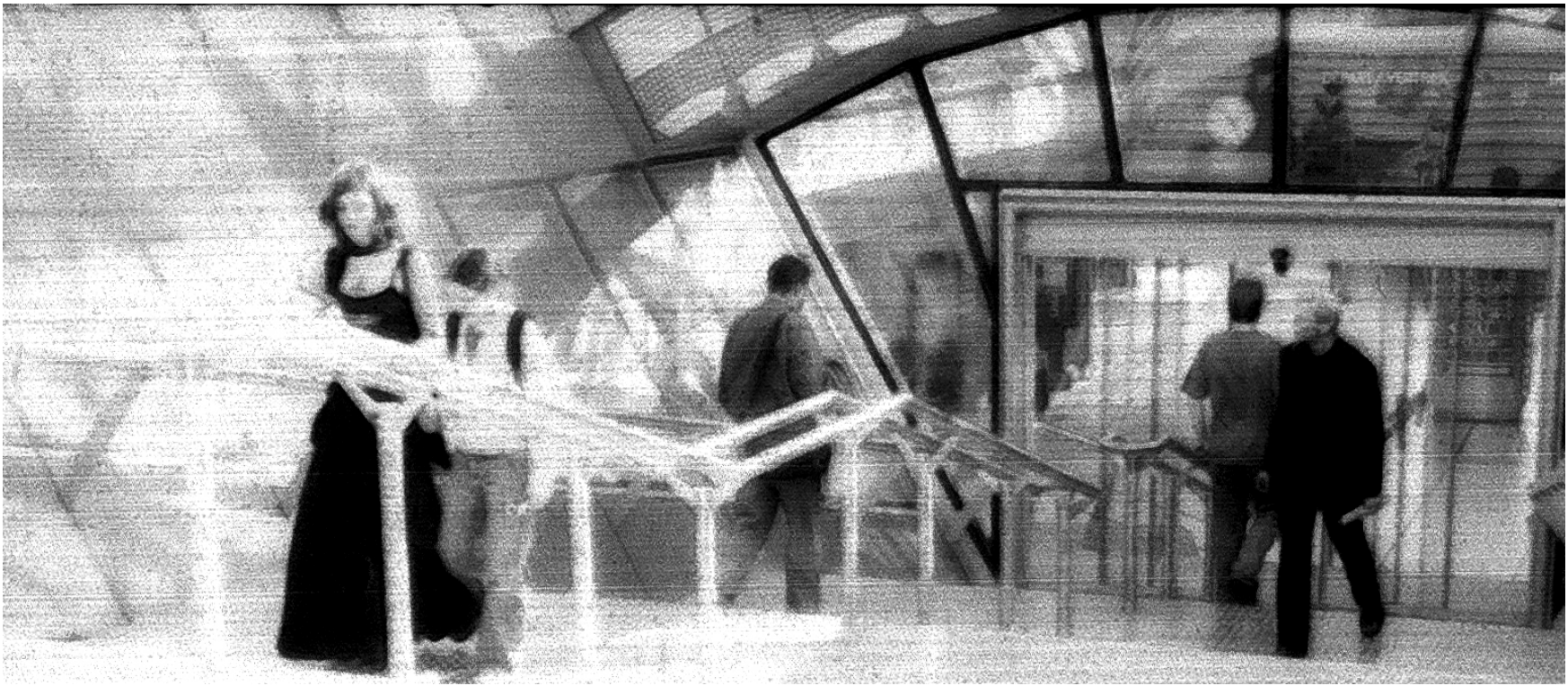
dat je het vermoedt, zetten die woordsijpelingen je aan tot het neerkogelen van anderen en het in brand steken van hun kerken/huizen/auto's. Gelukkig verdedigt poëzie zich tegen zulk misbruik. Door poëzie te zijn. Wie veel gedichten leest, raakt gewend aan zoetgevooides woorden die aanspraak maken op zijn hele wezen. Als hij meerdere dichters doorgenomen heeft, heeft hij ook meerdere standpunten gezien die allemaal even waar leken. Aangezien hij op verschillende gelegenheden van tegengestelde standpunten overtuigd is, zal hij nooit geneigd zijn aan een van deze standpunten de voorkeur te geven omwille van de frasering. Hij kiest zijn eigen waarheid. Maar dankzij zijn lezingen is er een veel grotere kans dat hij die als relatief gaat beschouwen. Niet als een dogmatische waarheid. Geen overbodige luxe in een wereld vol schreeuwerige ideologieën.

En daarmee zijn we op het niveau van de taal

iedereen weerklinkt een woord anders, werken de zinnen op een andere manier.

Maar wat als iemand nu die veelzijdigheid zou gaan ontkennen en zou zeggen: [appel = rond stuk fruit, afkomstig van de appelboom], en verder niets. Die iemand zou de klankvorm een werkelijkheidswaarde toekennen: alsof die combinatie van klanken voor iedereen naar exact hetzelfde ding zou verwijzen in eender welke tijd, voor eender wie. Alsof het woord “beziel” is van haar betekenis op dezelfde manier dat 1+1 steeds twee is. Maar laten we de redenering voortzetten: wat als die iemand datgene dat hij met “appel” gedaan heeft, met alle woorden doet? Dan krijgen we een soort (gepretendeerde) “absolute” taal, die zagezegd exact overeenkomt met de realiteit. De taal van de ideologie. Een taal, die als zij “Oog om oog, tand om tand” leest, dat niet kan interpreteren als een symbool of een valsheid. Een taal waarvan de slachtoffers geloven dat ze geen

Ik had het eerder over hoe poëzie schijnbaar onverbonden dingen met elkaar in verband brengt. Dat “schijnbaar” is wat de ideologie daarover zegt (want geloof het of niet, niemand ontkomt aan ideologie). In een huidige, westers wereldbeeld zijn mens en bloem niet verbonden: het zijn twee empirisch kenbare objecten. Met zijn poëzie doorbreekt Dylan Thomas die opvattingen, en doet ons onze vanzelfsprekendheden herdenken. Andere strofe uit het eerder geciteerde gedicht: “The hand that whirls the water in the pool / Stirs the quicksand; that ropes the blowing wind / Hauls my shroud sail. / And I am dumb to tell the hanging man / How of my clay is made the hangman's lime”. De vergelijking wordt doorgetrokken: niet alleen word ik (want daar gaat het tenslotte om) vergeleken met een bloem, maar ook nog eens met een beul. Een van het actieve soort. Het gedicht gaat door met deze vergelijkingen, om te eindigen met “And I am dumb to tell the lover's tomb / How at my sheet

kracht is onstuitbaar, getuige de frasering van de eerste regel: een stortvloed van woorden die het leven verbeelden. Nu kan je beweren: “jamaar, dat wist ik al, een bloem is een levend wezen en de mens ook en de mens is geëvolueerd maar bestaat nog steeds uit bloemcellen allez ik heb geen dichter nodig om mij dat te zeggen”. Maar was het ooit zo goed gezegd? Had je ooit zo'n duidelijk beeld van de gelijkenis? Hiervoor waren de twee dingen abstracte concepten, verbonden in je geest door een kennisbegrip: A heeft wat eigenschappen van B. Na dit gedicht ben je voorbij die koude kennis, je hebt nu een beeld van de gelijkenis, je voelt ze. Je voelt een eenheid in verscheidenheid.

Dit is de taak van de dichter: die relaties blootleggen zodat we ze meer ervaren dan begrijpen. Die ervaring gooit ons een wereld binnen die anders is door de verbanden die we plots zien. Om het voorgaande gedicht te gebruiken: mens en plant zijn veranderd. Misschien denkt de lezer er zelfs aan als hij uit woede een bloem vertrapt. Terwijl hij daarvoor de mens was, top van evolutie en erfgenaam van de wereld. Met enig geluk is zijn denken zelfs fundamenteel aangetast: de dingen zijn uit hun kadertjes gehaald, zijn nieuw voor hem. Het alledaagse, zelfs het uitvallen van een kies, krijgt belang: “Je [de kies in kwestie] hebt me vijftig jaren trouw gediend: / Had ik het hoogste woord, dan was dat door jouw hulp! / Je dankbaar voor de boodschap van vergankelijkheid / Begraaf ik je onder de bloesemende bomen” (Gong Zizhen).

Dit hoeft natuurlijk niet “waar” of zelfs maar “echt” te zijn. Een andere dichter kan het omgekeerde met een weergaloze stijl gaan beweren. Daar gaat het niet om, het gaat niet om wiskundige equivalenties en wie er nu gelijk heeft. Het gaat niet om de inhoud, alles draait immers om het hoe. De stijl, dus. De dichter fluistert zulke zoete muzikale woorden tot ons, dat ze onze geest binnensijpelen, dat we bereid zijn hem te geloven. En daar ligt natuurlijk het gevaar. Want zonder

beland. Voornoemde dogma's staan namelijk in nauw verband met taal en hoe die aangewend wordt om de wereld te creëren en te veranderen. Paul de Man, een Belgisch-Amerikaans criticus, omschrijft ideologie als volgt: “What we call ideology is precisely the confusion of linguistic with natural reality, or reference with phenomenalism” (uit het essay ‘The Resistance to Theory’). Toegegeven, nogal een overdonderende definitie. Maar de Mans boodschap is in feite vrij simpel, tenminste als we een paar basiskennmerken van taal herbekijken. Als we het simpel houden bestaat een woord uit twee basiselementen: een signifiant en een signifié. Het eerste begrip valt vrij te vertalen als “de betekenaar” en is de an sich onbetekenende klankvorm van het woord (of zin, of alinea, of uitroep etc.). Als ik op straat “hoeloagemes” probeert uit te spuwen, zal niemand begrijpen wat ik wil zeggen. Die klankvorm is in onze taal immers niet verbonden aan een signifié of “betekenis”. Het woord “appel” wél: in de Nieuwstraat uitgeroepen, gooit iemand me misschien een klokhuis toe. Want de conventie, ons aangeleerd sinds de vroegste kindertijd, bepaalt dat de klanken “a”, “p”, “p”, “e”, en “l” verwijzen naar een rond stuk fruit met een veelkleurige schil en een klokhuis. Voor “hoeloagemes” is er geen conventie, en bijgevolg ook geen betekenis.

Taal is dus een vat van conventies, die op zich geen enkele realiteitswaarde bezitten (denk terug aan appel: in het Frans heet dit object “pomme”, een totaal andere klankvorm. De conventie is met andere woorden niet gebaseerd op de werkelijkheid, maar op toeval en willekeurigheid). Die conventies zijn dan ook verre van absoluut: een Fransman zonder kennis van het Nederlands zal mij geen stuk fruit toesnijten als ik “appel” schreeuw. Bovendien zal iemand die de Bijbel gelezen heeft andere associaties maken als hij het woord “appel” hoort (erfzonde, Adam, Eva, etc.) dan iemand die dat niet gedaan heeft. Dat is een van de mooiere aspecten van taal en, als ik even mag, poëzie: voor

taal meer is: ze is realiteit. Zodoende zijn krantenartikelen, reclame en propaganda allemaal equivalent aan de waarheid. Manipulatie is immers onmogelijk: [taal = realiteit]. Wat dan met fictie? Dat is toch taal die claimt een verhaal te zijn, geen werkelijkheid? Ja, maar dat onderscheid is net uitgevonden door ideologen: door loutere verhalen te scheiden van taal die de realiteit zagezegd wél probeert uit te drukken, stel je dat laatste veilig. Zo'n onderscheid ontkent het feit dat pakweg journalistieke en wetenschappelijke taal gemanipuleerd kunnen worden, zoiets gebeurt immers alleen bij die rare romanschrijvers, die voor de rest weinig met eender wat te maken hebben.

En daarmee belanden we terug bij de Mans uitspraak: iemand onder de invloed van ideologie, gelooft Hitler als hij zegt dat de joden slecht zijn. Hij gelooft dit nog meer als het in de dagbladen staat, de encyclopedieën en op de posters. Taal bevat de Waarheid. Hetzelfde geldt overigens voor de wetenschap: ook daar zien we een pretentie tot absolute waarheidszegging. “Objectiviteit”, heet dat dan, zonder de bedenking dat die indruk van onpartijdigheid het resultaat is van een manipulatie van taal. Objectiviteit blijkt een retorisch mechanisme, dat net zoveel met de realiteit te maken heeft als het woord “hoeloagemes”. Want het is een conventie (als ik iets lees in een krant, is het zagezegd waar. Als ik iets lees in een roman, is het zagezegd niet waar). Het is een vorm van taal.

U kan zich terecht afvragen waar de poëzie naartoe is. Nog even terug naar de Man: hij volgt de reeds geciteerde definitie met “It follows that, more than any other mode of inquiry, including economics, the linguistics of literariness is a powerful and indispensable tool in the unmasking of ideological aberrations, as well as a determining factor in accounting for their occurrence”. Literatuurwetenschap als ideologiekritiek, studie van poëzie als studie van retoriek.

goes the same crooked worm”. Onze geest mag dan alles verdelen in aparte dingen, bij Dylan Thomas lezen we dat alles een is. En dat alles dood gaat, wordt vaak vergeten in onze maatschappij waar de dood meestal ongelegen komt en behoorlijk ongezellig blijkt (cfr. het artikel van Laetitia uit de vorige Moeial).

Poëzie is uiteraard veel meer dan ideologiekritiek die net besproken is. De relaties die in gedichten verschijnen, trillen ook op andere niveaus. Over de aard van die relaties dient nog wat gezegd: die is niet louter van toepassing op objecten, maar geldt natuurlijk ook voor de paren innerlijk, uiterlijk, natuur – cultuur etc. en zelfs voor woorden onderling. Om dit laatste aan te tonen, citeer ik de slotregels uit het briljante gedicht ‘Ulysses’ van Tennyson. Eerst een situering: de mythische reus Ulysses (bij ons beter bekend als Odysseus) is oud geworden, en heeft nu een huishouden. Deze held kan het gewone, alledaagse leven echter op zijn oude dag niet meer aan en wil, zoals weleer, varen tot voorbij de horizon, doen wat nooit eerder gedaan is: “Though much is taken, much abides; and though / We are not now that strength which in old days / Moved earth and heaven; that which we are, we are; / One equal temper of heroic hearts, / Made weak by time and fate, but strong in will / To strive, to seek, to find, and not to yield”. De opsomming van woorden in de laatste regel is bijna onovertroffen: ze zijn als de slag van een drum die steeds sterker wordt. Merk ook op hoe muzikaal woorden kunnen zijn: hier zingt de taal. De combinatie van de verschillende woorden met hun formele (klank, aantal lettergrepen,...) en inhoudelijke eigenschappen (nooit dezelfde) zorgt voor een surplus dat elk goed stuk poëzie bezit. Iets dat boven de regels uitstijgt, boven de taal uitstijgt. In de psychologie zou men het Gestalt noemen, ik verkies de term “subliem”. Het is een ervaring die je niet kan navertellen. Maar ze is er, laat dat volstaan. Ze is eigen aan alle goede, bezield kunst en verrijkt het leven als ervaring. Maar dat hoeft ik niemand te vertellen.

Ben

Kinderen & Beschaving

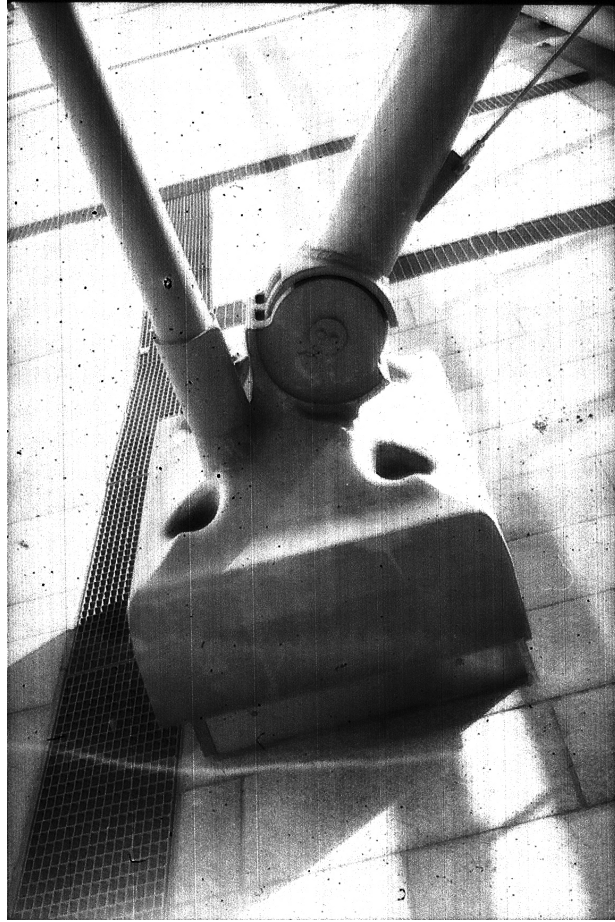
Bedenkingen Over Lager Onderwijs

De wereld van morgen wordt bepaald door de manier waarop een huidige generatie haar kinderen zal opvoeden. Dit besef zou tot een verhoogde verantwoordelijkheid kunnen leiden, want het lijkt alsof er een midden moet worden gevonden tussen twee doelen: de kinderen enerzijds en de toekomst anderzijds. Iemand kan nu denken dat, in de praktijk, de kinderen toch sowieso *het* doel van opvoeding vormen en dat mijn idee alleen al ruikt naar een instrumentele opvatting over kinderen. Maar als we kijken naar een instelling als het lager onderwijs, biedt de praktijk aldaar weinig steun aan dit opvoedingsideaal. De weegschaal lijkt juist volledig te zijn doorgeslagen in het nadeel van de kinderen... en in het voordeel van de toekomst. Zoals het er nu uitziet is de toekomst inderdaad verzekerd. De kinderen zullen de posten bemannen die we voor hen hebben aangeduid. We leven naar het schijnt in een machine, een machine die –en daar wordt tegenwoordig vanuit de politiek toch zoveel nadruk op gelegd– zeer kwetsbaar is. Dus bereidt jullie maar voor kindertjes! Bereidt jullie voor op een ticket in de koude machine!

De mate waarin men zich verantwoordelijk voelt voor wat men een kind bijbrengt, hangt af van de mate waarin men zijn eigen opvattingen als absoluut beschouwd. Als ik ervan uitga dat ik de waarheid in pacht heb, dan is mijn enige verantwoordelijkheid dat zoveel mogelijk mensen van die waarheid op de hoogte worden gesteld. Ik moet mij dan in het geheel niet verantwoorden voor de machtspositie die ik mezelf aanmeet. Ik ben dan slechts een boodschapper. Ga ik er daarentegen vanuit dat het merendeel van wat ik weet mij door anderen *verteld* is en dat dit voor iedereen geldt, dan zou ik mij wel eens kunnen afvragen waarom het noodzakelijk is dat een kind al die praat overgedragen krijgt. Het onderscheid tussen een kind en de beschaafde volwassene waarvan het afhankelijk is, zal dan niet langer vanzelfsprekend zijn. De legitimiteit van de opvoeding wordt zo ter discussie gesteld. Het gaat er daarbij om, niet de opvoeding in zijn geheel te verwerpen, maar juist de twijfel als voorwaarde te erkennen voor een meer bewuste opvoeding. We moeten dus nederig (kunnen) zijn ten opzichte van de kinderen. Alvorens over te gaan tot het centrale thema van deze tekst, het lager onderwijs, wil ik hier toch al wijzen op wat misschien als een fundamentele beperking kan gelden. Het zou namelijk kunnen dat opvoeding en nederigheid van de opvoeder elkaar uitsluiten. Ik denk dan aan het *verlangen* naar het krijgen van kinderen dat veel volwassenen in zijn greep houdt. Wat is dit verlangen eigenlijk? ...Is het veelal niet een verlangen om God te worden? Hetgeen ik hier zeg is niet zo abstract als op het eerste zicht mag lijken. Indien ik ervan overtuigd was dat het egoïsme de voornaamste motor was van ons handelen, dan had ik het volgende kunnen zeggen: het verlangen naar het krijgen van kinderen is eigenlijk het verlangen naar *gratis prestige*. We vertrouwen erop dat een kind veel belang zal hechten aan alles wat we hem/haar vertellen en dat het ons onvoorwaardelijk zal bewonderen als diegene die hem/haar waarheid en bescherming brengt. Op die manier, dus door de volwassenen te bewonderen, stimuleert het kind ons in ons verlangen om God te zijn. Geheel onzinnig is deze redenering niet, maar tegelijkertijd doen kinderen ook nog iets anders. Kinderen zijn die leden van de (biologische) gemeenschap bij uitstek die onze beschaving in zijn geheel ter discussie kunnen stellen, gewoon door kind te zijn. De mate waarin wij hun gedrag onschadelijk kunnen maken voor de cultuur, hangt dan samen met de mate waarin we een strikt onderscheid kunnen handhaven tussen 'barbarij' en 'beschaving,' of tussen baby (lees: aap) en mens. Het feit dat we het cultuurprovocerende gedrag van kinderen überhaupt moeten neutraliseren, wijst al op de kritiek die van kinderen uitgaat. Vanuit de cultuur zien we dan ook een duizelingwekkend arsenaal aan middelen en (virtuele) instellingen in werking treden om het kind zo vlug mogelijk in te lijven en zijn rol te bepalen. Tegelijk mogen we ons cultuur (de sociale omgeving) niet voorstellen als iets dat vijandig staat ten opzichten van kinderen, als iets dat hun 'vrijheid' wil vernietigen. In opvoedingsprocessen zijn kinderen geen passieve objecten waarop de omgeving eenzijdig inwerkt. Evengoed kopiëren kinderen actief hun omgeving, wat betekent dat zij niet alleen *krijgen*, maar ook *nemen*. Juist deze gedachte, dat kinderen

in hun vroege jaren slechts ontvangende objecten zijn, legitimeert in hoge mate de werkwijzen van het lager onderwijs.

Het is duidelijk dat wij nauwelijks in staat zijn kinderen als personen te zien die we verantwoording verschuldigd kunnen zijn. Wat mij daar vooral aan stoort is de gemakzucht en het totale gebrek aan bereidheid om te zaken anders te zien. Het probleem omtrent het samengaan van opvoeding en de nederigheid daarin, kunnen we dan herformuleren als een probleem van het sociale *beeld* van kinderen. Dat verandering daarin principieel mogelijk is, wordt door studies van niet-westerse samenlevingen afdoende bewezen.

Waarom zei ik hierboven dat in het lager onderwijs kinderen overwegend instrumenteel worden behandeld? Ik zal deze vraag beantwoorden door mijn kijk op het lager onderwijs in het algemeen te geven. Dat niet iedereen het met mij eens hoeft te zijn, spreekt voor zich.

Het lager onderwijs is een instelling die een van de zwaarste maatschappelijke taken op zich neemt. Het moet de kinderen socialiseren zodat zij zich in alle instellingen waarin zij zich in hun verdere leven zouden kunnen begeven, 'normaal' zouden kunnen gedragen. Individualisering is hiervoor een belangrijke voorwaarde. In dit verband is het meteen noodzakelijk het idee aan te halen dat de socialiserende invloed van scholen eigenlijk te relativiseren zou zijn als men die vergelijkt met die van het gezin. Deze opvatting is manifest verkeerd. Waar leren kinderen zich immers te schikken naar een dagritme, zelfs een levensritme, dat hen moet voorbereiden op hun latere school- en werkcarrière? Zij leren vroeg op te staan, dat ze 's morgens weinig tijd hebben om werkelijk iets te doen en dat zij de hele dag in een instelling zullen moeten doorbrengen volgens een in vaste uren verdeeld schema. Zij leren te leven volgens het onderscheid van werk en vrije tijd. Zij leren ook nog dat daarmee de kous niet af is, maar dat zij na de school-uren huiswerk kunnen krijgen, iets wat hen later nog vaak zal overkomen. Men moet goed inzien dat zonder zo'n socialisatie, die eerder structureel is dan inhoudelijk, de ganse maatschappij op losse schroeven komt te staan. We kunnen nu meteen voortgaan op de individualisering. Hoe worden kinderen in klasverband beoordeeld? Inderdaad, volgens hun individuele prestaties. Zelfs wanneer zij iets in groep doen, worden ze op hun individuele bijdragen beoordeeld. De punten die ze dan krijgen, zouden hen iets moeten leren over hun kwaliteiten en hun zwakheden. De school lijft haar leerlingen dus in in het denken van de meritocratie (Meritocratie: wanneer iemand het ongelooflijk goed heeft, zal men geneigd zijn te wijzen op diens persoonlijke verdiensten en kwaliteiten. Hetzelfde geldt voor iemand die het

vreselijks slecht gaat: die heeft het aan niemand minder dan aan zichzelf te danken.) In samenhang daarmee leren kinderen competitief denken. De economische betekenis daarvan hoeft geen betoog.

We zijn nog maar amper aan een schets van het lager onderwijs begonnen, of we worden reeds geconfronteerd met een fundamentele karaktertrek van onze samenleving. Ik bedoel daarmee de interdependentie van afzonderlijke instellingen. Op minutieuze wijze is het ritme van elke instelling op alle ander afgesteld. Hierdoor krijgt de maatschappij een schijnbaar massieve aanblik. Schijnbaar, want evengoed zou men kunnen zeggen dat het de kwetsbaarheid ervan blootlegt. Men mag de zaken veranderen en

over de algehele structuur van het lager onderwijs (die wordt belichaamd in de architectuur van de schoolgebouwen). Wat ik, ten slotte, met het '*dat*' vooral bedoel, is dat we ons moeten afvragen of we de kinderen al die dingen wel *moeten* leren. Zowel de seculiere gemeenschap als de religieuze fixeren zich in eerste instantie op hoe het denken van de kinderen moet worden geleid. Ik zeg dat er naast wiskunde en taalvakken geen enkel vak, of het nu wetenschappelijk (natuurkunde, geschiedenis, wereldoriëntatie) of religieus van karakter is, mag worden verplicht. Men mag die zaken een kind niet opdringen *zonder dat daar van hem of haar een vraag aan is voorafgegaan die deze leerstof legitimeert*. Kinderen worden met kennis overdonderd zonder ook maar een vraag te hebben gesteld waarop zij een antwoord vormt. Een (neven)effect daarvan is dat ze slechts nog in staat zullen zijn die vragen te stellen waarop de leerkracht kan antwoorden. Bovendien moeten kinderen opletten in de klas, ze moeten en zullen luisteren naar wat de leerkracht hen te vertellen heeft! Dat is toch vreselijk! Stel u eens voor, lieve kijkers, dat ik nu plotseling naast u zou staan en dat ik u hardhandig zou aanpakken indien ik zou merken dat mijn artikel u niet interesseert!

Maar men zal mij verwijten dat ik wereldvreemd ben, dat ik geen oog heb voor het gewelddadige karakter van opvoeding en de onvermijdelijkheid daarvan. Hoewel ik denk dat we ons opvoeding inderdaad niet als een harmonieus proces moeten voorstellen, zie ik niet in hoe dit argument ons enige richtlijnen aanreikt met betrekking tot onderwijs. Het is volslagen arbitrair. Hetzelfde geldt voor het argument dat we kinderen toch kennis van hun eigen cultuur moeten bijbrengen. Over welke cultuur gaat het dan eigenlijk? Over die van de meerderheid? Men moet het meerderheidsprincipe niet hanteren daar waar het totaal niet van toepassing is. Een school is toch geen politieke partij? Ik blijf bij mijn stelling en ik ben niet van plan daarvan af te wijken: indien een kind werkelijk met vragen zit, dan zal het die vragen wel stellen. Maar hoe zie ik dat dan concreet? Wat moeten ze daar dan godganse dagen doen als er zo weinig les gegeven wordt? Hier toont zich de druk van de maatschappij die haar ritme heeft afgesteld op dat van de school, zowel structureel als inhoudelijk. Met inhoudelijk bedoel ik dat de leerstof van de middelbare school moet kunnen aansluiten op die van de lagere. Mijn antwoord op dit bijzondere en zeer pertinente probleem, is dat het mij in het geheel niet interesseert. Op de vraag hoe kinderen hun dagen dan op school moeten doorbrengen, antwoordt ik dat het niet aan de volwassenen is om daarvoor te beslissen. Opnieuw bedoel ik daar voornamelijk mee dat er geen formele regulering nodig is. Er is geen op voorhand vastgelegd PLAN nodig dat vervolgens kan worden toegepast.

Een belangrijke reden waarom het lager onderwijs is vastgeroest, heeft te maken met de oververtegenwoordiging van leerkrachten uit een bepaalde sociale klasse: ze zijn meestal afkomstig uit arbeidersgezinnen. Dit gegeven weerspiegelt verschillende tendensen van onze maatschappij. Op het eerste zicht lijkt het alsof zij het vuile werk –want opvoeding blijft een vermoeiende en gewelddadige aangelegenheid– aan deze mensen wil overlaten, maar als we er lager bij stilstaan, zien we dat andere factoren hiervoor verantwoordelijk zijn. In feite bepaalt de opleiding van de leerkrachten uit welke sociale klassen zij zullen worden aangetrokken. Deze opleiding hangt weerom samen met de rigiditeit van de leerprogramma's van de lagere scholen, zodat mensen die zin hebben om wel eens iets uit te proberen makkelijk ontmoedigd zullen geraken door de stompzinnigheid van de opleiding. Overigens bestaat er wel degelijk een zekere mate van misprijzen voor dit beroep. De mechanismen die dit misprijzen in stand houden teren uiteindelijk weer op het uitzicht van de leerprogramma's.

Volgend praktisch probleem mag verder niet onvermeld blijven: de klassen in de lagere scholen worden alsmaar groter en bovendien heerst er een tekort aan leerkrachten. Deze combinatie versterkt natuurlijk het probleem. Een afbraak van de leerprogramma's, zoals ik die bepleit, zou juist een ontlasting kunnen betekenen voor het leerkrachten. Als dan tegelijk meer verschillende mensen zich aangetrokken voelen tot de job, zijn we al een stap verder in de goede richting, dat wil zeggen: in een richting met meer mogelijkheden en minder uniformiteit.

Gabriël Zamora Moreno

Netlabels, Common Creatives en Mp3's

Download Gratis en legaal Kick-ass Funky Music!

In dit kleine artikel zou ik even willen ingaan op het bestaan van 'netlabels'. Zoals de naam al doet vermoeden, gaat het hierbij om labels op het internet, die degelijke, kwaliteitsvolle muziek aanbieden in het inmiddels alomtegenwoordige en immens populaire mp3-formaat.

Het interessante aan deze labels is, dat zij deze mp3-bestanden gratis ter beschikking stellen. De meeste muziek verschijnt namelijk onder de *common creatives licence* (zie: <http://commoncreatives.org>), waardoor de muziek onder enkele rechten, maar vrij van vergoeding, kan worden gekopieerd en verspreid. Sterker nog: dit wordt meestal zelfs aangemoedigd. Zo stelt bijvoorbeeld [juno6](http://www.juno6.de) op zijn website dat hij zijn songs 'expliciet ter beschikking stelt voor dj-optredens' (vgl. www.juno6.de; geen echt netlabel, maar wel uitstekende releases). Het spreekt voor zich dat zijn muziek op die manier vrij goed verspreid geraakt, binnen een bepaalde kring.

Om zeker te zijn of de muziek daadwerkelijk gratis mag worden gedownload, check je het best eerst of het icoontje van de *creative commons* inderdaad aanwezig is op de site. Een (cc) met 'some rights reserved' wijst hierop. Om helemaal zeker te zijn, lees je voor het downloaden ook misschien best eerst de voorwaarden van de licentie, aangezien er verschillende licentiemodellen bestaan.

Tot zover *the legal stuff*. Wat valt er te graaien? Er is voor elk wat wils. Bijna elk label publiceert op zijn minst *maandelijks* een zogenaamde EP. Vaak met zo'n 3 à 4 songs per EP, soms ook met wat meer songs (dit geldt bijvoorbeeld vaak voor compilaties van een bepaald netlabel). Tot nu toe heb ik enkel elektronische muziek gevonden. Maar naar het schijnt, bestaan er ook rock-labels. (Ik neem aan dat je ze alleen maar moet weten te vinden...)

De kwaliteit van de muziek varieert van ok tot (in enkele uitzonderingen) uitstekend. Om maar een beeld te geven: ik heb tot nu toe al zo'n slordige 500 à 600 MB gedownload. En tot nu toe heb ik nog maar twee of drie nummers gewist wegens te slecht, of liever: wegens niet echt mijn smaak.

Wie niet wil geloven dat er inderdaad *uitstekende* gratis downloads te vinden zijn, checke zelf maar eens enkele sites van de labels (zie infra). Ik raad aan om telkens 1 nummer te downloaden, bijvoorbeeld het eerste of het minst omvangrijke, en daarna pas te beslissen of de EP/artist inderdaad de moeite is.

Zorg er wel voor dat je een duidelijke mapstructuur in gedachten hebt, *vóór* je met de downloads begint. In de mp3-jungle van het internet valt er veel moois te rapen, maar zorg ervoor dat je harde schijf niet op een mp3-stort begint te lijken. Door willekeurig nummers te downloaden, weet je later niet meer van welk label, welke artist, welk album dat supercoole nummer nu weer afkomstig was. Vooral voor de mensen, die graag eerst downloaden en dan pas beluisteren, raad ik een goede mapstructuur aan. Zorg bijvoorbeeld op voorhand voor een uniforme schrijfwijze van de mappen. Bovendien is het steeds handig om ook

meteen de indeling te maken in de soorten muziek (elektronica, noise, techno, d'n'b, etc.) Gelukkig houden de meeste netlabels er strikte regels op na en zijn de meeste mp3's getagd (met ID3v1-en/of ID3v2-tags). Hierdoor kan je de meeste

gaat. Als startsite kan bijvoorbeeld de recensie-site van het (Duitstalige) e-zine *de-bug* goed van pas komen. Surf naar www.de-bug.de en klik op 'pod' en er verschijnen massa's recensies van zopas gereleasde EP'tjes (of ga meteen naar [\[flac-generation-verlustfreie-musik-kompression.php\]\(http://www.flac-generation-verlustfreie-musik-kompression.php\); jammer genoeg eveneens in het Duits\). Tijdens het downloaden kan je misschien eens een kijkje gaan nemen op de site van het label zelf \(voor zover je dat nog niet zou hebben gedaan\). Vaak wordt de EP namelijk \(ook\) ter beschikking gesteld door een andere server \(bijvoorbeeld \[www.archive.org\]\(http://www.archive.org\)\). Het is dus mogelijk dat de site van het label helemaal niet op je scherm is verschenen en je toch een volledig EP'tje hebt kunnen downloaden.](http://</p></div><div data-bbox=)

Een ander leuk gimmick is het feit dat je ook voor de meeste EP's ook een cover kan downloaden. De covers zijn soms schitterend en geven op zijn minst een beeld van de muziek van het EP'tje. Het is soms verleidelijk om de muziek te downloaden, gewoon op basis van de cover. Deze extra gratis service is in elk geval handig voor al degenen die hun lievelings-EP's zouden willen verzilveren op CD-R. Zo heb je meteen een super-layout voor enkele luttele eurootjes.

Je bent wel enkele uurtjes zoet met het checken van de *de-bug*-site, om het in een kras understatement uit te drukken. Je kan namelijk er links vinden naar de sites van verschillende netlabels, die op hun beurt dan weer talrijke releases bevatten, die dan vaak weer uit minstens drie nummers bestaan. En voor wie maar niet genoeg kan krijgen, staan er in de *de-bug* pod-sectie daarnaast ook links naar ('vrije') internetradio's, die eveneens de moeite zijn om eens te checken. *Let the party begin*, zou ik zo zeggen en relax op de *flowing stream of internet audio signal broadcasting*.

Ik wens iedereen alvast vele uren surf- en snuisterplezier en hoop dat we met zijn allen massaal aan het downloaden slagen, de komende paar maanden. *cu in cyberspace!*

Wishing warmth,

Nils.

[startsites / e-zines]
www.de-bug.de ; www.de-bug.de/pod/
www.phlow.net (allebei in het Duits)

[server]
www.archive.org

[enkele labels / releases, om de verscheidenheid van de beschikbare muziek aan te geven]
<http://www.laridae.at> - uit Oostenrijk; releases: XboT7 [laridae018] en welk [laridae009]
<http://www.juno6.de> - geen echt label, maar coole muziek; EP's: *fireflight* en *welcome 1999*
<http://www.minusn.com> - Japans label, release: shalma [mn007]
<http://www.laidbackelectronica.com> - release: Mercurial [le005]
<http://www.stadtgruenlabel.net> - opgesplitst in stadt [voor techno] en gruen [ambient], cool concept; release: Christian Quast [stadt012 | stadtgruen024]
<http://www.x-dump.com> - release: Dorothy's Magic Bag [XD-NETS-003]

informatie, inclusief de site van het label, snel terugvinden (in WinAmp klik je met *rechts* op de file in de playlist en selecteer je 'View file info'; of selecteer de file en druk ALT+3). Het zou uiteraard ongelooflijk stom zijn, als je als netlabel niet zou verwijzen naar je site. Beschouw het maar als een soort van 'klantenbinding'.

Over het algemeen hebben de labels namelijk één welbepaalde stijl voor ogen. Dit maakt het voor de gebruiker gemakkelijk om op zoek te gaan naar een bepaalde stijl. En er is inderdaad voor elk wat wils: van de meest minimale dub-noise over meest de krasse, distorted, weirde klankvormingsexperimenten tot de coolste loungy house/dance-muziek.

Ik stel voor dat de lezer zelf op ontdekkingstocht

[/www.de-bug.de/pod/](http://www.de-bug.de/pod/)). De recensies zijn in het Duits, maar meestal staan de 'liner notes' van de EP vlak onder de beknopte recensietekst. Deze liner notes zijn in het Engels en beschrijven de muziek vanuit het standpunt van het netlabel zelf.

Neem de tijd om de informatie eerst te lezen, voor je aan het downloaden slaat. Op die manier ben je geïnformeerd over de muziek. Het downloaden kan, afhankelijk van de server en de snelheid van de internetverbinding, een tijdje duren. Maar: aangezien het volledig gratis is, loont het echt de moeite. (Ook al stellen sommigen de kwaliteit van mp3'tjes in vraag, omdat er tijdens de encoding 'van geluid naar mp3' informatie verloren gaat. De mp3-encoding is, technisch uitgedrukt, niet 'lossless'; zie bijvoorbeeld de discussie op <http://phlow.net/webtechnik/>

Column

Ophelia & Xeroxat

I just write to feel something as real as my imagination.

Tot voor kort besloten in de kilte van haar loneliness - de autarkie als bloem, als levensles - verhoef zich haar gestalte nu tot beeld van wanhoop en van levensstress: ze zocht voorzichtig naar een teken. Steeds opnieuw een nieuwe reden om het hoofd weer op te breken. De droomtoestand van wakker-zijn waar zij mee werd vergeleken...

Ze sprak langzaam, aarzelend; alsof ze elk woord zorgvuldig met de tong betastte alvorens het aan de harde buitenwereld prijs te durven geven. Zo proefde ze dan de nasmaak der woorden; en de afkeer trok haar gezicht van tijd tot tijd in bitterzuren spasmen. Ze wankelde, al stommelend; en de waarheid deed haar pijn. Het was nu alweer de tweede dag van deze derde cyclus van vergeten

en het licht sloeg striemen op haar vel. Het ver geweld om wazige oorden, de ogen die de blik doorboorden, de hersenspin als hel...

Toen de nieuwjaarsnacht gekomen was en wij de weed en drank weer vrijelijk lieten vloeien, ontsloot zich plots de dood in de vorm van een pharma-pil. De nachtmerrie van het waken, de anti-depressiva als de spil; het lichaam dat tekeer gaat terwijl het hoofd dat toch niet wil; het eindeloze wachten op de toekomst als een gril...

Terwijl de massa - feestend en versierend - haar lege glazen vult, gijzelt mij de onmacht te bewegen. De beelden van mijn ondergang en hoe ik wens dat zij toch zwegen; de waanzin als een fel wit licht en ook nog als de regen; hels en

brandend, uitzinnig, dol; maar ook toch wel verlegen...

Ze zat daar. In het duister. Het vocht sijpelde bij mondjesmaat, onafgebroken, als kevers van de wand. Het hart alweer gebroken en het leven zelf verlamd. De maan, door rook gesluierd, kijkt naar straten van asfalt. Zij alleen kan horen hoe de schreeuw weer wordt verbogen tot perceptie en verband; hoe de stilte weer als werkelijkheid wordt bemeesterd en bemand. Enkel zij wil leven: ze wijst het overige van de hand...

En als dan strikt genomen weer de werkelijkheid verbrand draait zij zich om en sluit de ogen. De geestdrift die niet zwichten kan tart steeds weer het vermogen. De wereld als een schaduwspel

waarin elkeen wordt bedrogen: Steeds opnieuw de peilloosheid van het steeds opnieuw voorogen...

De blauwe rimpels werkelijkheid beukten onophoudelijk haar hoofd tot moes in diepe, zware kringen. Ze was - gebroken en verward - tot aan de kreek gewankeld en gleed toen langzaam bergaf. Het harde koude water - zoals een golf - omspoelde haar en werd haar graf...

Bram langmans AKA
The Boy That Ate His Glasses

Ideologiekritiek: Sundri Spreekt III

De Karakol als Levenskracht

Proloog: Onze held beleefde reeds vele avonturen, maar spijtig genoeg is hier geen plaats meer om die nog eens te recapituleren. Een andere keer dan maar...

John Earl Gray zat in kleermakerszit tezaamgevouwen op de rots, de ogen diep naar binnen. Het zand, in waaiers, stooft als stuifmeel door de brandende woestijn. De lucht ging ongesluisd weer het heden ver voorbij. Plots was daar aan de horizon een vogel en die kwam snel dichterbij. Toen hij vlak voor John's gezicht van kleur veranderde en openbloede als een bloem, en toen weer wegdreef op de wind; voelde John zich plots verloren. De vogel steeg de ruimte in als een tornado en tekende zich majestueus af tegen de helderblauwe hemellucht. Toen zat hij weer op John's gezicht en lachte als drie vissen. Het volgende moment nam Sundri echter weer zijn ware gedaante aan en stond met de ogen strak op John gericht. Hij sprak: "Ach John, hoe zit jij daar weer te zitten? Sta op en kniel weer neder want uw hart is laag als grond. Luistert toch naar mijne woorden! Ik heb u laten zien hoe jij in uw maatschappij de fundamenten nog moest missen, want jij leefde van de grond en de cement onder uw voeten. Ik leerde u hoe jij niet kunt vertrouwen op de zekerheid. Ik leerde u vechten opdat jij nederig zou zijn. Maar luistert nu naar mij, want jij hebt hard gezweet en veel geleden, en ik weet: jij bent nu klaar. Ik zal u vandaag iets schoons vertellen, dus vlei u neer en hoort mij aan. Dit is het verhaal van het geheim der zeven bloemen en de wonderen der moraal:

Toen in het rijk van de grote Ch'ang-dynastie de derde keizer heerste, leefde het hof in pracht en praal. Zij omringden zich met weelde en ook het rijk was mooi en vruchtbaar, de mensen kalm en onder elkaar. Op een dag kwam toen een circuskaravaan vanuit Mongolië die zich aandiende aan de oost-poort van het hof. De dienaar kwam snel aangelopen en riep: 'Hé, wat doen jullie aan de oostelijke kant? Jullie zijn ten hoogste nog bedienden en die komen hier langs de westelijke kant! Wat moeten jullie hier!?' Beledigd sprong toen een verteller van nieuws en van verhalen van zijn paard en liep woest naar de dienaar. 'Scheer je weg man! Wie denk je hier wel voor je te hebben?' brulde hij, 'Ga liever naar je meester en kondig ons aan! Wij zijn de verstrooiers en verrijkers van het brein, wij zijn de groep 'het brandend groen paard' en wij zullen uw meester amuseren. Vooruit en loop nu maar!' Zo kwam het dat tenslotte 's avonds, wanneer de keizer en zijn genodigden bijeen waren rond het maal en zich zoals gewoonlijk weer bezopen, de artiesten van het brandend groen paard hun kunsten mochten vertonen. De verteller die aan de poort reeds van zich had laten spreken, had nu zijn rietfluit in de hand gegrepen en vertelde de keizer een verhaal: 'Ach beste keizer, uw roem is groot en welvermaard. Jij bent zoals een ster en als de regen, jij bent de zon jawel, voorwaar. Maar jij bent u toch van 't één en 't ander in uw rijk nog niet gewaar. Ik reis veel en ik bedel, dus ik zie en hoor veel meer dan jij hier in uw uiterst verfijnd welriekende kamers met uw gordijnen van lichte zijden en uw muren van wellustigheid. Ik heb gehoord van velen over de geheimen ener bloem, en hoe zij alleen de wijsheid en het inzicht, de wereldse macht en het goddelijk licht, en ook nog de remedie tegen vervelen aan de mens kan toebedelen. Zij vermog zelfs uw macht te tarten als jij niet oppast en u vermant. Ik heb gehoord dat zij bloeit in een getal van zeven, verspreid over het ganse land, en hoe zij bewaakt wordt door gekken, die geleid zijn door gods hand.' De keizer sprong op, razend en bedaar: "Raadsheren mijner orde, volg mij, wij trekken ons terug in hoog beraad!" Zij dwaalden door smalle papieren gangen en daalden af naar de dieptes van de catacomben, zij betraden een kamer en vormden een cirkel met elkaar. De keizer sprak toen ernstig: "Kameraden, jij hebt gehoord hoe het er voor ons voor staat. Wij zullen de zeven bloemen moeten zien te bemachtigen en voor altijd doen alsof zij niet bestaat. Roep meteen het leger samen en stuur hen snel naar alle windstreken, en dat ze niet terugkomen zonder zo'n bloem veilig onder hun gewaad! Laat mij nu, het wordt al laat!", en de keizer stond weer op en ging naar bed. Zo gingen zeven moedige samurai-crews op speurtocht door het land, en de tijden werden ouder en de aarde draaide vele malen om haar baan. De keizer leefde in deze tijden in angst en kwam zelden nog uit bed, overmand door de donkere paranoïa van zijn langverwachte val. Slechts duisternis vulde zijn verwachtingen en het naderde zijn hart. Maar op een mooie lentemorgen toen de zon rijkelijk

scheen, ontwaakte de keizer met een licht en vrolijk gevoel in zijn lijf. Met een gelukzalige glimlach op zijn gezicht verscheen hij aan de rijkelijk gevulde en gevarieerde ontbijttafel. Nog voor hij een luide "goeden ochtend" kon laten klinken door de grote, stenen eethal; werd de serene ochtendstilte doorkliefd door schel trompetgeschal. De keizer sprong van vreugde een gat in het kasteelplafond. De samurai-crews zijn eindelijk teruggekeerd! De keizer waande zich

vertoevende in zijn geluksdag. Hij rende als een haas wiens aars werd volgepropt met Italiaanse kruiden. Doch zijn geluk was van zeer korte duur. Voor zijn ogen verschenen de zeven samurai, allen hadden slechts één krijger van hun crew, de krijgers hadden slechts zeven ledematen in totaal. Met ijle hoop in het hart vroeg hij – haast stammellend – "de bloemen?" Maar de samurai bogen langzaam en eerloos het hoofd. De keizer onstak in woede. Hij greep de dolk die onder zijn gewaad aan zijn middel bevestigd was en doorkliefdde de harten van de teruggekeerde samurai met zeven drieste stoten. De hofnar, die ondertussen de hele tijd op zijn hoofd naast de keizer had gestaan, sprong nu recht en feemelde geniepig: 'Ach hoogheid, jij grootste dezer aarde, wiens ogen licht uitstrooien en wiens oordeel is zoals de zon, luister toch naar mijne woorden, want jij dwaalt en kwijnt nog weg! Waarom waart jij op zoek naar zeven bloemen, bevreesd voor uw macht en voor uw geld? Maar beziet dan toch hoe een bloem zichzelf als een gebeurtenis is, en hoe zij zich alleen maar zelve kan ontvouwen. Zoiets begrijpt men niet - men kan het enkel maar aanschouwen.' De keizer echter, was nog in toorn, en de hofnar viel niet in genade. De dienaars vonden hun keizer terwijl hij nog steeds zijn mes liet nederdalen op de vormeloze brij die eens een hofnar was.

Op een dag was John drie bergen en een meer. Sundri daarentegen, was de hemel en de aarde, het water en de zon. Vanuit alle windstreken

tegelijk sprak hij John toe: "John jij klungelaar, jij zijt het nog niet waardig om een tweederangs, nee zelfs geen derderangs goochelaartje op te volgen die het volk bezigt op een boerenkermis in het dorp alwaar de waardeloze mug Fang-Pi zijn woning heeft. Jij beheerst nu reeds zeventuizendduizendvierentwintig gedaanteverwisselingen maar nog dwaalt de geest uwer gedachten rond als een korrel zout die tevergeefs tracht om niet op te lossen in het water

dat nog geen druppel groot is. Nog geen druppel John, nog geen druppel. Jij voelt u gezegend en verheven door de wijsheden die jij door mijn wijsheid hebt geleerd, maar nog zijt jij een cirkel tussen de draaienden, wandelaar op het pad der dwaalenden. Neem uw ware gedaante aan John, ik moet u iets vertellen. Dit is het verhaal van de oorsprong der wereld, de aard van het goede en het mystieke genot en hoe deze elementen in een transitieve betrekking staan tot elkaar. Nu luister: Ooit schreef een wijze over het leven als de weg, en hij zei veel wijze dingen. Maar hij was verblind en zag niet dat aan alles De Karakol ten grondslag lag. Toen het heelaal nog mistig was manifesteerde zich daarin reeds de gedaante van haar schepper: de elementaire brij trok zich in kolken en kristalliseerde zich tot materie, en het licht werd koude massa. Toen vervolgens De Karakol haar beweging weer hernam ontstonden sterrenstelsels, nebula's en planeten, en de aarde nam voor het eerst haar elliptische baan. Het leven is een draaikolk, John, en het zuigt. De Karakol is onze schepper en heerser, John, en zij vernietigt ons allemaal. In het leven gaat alles verloren, John, bekijk toch het nutteloze van ons bestaan. Het absolute geluk en ook de zaligheid ligt in het zich-laten-meezuigen door De Karakol, zonder zelf iets te doen, zoveel is duidelijk John. Ik weet wel dat ik zo iets niet kan bewijzen, maar ik heb je geleerd om verder te gaan dan het conventionele beeld van zekerheid, John, stort je nu als een blinde in de aanbidding van je oorsprong, want enkel daardoor zal je tenslotte voor eeuwig vergaan! John Gij moet meewaaien in de tocht. Een tocht waarvan jij niet weet of zij blaast of zuigt maar zij zuigt je naar wat je altijd zocht John. John jij moet meedrijven met de stroom. Een stroom die langs vele avonturen stroomt, en die u tegen menig scherpe rots doet slaan. Jij vraagt u af naar welke zee deze stroom u zal voeren. Doch jij hoeft u niet te laten drijven naar een zee John. De wind zal u niet tegen een muur slijngen John. Want doordat jij onder mijn hoede de stroom bent aan 't vinden waarlangs jij u goed voelt om drijven, waarlangs jij gelukzalig wilt blijven en

vertwijfelen, zult jij De Karakol worden John. Jij zult blijven waaien, blijven stromen, blijven vliegen. Want de spiraal kent geen monding. Voordat jij bij mij kwam John, vertoefde jij tussen de behoeftigen. Nee jij waart niet met de behoeftigen, jij waart met de onwetenden. Nee jij waart niet met de onwetenden, jij waart van de eisers. Jij waart van de willenden. Jij waart van de zoekenden. Lang had jij gezocht naar vrijheid, ook voor ze jouw hadden opgesloten in een donkere cel die de wereld was vergeten. Vaak moest jij u verzoenen met de richtlijnen en meningen van menigeen die zich opdrong of werd opgedrongen als de waarheid. Zij spreken van onsterfelijkheid en sterfelijkheid, van macht en van verzoening, van verlossing en van kwade. Zij zijn John, diegenen die spreken van een anders-zijn dan de stroom, zij spreken van een niet-doen als de stroom. Zij wensen dat wij de stroom verlaten om als hen te doen. Daarom waart jij vaak zo alleen John, daarom voelde jij u zo vaak verlaten. Jij wist niet meer waar jij uw troost moest halen John, jij had geen grond meer onder uw voeten. Van zodra jij waart geboren John, had men u de wereld leren kennen. Jij waart jong en had vele vragen, jij kreeg antwoorden van de mensen waarvan jij hield. Maar ook zij dwaalden John, en met de antwoorden die zij u verschaften hebt jij jarenlang in uw hoofd gespookt. Jij meende uw leven te hebben gevonden, doch dat leven bedroog u. En jij zocht naar nieuwe antwoorden. Vaak hebt jij moeten meemaken John, dat het leven u beloog. En vaak hebt jij dan ook dit leven de rug toegekeerd. En jij deed meer dan zomaar dit leven de rug toekeren, jij nam al uw wapens op tegen het leven, want jij waart kwaad op het leven. Zo komt het John, dat jij u zo dikwijls voelde duizelen en voelde draaien. Jij vond dat ge alles moest verloochenen, want op niets kon jij vertrouwen. Zo verloochende jij het leven, en dus keerde jij uw zelf de rug toe John. Jij nam de wapens op om tegen uw zelf te vechten John. Daarom voelde jij u zo vaak angstig en verlaten John. Jij waart waarlijk verlaten John, want jij had uw zelf verlaten. Uw angst was doodangst John, en zij was waarachtig. Jij waart angstig omdat jij u voelde verdwijnen. Nadat jij vele jaren waart gedwongen om binnen een paar muren uw dagen te slijten, bent jij op zoek gegaan naar vrijheid. Jij keerde u met veel energie terug naar het leven. Maar nog bleef het u duizelen. Jij zocht steeds opnieuw naar vaste grond onder uw voeten, en jij viel; want ge waart vergeten dat ge die grond zelf hebt weggeslagen. Jij voelde u naakt en alleen want ge zocht naar die verwarmende en verkwikkende zekerheid die ieder mens zo begeert, maar vond slechts leegte en twijfel. Maar jij wist niet dat ge maar moest meedraaien met De Karakol. Daarom voelde jij u draaien John, daarom bleef jij maar vallen en werd jij naar alle kanten geslingerd. Jij waart vergeten om mee te draaien met De Karakol. Want aan alles kunt ge twijfelen John, aan alles. Maar als ge aan De Karakol en haar spiraalbeweging gaat twijfelen, dan twijfelt jij aan het leven dat u rechthoudt en draaiende houdt zelf! Dan voelt ge u verdwijnen. Als jij aan uw eigen twijfelt John, als jij onzeker bent over het meest essentiële als uw leven, dan ontkent ge De Karakol, John. Zij is de cement die de fundamenten onder uw voeten vult en ook die fundamenten zelf. Jij kunt haar bestaan niet bewijzen, jij kunt haar niet-bestaan niet bewijzen. Maar om goed te leven moet ge geloven John. Alleen zo kunt jij harmonie hebben John. Leef, word De Karakol!

Gij moet niet denken John, want De Karakol trekt uw gedachten wel in kolken. Jij moet niet twijfelen John, want De Karakol geeft u baan en beweging. Jij moet niet plannen John, want de toekomst, die zal De Karakol u wel geven. Jij moet geen ambities hebben John, want De Karakol zal u ooit wel ergens naar toe zuigen. Jij moet niet zelfstandig en vrij willen zijn John, want De Karakol bepaalt en schenkt uw leven. Jij moet niet uit eigen twijfelt John, De Karakol zal u wel leiden. Jij weet wel dat ik de woordvoerder ben van De Karakol op aarde John, en ik zal u zeggen wat jij moet doen. Jij moet gewoon doen wat ik u zeg John, laat u maar leiden. Hier bij mij zijt ge OK." (Wordt vervolgd....)

Bram Langmans & Rob Werkers

Menselijkheid Boven Alles!

Observaties uit Palestina: een gesprek

Palestina. Iedereen in België kent wel die naam en associeert die ongetwijfeld met de begrippen 'Israël', 'bom-aanslag', 'onderdrukking' en 'retaliatie'. Maar hoeveel weten wij nu eigenlijk werkelijk over Palestina? Enkele VUB-studenten vonden alleszins dat ze maar niet genoeg te weten konden komen over deze omstrede conflict-regio, en ze besloten dan ook zelf ter plaatse een kijkje te gaan nemen. Wat volgt is een verslag van hun ervaringen daar ter plaatse en een gesprek over hun visie op het conflict. Enjoy...

Kunnen jullie je eerst en vooral even voorstellen?

Anthony: Mijn naam is Anthony van Overschelde. Ik ben een ex-student van de VUB en werk sinds een aantal jaren op het universitair centrum voor ontwikkelingssamenwerking (UCOS), waar ik deel uitmaak van de staff die aan de hand van activiteiten voor een breed publiek de thematiek van onderontwikkeling, ongelijkheid en discriminatie toegankelijker probeert te maken.

Ali: Ik ben Ali Almouakram en ben ook student aan de VUB

Bilal: Mijn naam is Bilal Benyaich en studeer politieke wetenschappen hier aan de VUB. De andere delegatieleden (Luc, Kim, Badr en Andy) konden jammer genoeg niet aanwezig zijn voor het interview.

Hoe zijn jullie op het idee gekomen om naar een conflictgebied te trekken en hoe hebben jullie die onderneming gefinancierd?

Anthony: Wat ons naar daar gedreven heeft is een soort nieuwsgierigheid om met eigen ogen, die toch nog altijd de meest betrouwbare zijn, vast te stellen hoe de bezetting daar vandaag plaats grijpt, hoe dat vorm krijgt, en wat daar eigenlijk voor de gewone man en vrouw op de straat de gevolgen van zijn. Omdat we die nieuwsgierigheid eigenlijk niet voldoende konden bevredigen met de massamedia, hebben we de koppen bij elkaar gestoken om een aantal activiteiten te organiseren op de universiteit. Met dat geld hebben we dan eigenlijk geen studenten-activiteit hier gedaan, maar we zijn naar het buitenland getrokken.

Bilal: Inderdaad, we hebben vorig jaar in maart een reggae-fuifje georganiseerd hier aan de VUB: Palestine Vibrations. De opbrengst daarvan hebben we verdeeld onder alle deelnemers, en dat heeft ons enorm geholpen om onze vliegtuigtickets naar ginder te kunnen betalen. En de rest van de reis hebben we bekostigd met ons eigen geld. Maar wat betreft die nieuwsgierigheid: voor mij was dat ook echt een politiek statement om naar Palestina te gaan. Voor mij was het boven alles een politiek statement.

Ali: Voor mij was nieuwsgierigheid ook de reden om de koffers te pakken. Ook de drang de waarheid te weten en te zien omdat ik geen goesting heb om beïnvloed te worden door eender wie. Maar ik zie het niet alsof ik een politiek statement heb gedaan nu.

Hebben jullie in Palestina contact gehad met de verschillende politieke partijen en verzetsbewegingen?

Anthony: Nee, niet echt. We hebben daar natuurlijk wel heel wat gezien, maar we zijn bijvoorbeeld niet de Gazastrook ingetrokken, waar het waarschijnlijk iets evidentier zou zijn om met leden van bv. Hamas te spreken. Niet dat die niet vertegenwoordigd zijn op de Westbank, dat zijn ze zeker wel, maar eigenlijk hebben we daar nooit echt euh... Het was al een erg druk programma: van 's morgens tot 's avonds hadden we allerlei bezoeken aan initiatieven van lokale NGO's, van mensenrechtenorganisaties, vluchtelingenorganisaties, landbouwprojecten, medische 'health committees', etc. Op een gegeven moment heeft Bilal dan nog wel een interview afgenomen van lokale politici waarin hij zijdelings eigenlijk ook wel gepeild heeft naar hoe zij aankeken tegenover de bezetting en hoe zij daar vanuit een lokale politiek (want zoals je weet staat Hamas in veel van die meer afgelegen gebieden nogal sterk omdat ze daar eigenlijk de enige actor zijn die echt sociale voorzieningen aanbieden) tegen willen ageren. Op die manier konden we er dus wel iets over weten, maar we hebben nooit rechtstreeks, en zeker niet met leiders van Hamas, contact gehad. Ik denk ook dat we dat niet zomaar zouden gekregen hebben als we dat wel hadden gewild.

Bilal: Natuurlijk hebben we wel de mensen die voor die NGO's werken enzo ontmoet. De Palestijnen die zulke organisaties bemannen zijn meestal ook mensen die in het 'apparaat' zitten. De civil society is dan ook overal ter wereld een verlengstuk van de overheid die bepaalde taken uitbesteed. Je krijgt daar pas geld van de Palestijnse Autoriteit als je je naar hun lijn schikt, en het zijn zij eigenlijk die alle gelden verdelen, of die nu van de VS (USAID) of van de Europese

Commissie: dat geld gaat naar de Palestijnse Autoriteit die alles doorsluis. die mensen moeten zich sowieso naar die lijn schikken. Om te antwoorden op je vraag of we verzetsbewegingen ontmoet hebben: natuurlijk. Iedereen verzet zich daar tegen de bezetting op zijn eigen manier.

Ali: Je voelt op sommige plaatsen wel de aanwezigheid van de islamitische bevrijdingstheologie, maar je kan niet zomaar zeggen 'die en die is een kopstuk of een activist van Hamas'

Bilal: We zijn bijvoorbeeld ook op de Najah-University, bij Nabloes, geweest. Een meisje dat ik daar leerde kennen, Jasmien, vertelde me dat er op de universiteit veel Hamas-militanten zitten. Maar ja, ze maakte me wel duidelijk dat dat gewoon studenten zijn die zich bezig houden met de vertegenwoordiging op hun universiteit, verdeling van beurzen en studentieke activiteiten... Het draait daar op de unief rond politiek, opkomen voor studentenrechten, en niet bepaald rond cultuur.

Anthony: Er is waarschijnlijk ook een zekere gereserveerdheid van Hamasactivisten om openlijk veel interviews te doen en informatie te geven aan buitenlanders omdat er, bijvoorbeeld ook op de universiteiten waar we geweest zijn, veelvuldig arrestaties zijn gebeurd van mensen die zich precies als student voor Hamas hebben ingezet en politieke activiteiten hebben georganiseerd. Dat volstaat voor de Israël's om u te komen oppakken en administratief op te sluiten. En dan heb je natuurlijk een probleem, want 'administrative detention' is iets waardoor je zes maanden achter de tralies kan verdwijnen zonder enige aanklacht, zonder bezoekrecht vaak ook, en waar het eigenlijk volstaat om die persoon één dag terug in vrijheid te stellen om hem of haar dan terug op te pakken voor zes maanden. En je begrijpt natuurlijk wel dat die ene dag 'in vrijheid' relatief is qua vrijheid: ze weten perfect waar je zit en waar ze je terug zullen komen oppakken. Er is een soort totale controle van de inlichtingendiensten en het leger van Israël over zowat alles wat er in de bezette gebieden gebeurt, en dat draagt er natuurlijk wel toe bij dat het

minder evident is openlijk te zeggen van 'kijk eens, ik ben sympathisant van Hamas, laten we eens een gesprek voeren'.

Bilal: Ja, maar dat geldt niet alleen voor Hamas eh! Dat geldt voor alle politieke organisaties. Een vriend van Allaa, een Palestijn die ik in Jeruzalem heb leren kennen, zat bij de studentenafdeling van de Communistische partij (PFLP) op zijn universiteit (Bir-Zeit-universiteit) en zit nu al maanden in een Israëlische gevangenis. De Bir-Zeit universiteit voert nu al maanden tevergeefs actie om die jongens (want het zijn er meerderen), gewoon studenten van onze leeftijd, vrij te krijgen. Nu moet je weten dat de tijd dat het PFLP een massapartij was al lang voorbij is, ze halen bij de verkiezingen amper enkele procenten meer. Het gaat dus niet om politieke kleur: er mag gewoon geen enkele politieke activiteit zijn bij de Palestijnen.

Ali: Ja, om verder te gaan op wat Anthony zei: ik heb zelf bijvoorbeeld een les gevolgd waarbij ik de jongen moest vervangen die de vorige avond was opgepakt: ik moest zijn labo-partner helpen. **Anthony:** Ze zijn trouwens ook niet erg lief voor die gevangenen. We hebben van een aantal mensen vernomen dat ze echt... Ze wilden daar niet graag over praten, maar wat ze wel wilden zeggen was: 'You can imagine how it's like to be shut up and at the will of their hands.' Ze worden zeker slecht behandeld.

Bilal: Ja, martelen is een standaard-procedure in Israël, dat wordt zelfs erkend door de autoriteiten.

Anthony: Niemand geraakt ook in die gevangnissen in. We zijn een paar keer langs zo een gevangenis gereden: dat is eigenlijk gewoon de Muur die dan plots een kring maakt, en dan daarbinnen nog een aantal hekken en dan heel veel wachttorens enzo, en dan tentjes waar de gevangenen hun straf in uitzitten. De gevangenen worden daar dus ook in de winter in koude en vochtige en zeer slechte omstandigheden opgesloten. Maar het zou te ver gaan om een goed beeld over de gevangnissen te kunnen schetsen, laten we gewoon zeggen dat de indrukken die we daarover hebben opgedaan en de getuigenissen die we hebben gehoord weinig goeds voorspellen.

Maar echt objectief kunnen we daar dus niet over praten, en ik denk dat niemand dat echt kan omdat er nu eenmaal, net als in Guantanamo trouwens, geen journalisten worden toegelaten.

Bilal: De cijfers spreken ook wel voor zich: er zijn daar tienduizend politieke gevangenen, er waren meer dan honderd politieke moorden op een paar jaar tijd, waaronder de crème de la crème van Hamas, Fatah en de andere kleinere partijen. Op dit moment zit één van de grootste en meest charismatische Palestijnse politici, Marwan Barghouti (Fatah), vast. Hij is de man die de grootste kans maakte om de presidentsverkiezingen te winnen. Maar ja, zo ziet ge maar... Je kan ook een kleine vergelijking maken met België. In België zijn er in totaal zo'n tienduizend gevangenen: in Israël staat dat getal alleen maar voor de politieke gevangenen.

Anthony: Dat hoor je ook wel vaker op het nieuws: eliminaties. Het systeem is: in de Gaza-strook is er sprake van een feitelijke terugtrekking van soldatentroepen, maar de terugtrekking betekent niet dat de controle van de Israël's over de Gazastrook is afgenomen, integendeel. Volgens Illian Papé, een Israëlische professor op de Haifa-universiteit, is het goedkoper om de volledige strip af te sluiten, wat dus nu voltooid is met de muur; en er voor te zorgen dat je de volledige controle hebt over luchtruim, de watertoevoer,.... Enfin, alles van buiten controleren en dan heb je minder geld nodig om je troepen in de Gazastrook te sturen: je kan vanuit de lucht alles doen wat je wil. Dat hoorden we wel vaak: eliminaties van hamas- of vermoedelijke hamas-leden gewoon vanuit de lucht en vaak niet met 'smart bombs'.

Bilal: Ja, je hebt ook constant vliegtuigen die door de geluidsmuur vliegen, en dat schrikt natuurlijk mensen op. Je hebt daar kinderen die effectief denken dat er constant geschoten wordt enzo en er trauma's van oplopen. Je kan je inbeelden wat voor een geschifte techniek dat is. Vroeger was het gewoon zo dat het leger in de straten ging, maar nu zijn het echt bommen of door de geluidsmuur vliegen

Ali: Vroeger had je tenminste nog kolonisten die daar ook woonden en dus was het minder evident om eigenlijk met bommen te smijten, met F-16's door de straten te scheuren,...

Bilal: Voor de Westbank hetzelfde: daar is hetzelfde plannetje bezig: Sluit heel dat gebied in, verdeel het in heel veel kleine stukjes die dan geen contact meer hebben met elkaar...

Anthony: Ja, maak het leven zodanig moeilijk, laat een veiligheidsmuur door een dorp lopen, laat de watertoevoer heel onregelmatig gebeuren,...

Bilal: Er mag gewoon geen economische integratie zijn, want economische eenheid zou de fundamenten van het sociale weefsel versterken en dus de basis vormen van politieke mobilisatie, van politiek bewustzijn.

Anthony: Het is trouwens ook een kritiek van Wolfowitz - de huidige voorzitter van de Wereldbank die toch zelf ook niet echt de grootste mensenrechtenvriend ter wereld mag genoemd worden - dat het puur vanuit economisch standpunt totaal fout is hoe Israël Palestina economisch op de knieën duwt, omdat Palestina op die manier niet de kans heeft zich als samenleving te organiseren en dus zelfvoorzienend te worden.

Bilal: De fragmentatie is ook bewust. De Palestijnen moeten bijvoorbeeld water kopen - hun eigen grondwater! - van Israël tegen een prijs die drie of vier keer zo hoog is dan wat de Israël's er voor betalen. Zo kunnen de boeren daar ook niet meer, euh, boeren (lacht) omdat het water gewoon zo duur is. En als je je land braak laat liggen voor een aantal jaar (drie of vijf, dat weet ik niet precies meer), dan kunnen ze dat gewoon in beslag nemen! En dat gebeurt constant: boeren die hun land kwijt zijn omdat dat braak lag omdat het gewoon veel te duur is nu om dat land te verbouwen.

Ali: Ja, het ergste is nog dat ze dat echt doen om te pesten: ze laten je bijvoorbeeld gewoon je land verbouwen, en dan, als je bijna gaat oogsten, laten ze gewoon je oogst mislukken door de watertoevoer af te snijden of zo.

Bilal: De Palestijnen hebben daar ook geen recht om te verbouwen, om hun eigen huis aan te raken,.... Alles moet gebeuren met Israëlische toestemming. En dat in de gebieden die als A-

Menselijkheid Boven Alles! (vervolg)

Observaties uit Palestina: een gesprek

gebieden bestempeld waren in de akkoorden van Oslo, autonome Palestijnse gebieden zoals het centrum van Hebron.

Ali: Ja, de voorwaarden zijn niet te doen, er zijn heel strenge bureaucratische regels,... Dat deed me soms erg denken aan Ghandi: De dadels die zij moeten eten moeten van Israël komen, terwijl het de dadels zijn die op hun land groeien.

Bilal: En dat doet me dan weer denken aan de woorden van Mao van 'Macht komt door de loop van een geweer': je ziet dat het echt puur het recht van de sterkste is. Het is echt niet zo strategisch of zo: de kolonisten krijgen gewoon vrij spel in alles. Het is gewoon één grote chaos en de sterkste wint. Heel de wereld kijkt toe terwijl er nog altijd mensen worden weggejaagd - sinds '48 al, dat is nooit echt kunnen stoppen: van '48 naar '67 naar naar de eerste intifada ('87), nu de tweede intifada,... Dat is nooit gestopt, dat is gewoon één lange geschiedenis van mensen wegjagen, etnische zuiveringen,... Wij hebben het met onze eigen ogen gezien. Ook de muur, allé mannen, hoe geschikt. Dat loopt daar gewoon door Jeruzalem! Laat staan Qalqiliya of Bethlehem, die steden zijn helemaal omsingeld! De muur loopt gewoon dwars door straten soms! De muur is acht meter hoog, is honderden kilometers lang... Allé ja, ik heb daar geen woorden voor gewoon.

Kan je nog iets meer vertellen over die befaamde muur?

Ali: Er staat echt een muur: een hoge muur, een dikke muur. Het maakt ook niet uit of het nu een hek of een muur is, maar je sluit gewoon mensen op, je onttrekt hun hun economische en sociale mogelijkheden, je zet hen onder onaantoonbare en ondraaglijke druk. Je voelt meteen... Wij konden met ons Belgisch paspoort nog met redelijk gemak in en uit gaan, dus wij voelden ons misschien nog minder gevangen, maar je voelt toch echt: nu ga je binnen, nu ga je de grens over en nu zit je in een plaats binnen de muur. En je voelt daar constant binnen de muur: hier ga je niet buiten. In het beste geval heb je er boeren die hun land nog wel kunnen gebruiken, maar niet constant; maar zelfs die verliezen al een belangrijk deel van hun inkomen gewoon.

Anthony: Het is vooral ook een tool om land toe te eigenen. De buitenwereld, en wij voor een stuk ook denk ik voor we vertrokken, geloofden voor een stuk de argumentatie van de Israëlische overheid dat die muur tot doel had de veiligheid van de Israëlische burgers binnen Israël te vergroten. Als je weet dat er inderdaad veel bomaanslagen zijn geweest in Israël zelf, dan lijkt dat een logisch argument te zijn. En dat is het genie van de Israëlische politici geweest: om dat als voorwendsel te hebben gebruikt om die muur te zetten. De facto blijkt die muur vooral een middel te zijn om de gebieden van de Palestijnen af te snoepen. Het systeem is heel eenvoudig en minstens even efficiënt: je zet de muur ten eerste op Palestijns gebied, je gaat bepaalde Joodse kolonies inplanten in dat Palestijns gebied, en die ga je verbinden met by-pass-roads, dus wegen die enkel voor mensen met een Israëlisch paspoort toegankelijk zijn en die tussen de muren heen lopen - ze worden terecht ook apartheidswegen genoemd. Als je dat dan op een kaart bekijkt dan zie je de vorm van een spinnenweb dat zich uittekent: bepaalde ankerpunten, de kolonies, worden verbonden met draden, de by-pass-roads. Maar om dan de veiligheid op die by-pass-roads en in de kolonies te kunnen waarborgen worden daar nog zones rond gecreëerd waar bijvoorbeeld landbouwgrond was of zo, die dan plots niet meer mag gebruikt worden omdat de veiligheid moet worden gegarandeerd tegen mogelijke indringers. Uiteindelijk heb je dan met die muur een tool waarmee je heel makkelijk onder het voorwendsel van veiligheid een heleboel grond kan gaan afpakken. Op dit ogenblik rest er de Palestijnen slechts negen procent van historisch Palestina.

Bilal: Ja, die spinnenweb-strategie, dat is de theorie van Theodor Herzl, de vader van het zionisme. Je moet zo vijf of acht punten nemen en dan alles verbinden gewoon. Dat is puur Machiavelli.

Ali: Die muur wordt ook niet rond die

nederzettingen gebouwd om die te beschermen of zo. Integendeel, je moet dat juist omgekeerd zien: jij hebt de vrijheid en de ander wordt omsingeld.

Bilal: Dat is ook naar Zuid-Afrikaans model, met de bantoestans. Ze creëerden daar één gebied voor de zwarten en ommuurden dat, en de rest was voor de blanken. Hier zie je hetzelfde. Het is eigenlijk te zot voor woorden dat zoiets als dit nog kan in de éénentwintigste eeuw.

Anthony: In de praktijk zie je dan ook dat bijvoorbeeld scholieren niet meer makkelijk naar de school kunnen: ze zijn afhankelijk van al dan niet curfews, of de soldaten al dan niet de poort zullen willen openen; dochters kunnen niet meer naar hun zieke moeder omdat die plots aan de

andere kant van de muur zit; vrouwen bevallen aan de checkpoints omdat zij, nochtans onder begeleiding van een dokter en een ziekenwagen, niet door mogen omdat de soldaat zegt: 'sorry, dat is hier niet urgent',... Je ziet dus ook een enorme stijging van de kindersterfte. Afgelopen jaar zijn er zo een negenentachtig bevallingen geweest aan checkpoints, waarvan eenendertig met fatale afloop. In de praktijk zie je dus dat die muur het sociale leven - namelijk u vrij kunnen bewegen, u familiebanden belijden, uw vrienden gaan bezoeken enzovoorts -, dat wordt allemaal onmogelijk gemaakt. En wat creëer je dan? Dat is moedeloosheid. Moeheid van de strijd. Ofwel veroorzaakt een ver-extremisering van de strijd, vanuit het idee van 'ja, als we dan toch echt niets meer kunnen, dan moeten we naar de meest extreme middelen grijpen', en die extremen zijn bomaanslagen; en dat is volgens mij dan ook voor een stuk een verklaring waarom die toch blijven duren, alhoewel ze weten dat dat strategisch niet de beste oplossing is omdat je daarmee geen goodwill creëert, en zeker niet in de bredere Europese publieke opinie bijvoorbeeld, of bij Amerika. Maar anderzijds creëert die muur ook een soort moedeloosheid, en dat is wat ze uiteindelijk wel willen. Het is een situatie waarin je alles zou aanvaarden als die verschrikkelijke onmogelijkheid om te leven toch maar ophoudt. Zo zie je dat veel Palestijnen, en dat is toch verwonderlijk als je ziet hoeveel ze al verloren hebben, dat die Palestijnen toch zeggen van 'kijk, all we want is to live side by side with Israel. Just let there be peace en stop al die waanzin, want dit is geen leven, de dagelijkse stress is gewoon te groot.'

Bilal: Wat ik nog graag zou willen zeggen is dat wat we nu witnessen, los van Israël dan, is dat het Palestijnse volk de tol betaalt van de Oslo-akkoorden, want de Oslo-akkoorden op zich waren structureel verkeerd. Arafat heeft zich daar gewoonweg verkocht. Arafat dacht erkenning te krijgen toen. Ik ga de gehele geschiedenis er nu niet bij vertellen, maar de Palestijnen betalen de prijs van tweeëntwintig procent land toen, nu is het in realiteit reeds negen, en het zijn eigenlijk juist de structuren van de PA die die gebieden heel zwak houden. Israël speelt daar eigenlijk een prachtig tactisch spel.

Anthony: Het zijn ongelooflijk goeie lange-termijn-planners. Eigenlijk is wat vandaag gebeurt al minstens twintig jaar geleden in kaart gebracht, en dat is denk ik de reden waarom ze vaak de publieke opinie kunnen voor zijn of de internationale gemeenschap kunnen counteren. Vandaag zijn ze dus bezig met het uitvoeren van de plannen van zo lang geleden en met het uitdenken van de plannen voor binnen zo veel jaar.

Dat is eigenlijk de mogelijkheid die zij hebben als bezetter en als feitelijke machthebber daar ter plaatse. De Palestijnen zijn geen minder goede planners, ze hebben alleen geen middelen om hun plannen ten uitvoer te brengen. Maar het is dus wel waar dat Israël, als je de hele geschiedenis van '48 tot nu bekijkt, eigenlijk een koud voorbeeld is van master-planning.

Bilal: En in het allerhoogste politieke orgaan, de VN-Veiligheidsraad, hebben ze natuurlijk ook constant steun van de V.S. die alle resoluties met een veto blokkeert, zodat Israël gewoon alles kan doen wat ze willen. Maar in '79 was er een resolutie waarin stond 'stop met de settlements. ontmantel nu.' En vandaag (9-11-2005, nvdr) lezen we in De Morgen dat Sharon, om zijn eigen

achterban te pleasen, gezegd heeft dat hij nog settlements gaat bijbouwen. Dissidente elementen binnen de Likud-partij stemden tegen Sharon, en toen die aankondigde meer joodse nederzettingen op Palestijns grondgebied te zullen bouwen stemden ze plots ja. En daar gaat het om. En het gaat ook om de vluchtelingen van '48 en het vluchtelingenprobleem in zijn totaliteit. Waar zijn ze toch mee bezig? Dit is suïcidair. Als ik dit lees, dat is gewoon fascisme! (Voor alle duidelijkheid: na het afnemen van dit interview, maar voor de publicatie ervan, heeft Sharon zich van de Likud-partij afgescheurd en is hij een nieuwe partij begonnen die een pak milder zou zijn, nvdr)

Ali: Daarom zijn we ook naar Palestina gegaan. Niet om na te gaan hoeveel vrouwen er nu echt bevallen aan de checkpoints en hoeveel er sterven enzo, het gaat niet om getallen, maar echt om de ruggengraat van het probleem te begrijpen, te voelen.

Zijn er nog andere belangrijke zaken die jullie hebben waargenomen?

Anthony: Er is een gebrek aan communicatie natuurlijk tussen beide bevolkingsgroepen, en de basis waarvan wij duidelijke tekenen gezien hebben is een fundamenteel racisme, een fundamenteel superioriteitsgevoel van Israël's, van joden ten aanzien van Palestijnen. En op allerlei manieren krijgt dat vorm. Bijvoorbeeld: de middelen die Palestijnse bewoners van Jeruzalem gegeven worden om hun stad proper te houden zijn zo minimaal dat je, wanneer je van een joods naar een Arabisch gedeelte van de stad overstapt, dat je dan letterlijk van witte naar zwarte straten gaat: van gele stenen naar zwarte stenen in Oost-Jeruzalem. Ik zelf heb voor het eerst in mijn leven als jonge blanke man gevoeld hoe het is om eigenlijk, ja, genegeerd te worden. Het is een aantal keer gebeurd dat ik aan een Israëli de weg ging vragen of informatie of zoiets, en dat ik eigenlijk gewoon met een handgebaar verzocht werd om door te wandelen, en dus eigenlijk niet echt met open armen ontvangen werd. Ik denk dat dat komt omdat dat een soort systeem geworden is. Je kan duidelijk een jood herkennen aan uiterlijke tekenen, de orthodoxe dat spreekt voor zich, maar andere joden, ja, je merkt gewoon: 'wie is hier joods en wie is hier niet joods.' En zij hebben zichzelf eigenlijk geleerd alleen elkaar nog te vertrouwen. En dat heeft uiteindelijk tot een situatie geleid waarin je iedereen die geen jood is niet mag vertrouwen; en als je iemand niet mag vertrouwen dan kijk je er beter op neer; en als je er op neerkijkt wordt dat een systeem, want iedereen doet het; en dan krijg je een situatie waarin dat racisme prachtig kan gedijen.

Bilal: Ja, het racisme dat wij, de Belgen met Arabische roots die in de delegatie zaten, voelden grensde aan het ongelooflijke. We zaten dus elke dag in de Westbank zelf, maar 's avonds zaten we dan in Oost-Jeruzalem, en laat ons zeggen dat we daar altijd tussen een uur of zeven en elf de oude stad introkken. Nu, op negen avonden zijn we wel veertig à vijftig keer gecheckt geweest op paspoorts, als het niet verder ging. Vaak was het gewoon van: 'Paspoort!' en dan kijken ze een beetje en lachen en wisselen ze wat woorden in het Hebreeuws met elkaar. Ze werpen je je paspoort toe en dan kunnen we doorgaan. Maar soms is het ook van en wat doet gij hier? en weet gij wel dat gij hier in Israël bent? (Oost-Jeruzalem is Palestijns) Gij bent nen arabier en die kunnen wij niet hebben! Gij vuile stinker! Trouwens, bent gij moslim? Zeg eens een versje op! Zo ver ging het echt. Elke dag opnieuw, met een gemiddelde van vijf keer per avond! Ik bedoel, voor mij was dat iets totaal nieuw. Allé, ik heb het hier soms al moeilijk met mensen, maar hier blijft het bij blikken en ideeën, maar daar... Dat is waanzin gewoon.

Anthony: Het maakt ook wel duidelijk dat als je meer zuurstof geeft aan extreem-rechts bij ons, dat dit is waar je naar toe gaat. En dat is voor niemand aangenaam, zo leven, want de paranoia die dan begint te heersen, de vooroordelen die beginnen te domineren op het gezonde verstand maken een samenleving ziek en drijven ons verder af van een ideaal van wederzijdse integratie.

Bilal: Dat is ook mijn boodschap voor al romantische, naïve profs en studenten die geloven dat het Europese democratische en federale model binnen afzienbare tijd zal gekopieerd worden door de andere continenten en er aldus vrede zal heersen: open your eyes goddamned! In de 21^e eeuw kan het Israëliëse model wel eens het model worden voor andere landen in de wereld. Het kan hier evengoed zo worden. Het Vlaams Belang, dat zijn de beste maatjes geweest van de apartheidstaat vroeger in Zuid-Afrika, en nu is Israël hun grote voorbeeld. Zij identificeren zich met Israël en heel die politiek. Dat systeem kan dus echt wel eens onze toekomst worden als we nu niet op tijd ingrijpen en heel dat romantisch gedachtegoed aan de kant schuiven. Want ik voel dat we hier precies op de campus op zo een eilandje leven en niet beseffen waar de wereld in sneltreinvaart naartoe scheurt. In Israël zelf is het racisme tegen Israël's die van Arabische of zwarte origine zijn of tegen Palestijnen - want er zijn bijna anderhalf miljoen Palestijnen die zelf in Israël wonen - niet anders dan het racisme van de blanke Amerikanen tegenover de zwarte of de Spaanstalige Amerikaan, of dan het racisme van de blanke Belg tegenover de donkere Belg hier. Het racisme in Israël (kastensysteem) is gewoon een schoolvoorbeeld, en vandaar dat het Vlaams Belang daar ook zo op kickt natuurlijk. In Israël heb je verschillende gradaties. Je hebt de Ashkenazi, de blanke joden, dan de Sefardem, dat zijn de Zuid-Europese joden, en dan de Mizrahi, dat zijn de Marokkaanse en Iraakse joden, en dan heb je de Falasha's, de zwarte joden. Van hoog naar laag in deze volgorde ontlene ze hun status. Trouwens de Falasha's dat zijn eigenlijk helemaal geen joden, maar goed, ze noemen ze joden om dat demografisch overwicht te behouden, opdat Israël een zuiver joodse staat zou kunnen blijven. Daar draait het om: het concept Israël. Maar je hebt vijfhonderdduizend joden in de westbank, anderhalf miljoen Palestijnen in Israël: de enige logische oplossing is een staatsstructuur zoals wij die hier hebben. Dat gaat natuurlijk heel veel tijd en verzoeningscommissies kosten enzo, maar anders gaat het niet. Die etnische zuiveringen moeten gewoon gestopt worden. En de obsessie van de zuivere joodse staat is waanzin. *Ali:* Om verder te gaan op die discriminatie: in Oost-Jeruzalem hebben de Palestijnen het in vergelijking met hun medeburgers nog goed en zelfs daar voelde ik ook daar al vermoeidheid. Ze laten horen dat ze echt niets anders willen dan dat ze kunnen werken en kunnen leven, en dat ze echt een leven kunnen opbouwen. Ik heb nog een onderwijscentrum voor weeskinderen bezocht in Oost-Jeruzalem dat zich ook bezig houdt met tewerkstelling en al meer dan tien jaar bestaat, en daar vertelde de operator me over de vermoeidheid:

Menselijkheid Boven Alles! (vervolg)

Observaties uit Palestina: een gesprek

ze kunnen niet meer serieus produceren, ze hebben geen markt meer, ze kunnen niets exporteren. En wat moet je dan doen? Ze leiden die weeskinderen nu op met drukmachines van vijftig jaar oud... Als die dan vragen van: 'wat kan ik later gaan doen?', ja, wat moet je dan antwoorden?

Anthony: Om terug te keren op de stichting van de staat Israël: je hebt de opkomst van het nazisme in Duitsland, je hebt dan de oorlog en de holocaust, en het gigantische schuldgevoel dat Europa daar aan overgehouden heeft. Toen de oorlog voorbij was en de gruweldaden van de nazi's in hun ware grootte duidelijk werden, dan heeft eigenlijk Europa - althans dat is de stelling van Illian Papé - gezegd: 'OK, wat is jullie vraag? Jullie willen een eigen land? (want 'wij zijn een volk zonder land', zeiden ze) Wel, wij stellen een oplossing voor jullie voor: er is een land zonder volk en dat zou wel eens voor jullie volk geschikt kunnen zijn.' Nu, de Britten, die daar een mandaatgebied hadden voor de oprichting van de staat Israël, die zijn daar dan weggetrokken, en er is wel gezegd van 'ah ja, eigenlijk, by the way, er zijn daar nog wel wat Palestijnen natuurlijk, en dat is een beetje een probleem'; maar het lot van de Palestijnse bevolking hebben ze zich op dat ogenblik, vanuit een schuldgevoel dat ze hadden overgehouden aan de holocaust, niet echt aantrokken eigenlijk. En dat is een historische schuld, denk ik, waarmee wij als Europa de Palestijnen hebben bezwaard, en waar ik vind dat we toch een zekere historische verantwoordelijkheid dragen en dat we moeten, meer nog dan we vandaag doen, tegengewicht bieden aan die eenheid tussen Israël en de Verenigde Staten. Amerika heeft als permanent lid van de Veiligheidsraad inderdaad een veto-recht, want elk permanent lid heeft dat; en dat wordt natuurlijk voortdurend gebruikt om alle resoluties tegen Israël systematisch te boycotten eigenlijk.

Bilal: Zeventachtig resoluties al! Anthony heeft gelijk, het is tragisch dat de Palestijnen de prijs moeten betalen voor wat het Europese antisemitisme de joden heeft aangedaan. En dan is het ook pervers gewoon dat onlangs een hooggeplaatste Russische politiekier naar Israël is afgezakt om 'het project' (de muur) te gaan bezichtigen vanuit de vraag: 'kijk, kunnen wij dit ook met de Tsjetsjenen doen?'. Ook het Israëlische hooggerechtshof heeft de muur illegaal verklaard, omdat hij op Palestijns gebied staat. Waarom bouwt Israël de muur niet op haar eigen grond? Of op de wapenstilstandslijn?

Anthony: Nu, het drama is dat die techniek van het bouwen van een muur, die dus internationaal onwettelijk en moreel onaanvaardbaar is, dat dat nu toch ook blijkbaar een export-product van Israël wordt zoals Bilal niet liet vallen; aangezien Rusland zich heeft laten informeren om precies dezelfde tactiek toe te passen om hun probleem met de Tsjetsjenen aan te pakken. Rusland, van wie we eigenlijk toch meer steun zouden mogen verwachten om precies haar gewicht in de schaal te leggen aangezien er anderhalf miljoen Russen in Israël zitten. Dat is wel spijtig: dat je eigenlijk je hoop ziet vervagen in de concrete plannen om ook aan een veiligheidsmuur in Rusland te beginnen. Dat vind ik wel een heel dramatische evolutie van de zaken. En de Israëliërs hebben meer ervaring dan wie ook om een *concrete wall* niet alleen als bescherming, maar ook als middel tot politieke doeleinden te gebruiken.

Bilal: Deze apartheidsmuur is nu een massaproject, maar in Amerika heb je ook heel veel muren rond de rijke wijken, in Brasschaat komt er wie weet ook ooit een muur, maar dan rond Brasschaat rond de rijken (lacht); maar dit is zo geschikt dat je niet langer een muur rond u eigen bouwt om u eigen af te schermen zogezegd van de andere, maar dit is echt een muur rond die andere. (zucht)

Bestaat er dan geen verzet tegen deze gang van zaken binnen Israël zelf?

Anthony: Er zijn zeker ook activisten in het vredeskamp binnen Israël. Zoiets is dus absoluut niet makkelijk: er heerst een druk in Israël die zeker voor ons als buitenlanders moeilijk is om te ervaren. Je bezoekt namelijk de bezette gebieden, wat al niet evident is: je verklaart je dan bereid om door die checkpoints te gaan en vernederd te worden, maar goed, dat is nog niet erg; maar je gaat dus die gebieden binnen en je ziet dan wat het onrecht is dat daar plaatsgrijpt. Je keert uit die bezette gebieden naar Israël terug,

en dan moet je vaststellen dat je daar niet gewoon kan praten over je ongenoegens. Als je er over praat moet je voortdurend kijken van 'zit er hier niemand die zou kunnen meeluisteren?', en dat creëert natuurlijk een soort paranoia die een angstig gevoel teweegbrengt. Waarom zeg ik dat nu? Om aan te geven dat vredesactivisten binnen Israël, Israëlische vredesactivisten dus, eigenlijk ook heel veel credits moeten krijgen omdat zij een positie innemen die extreem moeilijk is. Zij worden beschouwd als landverraders die geen rekening houden met wat hun voorouders is aangedaan in de holocaust en die eigenlijk 'met de Palestijnse honden willen gaan meehuilen'. Daarom moeten we denk ik veel oog hebben voor alle initiatieven die vanuit Israël gebeuren. Er zijn bijvoorbeeld vrouwen die checkpoints gaan observeren en de soldaten tot kalmte trachten aan te manen, er zijn piloten die weigeren bombardementen uit te voeren, er zijn dienstweigeraars... En je betaalt daar een zware tol voor, want als Israëliërs ben je verplicht om legerdienst te doen: als vrouw twee jaar en als man drie jaar, en daarna wordt je reservist. Dat wil zeggen: elk jaar moet je één maand in het leger.

Bilal: Alle Israëliërs nemen dus actief deel aan de bezetting.

Anthony: Het leger is ook een brainwashing-tool tot en met. Dat zie je van hier: als je daar een maand uit je gezins- en jobsituatie wordt gehaald en terecht komt tussen allemaal mensen die getraind worden om de staat te verdedigen, en de retoriek die daar heerst is zeer negatief ten aanzien van de Palestijnen omdat dat juist de motivatie is om al die moeite te doen en eigenlijk de bezetting in stand te houden... Kortom: de vredesactivisten zijn met weinig, maar het is zeer moedig wat ze doen, en ze zouden eigenlijk ook meer erkenning nog kunnen krijgen vanuit het westen voor wat ze daar doen. Omdat ze die erkenning niet krijgen zal hun moed opgebrand zijn binnen een bepaalde tijd, zullen zij misschien niet meer kunnen weerstaan aan die druk om dat werk toch verder te zetten. En dat vind ik ook wel een heel drama: als je dan Israëliërs hebt die vinden dat de bezetting niet correct is en dat ze daarmee geen oplossing zullen bereiken op termijn, die mensen mogen hun mening niet zo maar luid van de daken schreeuwen en zullen heel veel moeite hebben om ook nog maar een gesprek daarover te kunnen aanknopen met veel Israëliërs, die eigenlijk - vooral kolonisten dan - zo sterk meewerken aan het zionistisch project dat zelfs maar praten over de wettelijkheid of morele juistheid of de strategische juistheid (in de zin van ooit tot een oplossing komen), daar wenst men niet over te discussiëren. Alleen al erover praten is een teken van

landverraad. En dat vind ik echt een drama: dat die vredeskrachten eigenlijk intern voortdurend in de kiem gesmoord worden.

Bilal: Ik zou willen aanvullen met te zeggen dat de vredesbeweging ook heel gefragmenteerd is. Er is bijvoorbeeld het alombekende 'Peace Now', maar dat zijn mensen die bereid zijn om de kolonies op te geven om de joodse meerderheid, wat de hoeksteen is van het zionisme, te behouden. Dit zijn de vredesactivisten die ik niet kan steunen omdat ze vanuit hetzelfde racistische axioma vertrekken in tegenstelling tot bewegingen als Zochrot in Haïfa, de refuseniks of de New Historians. Deze groep mensen wordt steeds groter, dwingt respect af ook bij de Palestijnen zelf; maar binnen Israël zijn dat inderdaad verraders, ratten die zoals de Arabieren verdelgd moeten worden zeggen ze daar.

Anthony: Wat bijvoorbeeld ook Illian Papé, één van de boegbeelden van de 'New Historians', ons vertelde - hij is iemand die les geeft aan de Haifa-universiteit - is dat de jongere studenten, van laat ons zeggen het eerste en tweede jaar, open staan voor die geschiedenis vanaf '48 zoals hij die brengt met de erkenning van de etnische zuiveringen die toen plaatsvonden- en voor alle duidelijkheid: de geschiedenis is uitvoerig in kaart gebracht en gedocumenteerd en alle feiten zijn daar, maar de manier waarop die feiten in de geschiedenisboeken terecht komen, de ideologische saus die er over gegoten wordt; die is natuurlijk helemaal niet objectief - maar die jongere studenten staan dus open voor de waarheid achter de joodse geschiedenis, maar wanneer zij dan eigenlijk in een doctrinaire invloedssfeer terecht komen in de latere jaren, moeten ze wel het zioistische project ondersteunen om carrière te kunnen maken. Want zoals Bilal reeds zei, zijn er inderdaad wel activisten die vrede willen, maar daarom nog niet meteen een Palestijnse staat, die vooral voor vrede zijn omdat hun leven zich dan normaliseert, maar zoiets doet natuurlijk nog geen recht aan de Palestijnen. De 'echte' vredesactivisten leven inderdaad in erg moeilijke omstandigheden. Het wordt 'New Historians' bijvoorbeeld ook onmogelijk gemaakt in de hogere jaren te doceren, zodat die doctrinaire invloedssfeer in de hogere jaren gegarandeerd blijft. Zulke mensen verdienen dus zeker onze steun.

Willen jullie ten slotte nog een laatste

boodschap meegeven aan onze lezers?

Ali: De boodschap die ik aan al mijn medestudenten wil meegeven is dat ze echt geen schrik moeten hebben om eens eventjes nieuwsgierig te zijn en achter informatie te zoeken. En met informatie bedoel ik niet gewoon het nieuws volgen en het aantal doden tellen of zo, maar echt logisch te werk gaan: achter alles een oorzaak zoeken om onze complexe realiteit te ontrafelen.

Anthony: Ik zou graag willen dat de lezers begrijpen dat de Palestijnse samenleving echt vergelijkbaar is met de onze: de jongeren daar hebben dezelfde voorliefdes en ambities, dezelfde dromen en verlangens. Ze zijn ook goed opgeleid en helemaal niet bekrompen of zo. De meisjes zijn daar bijvoorbeeld ook westers gekleed enzo. Het beeld dat wij hier hebben van de Palestijnen als extremistische bommenleggers is fout. De meeste Palestijnen begrijpen ook dat zoiets geen geschikt antwoord is op wat daar gebeurt. Het zijn juist meestal heel hoog of juist heel laag opgeleide mensen die die bommen leggen. De hoog opgeleiden uit moedeloosheid, omdat zij zien wat er gebeurt en geen andere oplossing meer zien dan de bom; en de laagopgeleiden omdat zij nu eenmaal makkelijk te beïnvloeden zijn.

Bilal: Dat is ook geografisch bepaald: wanneer je in een omsingelde stad zoals Qalqiliya of een belegerde stad zoals Nablous dan bevindt je je in een pathologische 'blokkage' die tot een pathologische toestand leidt... Ge moet daar zelf maar is komen gewoon.

Anthony: Dat merken we ook heel duidelijk tijdens de rondleiding op de universiteit: als je de dagelijkse frustraties daar ziet, dan wordt het bijna logisch om agressief verzet te gaan plegen. Ze zeggen ook van: 'We're not from the moon, we're human beings', omdat ze gewoon weg-genegeerd worden eigenlijk. Ofschoon aanslagen natuurlijk af te keuren zijn, zijn ze toch erg har te situeren in de context.

Bilal: Allaa vertelde mij bijvoorbeeld over zijn beste vriend: zij waren oorspronkelijk met acht kameraden. Nu waren er daar nog drie van over, al de anderen waren dood of zaten in de gevangenis. Toen Luc vroeg hoe hij zich daar bij voelde vertelde hij over de pijn en hopeloosheid die hij voelde. Een half uur later was die jongen ook gewoon terug aan 't praten over uitgaan en meisjes enzo.

Ali: Je kan niemand aanduiden van: 'jij bent voor de aanslagen'...

Anthony: De spanning is ook gewoon langs beide kanten ondraaglijk. Er zijn dus ook ontsporingen langs beide kanten. Dat is volgens mij het bewijs dat die ontsporingen dus op een manier te begrijpen zijn vanuit die ondraaglijke spanning.

Bilal: Het gaat hier duidelijk niet om islam-suicide-bombers, maar om de Palestijnse realiteit. Dit is iets heel aparts en compleet verschillend van Al-Qaeda wat eerder een ideologie is. Palestina is trouwens ook helemaal geen islamenclave, maar een land met een heel heterogene cultuur, met heel veel verschillende overtuigingen. Maar wat ik nog als boodschap aan de studenten wil meegeven is dat wij als mensen onze menselijkheid boven andere identiteiten moeten plaatsen, want identiteit is echt wel iets meervoudigs. Pas als we die stap kunnen nemen zal de mist kunnen optrekken die tegenwoordig rond heel het debat rond de multi-culturele samenleving hangt.

Ali: Ja, het gaat niet om religie. Het gaat om de persoon die daar achter zit.

Bram Langmans

De Zeven Gezichten Van Het Zwijgen

Het Copyright & De Methode

Welkom beste lezer(es), vlij u neder en weest gezeten! Ik wil u alweer een verhaal vertellen; en wel over het referentie-denken en de methode, het copyright en het geweld...

Eerst en vooral zal ik u echter één en ander vertellen dat op het eerste zicht misschien niet meteen met ons onderwerp te maken heeft (doch wie scherp weet te kijken, enzovoorts...). Ik heb het dan over de grondvoorwaarde voor het benoemen der dingen en dus voor de mogelijkheid om tot kennis te komen. Wat hiervoor namelijk noodzakelijkerwijs vooronderstelt wordt is het bestaan van identieke gevallen. Anders gezegd: enkel de herhaling - het opnieuw in de ervaring voorkomen van een specifiek 'object' - maakt het mogelijk 'dingen' of 'feiten' te (her)kennen en dus te benoemen. Niet alleen het woord, maar ook het 'object' zelf moet immers kunnen worden ervaren als teken en dus als *type*. (Om nog maar te zwijgen van de onmogelijkheid een materiële substantie-begrip te hanteren zonder de opsplitsing van 'subject' en 'object'.)

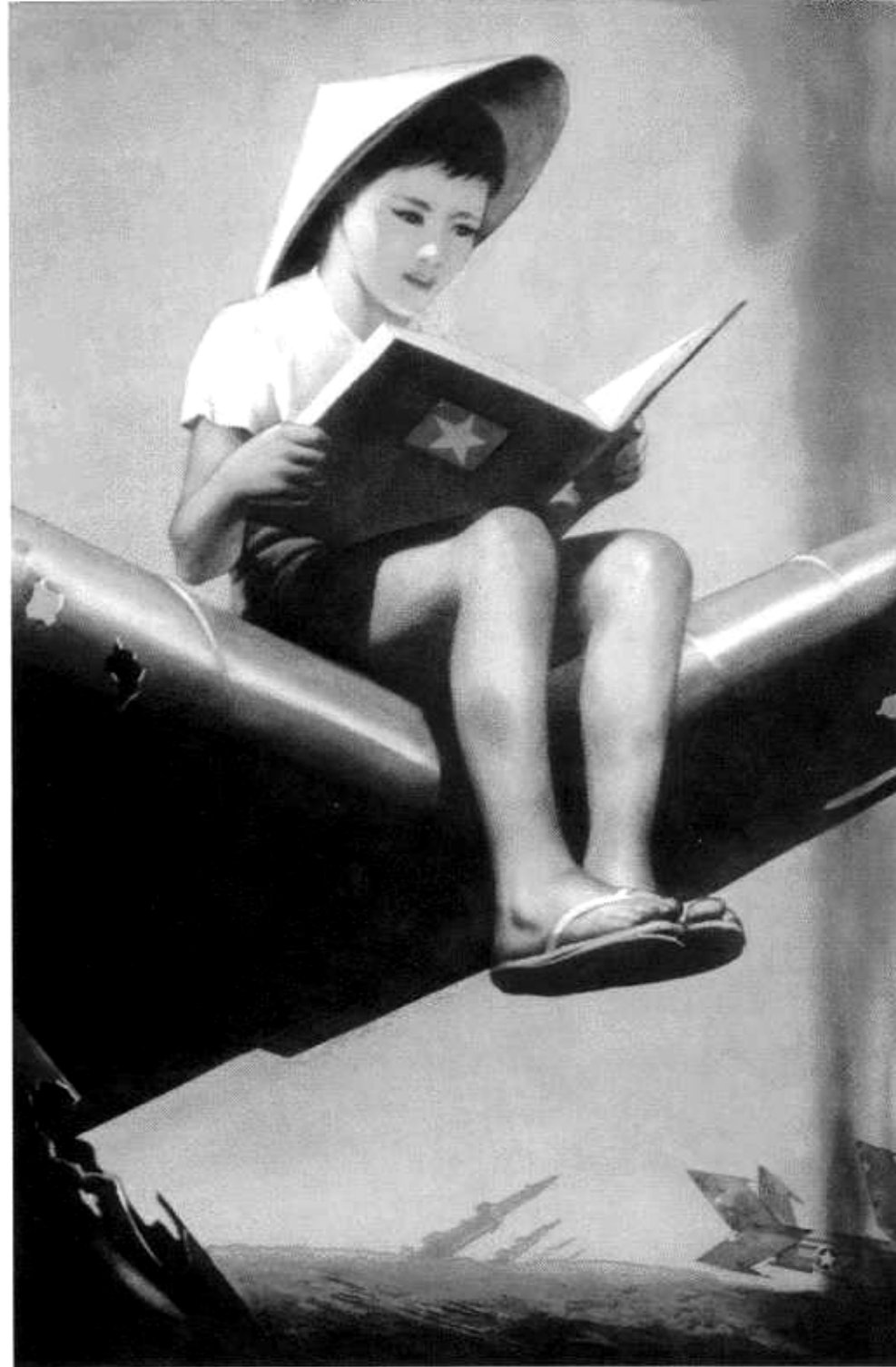
Nu kan men de wereld op twee fundamenteel verschillende manieren zien. Al naargelang het perspectief van observatie bevinden we ons in een wereld van het worden of een wereld van het zijn. Deze werelden zijn in principe wederzijds onverenigbaar: in een wereld van het worden is er niets, aangezien elk 'object' of 'feit' slechts een willekeurige momentopname is van een proces in wording, een fictie dus - en net zoals een videostill het beweeglijke karakter van het medium film uit het oog doet verdwijnen, zo lijkt er ook niets meer te *worden* in de wereld van het zijn. (Denk bijvoorbeeld aan de paradoxen van Zeno en de filosofie van Parmenides - de veronderstelling van de noodzakelijkheid der absolute leegte om het worden te kunnen verklaren in de Eleatische traditie (het Niet-Zijn dus, dat volgens deze denkers niet kan bestaan) en de verdere evolutie bij Plato: de wereld van het zijn verheven tot de onveranderlijke, *echte* wereld van de ideeën, buiten de menselijke beleefwereld gelegen: de wereld waar de mens zelf in leeft gedegradeerd tot de *valse* wereld van het worden - de *gepercipiëerde wereld* wordt de *wereld van de schijn* - een slechte, *mislukte* imitatie van 'de werkelijkheid'.)

Het is natuurlijk duidelijk dat er slechts in de wereld van het zijn sprake kan zijn van het benoemen der dingen - en dus van kennis. Iets moet namelijk *zijn* om als identiek geval geassocieerd te kunnen worden. We zullen straks nog zien wat de gevolgen hiervan moesten zijn...

Maar ter zake nu. Laten wij dan van start gaan op het moment dat het concept van 'individueel eigendom' wordt geconstrueerd als een juridische consequentie van de nieuwe visie op menselijk samenzijn en politiek leiderschap. Er compleet aan voorbijgaand dat er in de mens zoiets leeft als een instinct dat bijvoorbeeld verantwoordelijk is voor 'de spontane liefde tussen moeder en kind', gaat men er in deze visie op de mensheid namelijk van uit dat de mens 'van nature' een bruut is die niets liever wil dan alle anderen te verscheuren. Om aan deze verschrikkelijke oerstoestand te ontkomen was er de noodzaak voor een overeenkomst tussen burgers en leider. Iedereen moest vast komen te zitten in een juridische dwangbuis zodat hij de ander niet langer kon schaden. (Merk terloops op dat hier een belangrijke gebeurtenis van zich doet spreken: zonder wegvallen van vanzelfsprekende hiërarchische stratificatie-kaders kan er immers geen sprake zijn van een gevaar voor wederzijds verscheuren: de mens moet worden vastgesnoerd omdat hij juist eerst vrij was komen te liggen. - Het rechtssysteem als bescherming *tegen de vrije mens*.)

Deze idee nu van het contract tussen heerser en volk kon enkel opgang maken in een wereld waar de marktkramers en handelaars een niet onaanzienlijke functie vervullen in het maatschappelijke leven. Dat deze wereld eerst en vooral nog vrij gesloten was - een minderheid onder de bevolking dus - blijkt uit het aangereikte kader ter legitimatie van de idee in kwestie: in de eerste plaats is het contract een rechtstreekse overeenkomst met god (Mozes en de Joodse traditie), vervolgens wordt het een gevolg van het natuurrecht of de universele redelijkheid (Hobbes, Kant, ook nog Rousseau in een afgezwakte vorm),

om vervolgens een vrij algemeen aanvaarde vanzelfsprekendheid te worden (bv. the invisible hand van Adam Smith, de moderne democratie) die op zich niet eens meer gelegitimeerd *hoeft* te worden. Het is interessant om hierbij in het achterhoofd te houden dat de klasse van handelaars en priesters in vroegere samenlevingsvormen (de eerste patronen van arbeidsdeling, het ontstaan van de menselijke 'beschaving') meestal samenviel, en dat er toen eigenlijk slechts twee klassen bestonden: zij die

voor het eten moesten zorgen en zij die iets anders mochten doen - de heersers. Verder werd ook het schrift ontwikkeld voor handelszaken: in de eerste plaats diende het ertoe te kunnen kijken wie reeds betaald had en wie nog wat moest betalen: een eerste vorm van contract dus (al was er toen natuurlijk nog geen strikte behoefte aan een *wederzijdse* overeenkomst). Een andere, zeer interessante observatie in dit kader is de volgende: hoe de teloorgang van de christelijke kerk als instituut in de Europese maatschappij geen symptoom is van haar verval, maar van haar *overwinning*: zij is er in geslaagd haar leer (en dat betekent haar moraal) zo vanzelfsprekend te maken dat zij zelfs geen nood meer heeft aan ritueel en show-element om de mensen van haar gelijk te overtuigen. De nood aan zulk een institutionalisering is immers juist een symptoom van de sociale druk op de gelovigen: zij moeten zich in mystieke rituelen verenigen om tot een gevoel van eigenwaarde te komen *juist omdat* zij niet algemeen aanvaard worden. - De praktiserende godsdienst als bescherming tegen het geconfronteerd worden met iemands *anders-zijn*.)

Doch volgen wij weer eens een ander spoor. Iedereen die dit leest kent ongetwijfeld de hedendaagse kwaal van het referentie-denken: het idee-fixe van de wetenschappelijke methode heeft

er toe geleid alle creativiteit en persoonlijkheid uit de academische wereld te verjagen. De nadruk in het denken is immers verschoven van het denken zelf als middel naar het denken als doel op zich; en daarmee dus naar de conservatie en reproductie van wat andere mensen gezegd hebben als doel op zich. Academia werd zo een stoffig, van slechte smaak getuigend antiquariaat. (- en dan zijn er zelfs vandaag de dag nog mensen die zich verwonderen over de hedendaagse obsessie met *historiciteit* in de wetenschappen!) Ik wil

verheven om over kennis te spreken. Het gevolg daarvan was dat ook de filosofie in haar totaliteit zich nog moest assimileren met deze leuze van: 'enkel het herhaalbare is kenbaar'. Het denken verwerd van doel tot wijsheid, *levenskunst*, tot een louter spel van verwijzing. Ze vond haar paradigma zo niet toevallig in 'het grote gesprek van de filosofie': de socratische dialoog die uitsluitend wordt gevoerd tussen filosofen zelf - het denken om het denken zelf, belangeloos en als doel op zich. (En is het een toeval dat juist Socrates en Plato (deze fanatici van het zijn) van deze vorm gebruik maakten?) (Vergelijk met de filosofie niet als gesprek maar juist als *levensweg*. - de indirecte communicatie / het negatieve spreken)

Zo kunnen wij zien hoe dit denken der referentie het antwoord vormde op de nieuwe kentheoretische vereisten van de nieuwe 'moderne' wereld: het denken als een calculus met de begrippen als identieke gevallen. Het referentie-denken steunt zo oorspronkelijk op een dubbele verwijzing: de referentie van taal naar wereld enerzijds en van idee naar taal anderzijds. Laat ik dit verklaren. De referentie van taal naar wereld houdt in dat men een object vooronderstelt dat voorkomt in 'identieke gevallen' (en dus zelf een teken is) en dus door de mens herkend kan worden en uitgedrukt in taal: wij zien de wereld en kunnen die (perfect) benoemen (althans voor onszelf). (Wij bevinden ons in de wereld van het zijn.) Anderzijds is het natuurlijk steeds zo dat als ik iets denk, *ik* het ben die denkt. Dat betekent dat er een referentie moet bestaan van idee naar taal als wij willen kunnen begrijpen wat andere mensen zeggen. Wil ik dus beweren dat ik de idee die ik nu momenteel denk eigenlijk haal van ... (vul auteur in), dan veronderstelt dat een perfecte mogelijkheid om een idee in taal om te zetten, zodanig dat ik die taal weer in het zelfde idee om kan zetten. Gaat men er van uit dat zo een perfecte 'vertaling' van idee naar taal (en weer terug) onmogelijk is, dan kan men nooit weten of men wel degelijk denkt wat ... (vul weer auteur in) dacht. Men kan alleen weten dat men zelf ... (vul verhaaltje over het ontstaan van de wereld in ;-)) denkt. Op die manier wordt het echter onmogelijk (want onzinnig) te verwijzen naar de ideeën van iemand anders. Het was met andere woorden pas mogelijk het denken zelf binnen het domein van het herhaalbare te brengen door een stelselmatige verwijzing naar andere auteurs als wetenschappelijke methode te hanteren. Hierdoor leek het namelijk alsof iedereen altijd al over dezelfde begrippen en ideeën heeft gesproken - alsof er dingen *zijn* die met de begrippen corresponderen. Deze vorm van referentie was dus een middel om te ontkomen aan de individualiteit en unieke eigenheid van elk persoonlijk denken; een mogelijkheid tot herhaling. Al snel was er natuurlijk weer sprake van verwarring van middel en doel en de referentie werd een doel op zich: de wereld - alweer - versteende.

proberen in wat volgt enkele elementen aan te duiden die in dit proces mee werkzaam zijn geweest.

Eerst en vooral is het belangrijk te beseffen dat in geen enkele cultuur de wereld van het zijn zo een primaat heeft kunnen verwerven als in de westerse (en ooit, tijdelijk, in de Arabische). Dit is de noodzakelijke voorwaarde geweest voor een ongekende bloei der wetenschappen: de verandering en imprecisie (twijfel) werden uitgebannen ten voordele van de starre zekerheid. (Of waarom de christelijke leer pas werkelijk kon bloeien onder de erfgenamen van de oude griekswetenschappelijke cultuur. - Ook Aristoteles was (misschien wel meer dan wie ook) duidelijk een platonist.) Deze kijk op de wereld drukte natuurlijk een zware stempel op 'de wetenschappelijke methode': de nadruk lag op het herhaalbare, de identieke gevallen. Nu weet iedereen wel dat deze wetenschappelijke visie op de wereld stormenderhand de westerse wereld wist te veroveren in de laatste honderden jaren, en ondertussen zowat elk gebied van het menselijke (samen)leven en haar omgeving heeft ingepalmd. Het idee van de herhaalbaarheid, de wetenschappelijke methode, groeide evenredig. Concreet betekende dit dat de definitie van 'waarheid' zoals die gehanteerd werd binnen één welomlijnde filosofische stroming (het rationele positivisme) tot enige geldige maatstaf werd

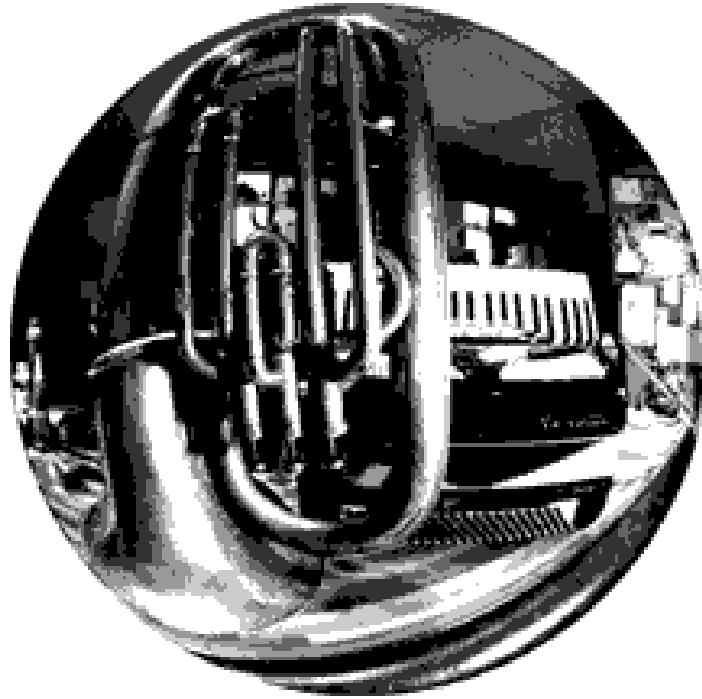
Maar laat ik het nu maar eens hebben over het copyright en het intellectuele eigendomsrecht. Het is ondertussen wel duidelijk geworden hoe het intellectuele eigendomsrecht slechts de juridische uitdrukking is van bovengenoemd referentie-denken. Het lijkt mij echter erg interessant nu eens wat dieper in te gaan op het copyright, en hoe daar een soort analoge problemen moesten worden 'overwonnen' om het kapitalistische 'vrije-markt'-systeem mogelijk te maken. Het lijkt mij echter aangewezen eerst nog iets fundamenteeler stil te staan bij de relatie tussen de wereld van het zijn en het economische kapitalisme. Het is duidelijk hoe de wereld der commoditeiten een extreem doorgedreven vorm is van de wereld der herhaalbaarheid: door de gehele wereld (tijd, lucht, water, arbeidskracht, ja zelfs gedachten) te commodificeren (uitdrukbaar te maken in algemene standaarden dus, en wel specifiek in overdraagbare financiële, *liquide* middelen) werd de leer der identieke gevallen algemeen toepasbaar gemaakt, zelfs op niet-bestaande abstracte begrippen; en bovendien herleidbaar (uitwisselbaar, herhaalbaar) tot één universeel 'ding': geld. (En blijkt niet juist in onze tijd meer en meer hoe abstract, virtueel, *betekenisloos* dit begrip eigenlijk is?)

Hier blijkt dan ook de onlosmakelijke verwevenheid van de traditionele wetenschap en het kapitalisme. Zij legitimeren elkaar wederzijds

De Zeven Gezichten Van Het Zwijgen

Het Copyright & De Methode (vervolg)

door de wereld te beperken tot de wereld der identieke gevallen. Zij hanteren beiden een absoluut primaat van de wereld van het zijn ten koste van de wereld van het worden en werken zo de verstening en de kloof tussen de gepercipieerde wereld en de 'werkelijkheid' in de hand. Met dit alles werden ook de mensen zelf natuurlijk nog identieke gevallen. (Zie daar: de gelijkheidsgedachte.) Ik zal nu laten zien hoe juist dit aspect van de leer der herhaalbaarheid de link is die ook de parlementaire democratie onlosmakelijk verbindt met bovengenoemd verbond van kapitalisme en wetenschap. Juist doordat de mensen zelf nummers werden, *inwisselbare* elementen, was een strikt autoritair hiërarchisch model van heerschappij niet langer te verantwoorden (om over autoriteit tout court nog maar te zwijgen). Om toch nog enige vorm van heerschappij te kunnen handhaven was men dus genoodzaakt een parlementaire democratie op te zetten. Deze kon echter enkel worden gelegitimeerd door het concept van maatschappelijke mobiliteit: enkel de mogelijkheid zelf op te klimmen kon nog het onderscheid tussen de mensen legitimeren, want zij waren in de grond immers allen identieke gevallen. (Een ander belangrijk punt ter legitimatie was natuurlijk ook de idee van de inherente slechtheid van de mens (zie §3 hierboven)). Dit idee van sociale mobiliteit is natuurlijk een legitimatie die zich richt op de toekomst. Er vond dus een belangrijke verschuiving plaats: de legitimatie die voorheen op het verleden was gericht (typisch natuurlijk in de wereld van het zijn, waar niets gebeurt) kwam

nu in de toekomst te liggen, met als gevolg dat er een noodzaak was aan de mogelijkheid tot mobiliteit, verandering. Het extreme primaat van het zijn kon zich zo alleen legitimeren door een beroep te doen op het *worden*. Het is net dit element dat het hele heilige triumviraat van de wetenschappelijke kapitalistische democratie inherent paradoxaal maakt. Om deze paradox leefbaar te maken konden de fanatici van het zijn echter juist de kloof tussen de gepercipieerde

wereld en de werkelijkheid, die ze zelf hadden geschapen, uitermate goed gebruiken: de idee van sociale mobiliteit liet zich legitimeren door de gepercipieerde, *valse* wereld, maar *in werkelijkheid gebeurt er niets*; waardoor ook de wereld der herhaalbaarheid haar legitimatie vond. (Houd hier in het achterhoofd hoe de wereld van het zijn ook haar stempel drukt op de perceptie, en dus ook nog in de gepercipieerde wereld haar legitimering vindt. - het goochelen met 'objecten')

(Deze (sub)paragraaf is een antwoord op de vraag om verduidelijking die ik kreeg naar aanleiding van mijn artikel 'In werkelijkheid gebeurt er niets' in de Trashgazel, 28-9-2005)

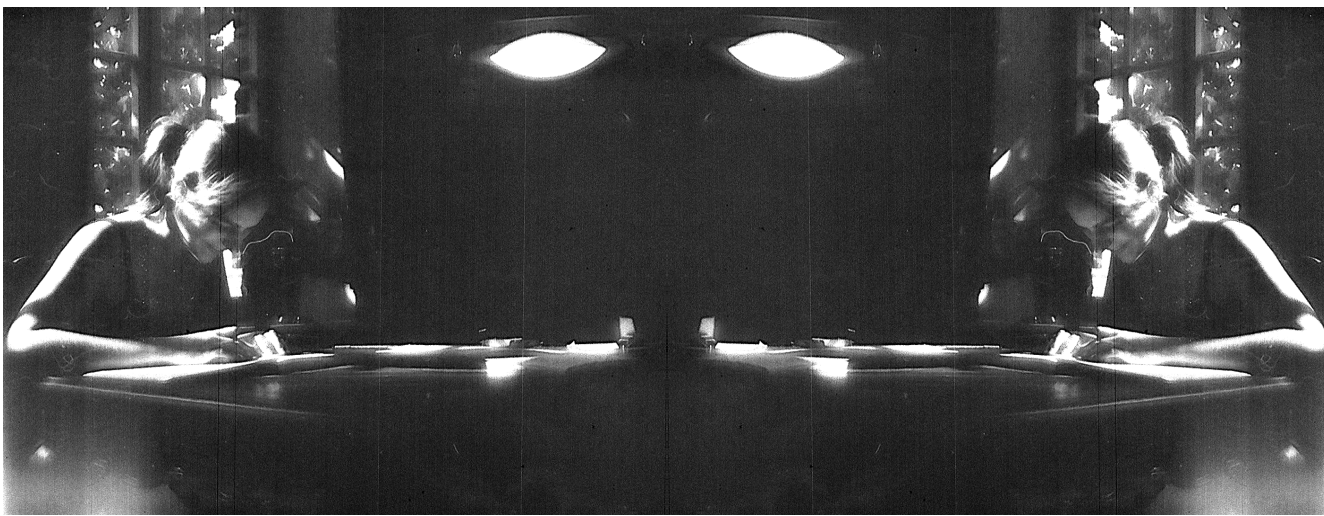
Met de opkomst van de gelijkheidsgedachte (en dus de massa-democratie) is de nadruk binnen de traditionele wetenschappen dan ook niet toevallig nog meer komen te liggen op de mogelijkheid van de uitdrukbaarheid van de wereld van het worden in de termen van de wereld van het zijn. (Ik denk specifiek aan Planck, Bohr, Einstein, Darwin, maar ook de hele logisch- of empirisch-positivistische bewegingen, en zelfs reeds Kant, Schopenhauer, Hegel, Marx (reeds als *kritiek*),...) Op die manier kon namelijk het primaat van het zijn worden gelegitimeerd ondanks de (nu zelf expliciet gepercipieerde) kloof tussen de ideologie van sociale mobiliteit met haar verwijzing naar het worden en de kentheoretische overtuigingen van de wereld van het zijn. De orde was weer hersteld en het heilige triumviraat leefde nog lang en gelukkig...

En daarmee loopt mijn verhaal - dat, ik moet het toegeven, nogal abstract is; excuseer - alweer ten einde, beste lezer(es). In werkelijkheid ging het leven natuurlijk lustig door en omstreeks midden 2007 stortte de gehele wereld zich in een laatste, allesvernietigende grooten oorlog, maar daar kan ik u hier spijtig genoeg verder niets over vertellen, want mijn blad is alweer vol. Misschien een volgende keer dan maar. Geniet nog van het leven verder. En blijf daar niet zo staan.

Bram Langmans

Laugh Now But One Day She'll Be In Charge

Mira liep naar de muur, leunde er eerst met haar hand, dan met haar schouder en tenslotte met haar volle gewicht tegenaan. Ze draaide zich een kwartslag waardoor ook haar hoofd tegen de muur aandrukte. De vuile stenen koelden haar kaken. Mira genoot even van de rust. Ze ademde nog steeds diep in om de net gedane krachtinspanning te boven te komen. In de verte loeide een sirene en hoorde ze stadsgeluiden, maar om Mira heen was het doodstil. Haar ogen nog steeds dichthoudend probeerde ze te slikken, maar naar keel was kurkdroog. Het

meisje probeerde haar gedachten bijeen te sprokkelen, wat uiterst traag vorderde. Wat was er die avond gebeurd? Ze wist het niet meer. Hersenslierten dreven door haar gedachten, maar lieten geen volgbaar spoor achter. Iets bekleemde haar geest. Het voelde alsof een ijzeren baksteen op haar hersenpan lag en er niet wilde weggaan, hoeveel ze ook haar gedachten schudde. Nog steeds stond ze daar, hijgend tegen de muur gesteund, haar hele gezicht in het vuile stof drukkend. Er moest iets gebeuren, maar wat? Waar moest ze naartoe? Waar kwam ze eigenlijk vandaan? vroeg ze zich plots af. Mira duwde zich abrupt van de muur weg en staarde geschrokken naar het metselwerk. *Waar kom ik vandaan??* De vraag leek tussen haar en de muur te zweven. Ze vermenigvuldigde zichzelf totdat de hele steeg er vol van was en Mira in een bed van vraagtekens stond. Ze leunde tegen enkele letters aan terwijl ze peinzend op haar lip beet. *Dit is waar ik naartoe ging.* Ze keek om zich heen. Haar blik gleed over de stinkende vuilnisbakken, de roestende balkons boven haar hoofd, de versleten kinderkopjes onder haar voeten. *Niet zo vet als bestemming...* dacht ze in zichzelf. Ze lachte een beetje. Plotseling schalde door de hele ruimte een hels geschater. Het meisje draaide zich snel om, maar zag niets. Het geluid leek van boven haar te komen, maar ook daar was niets opmerkelijks te zien. Het gelach was echter even snel verdwenen als het gekomen was. Maar wantrouw botvierde en Mira bleef nog even stokstijf staan. Haar oren gespitst om eender welk geluid op te vangen. Alles in de steeg leek gespannen mee te luisteren, maar het bleef er doodstil. Na een tiental minuten

oorgespiets besloot ze dat het genoeg geweest was en ontspande haar lichaam. Ze ging hier niet vinden wat ze zocht, concludeerde ze. Terwijl Mira aan haar knie krabde bedacht ze dat ze niet wist welk moment van de dag het was. De steeg en de daarboven liggende hemel waren donker, maar toch bleek er genoeg licht om alles te ontwaren. Mira zag echter niet waar dat licht vandaan kwam. Plots kreeg ze een roze klok in de gaten, die hoog aan de muur tegenover haar hing. De wijzers duidden tien uur 's avonds. Na deze informatie te hebben overwogen, klopte het meisje haar broek af en stapte ze in de richting van wat het einde van de steeg leek te zijn. Dat einde leek echter veraf te liggen, want de lichtvlek kwam maar moeizaam dichterbij. *"Wandel je naar de lichtvlek? ... Je zal er nooit geraken."* meldde een stem plots. Mira draaide zich half verbaasd om en zag de bron van het geluid. Een met kranten bedekte oude man lag tussen enkele vuilnisbakken waar ze net voorbij gewandeld was. Hij toverde een in lompen gehulde arm vanonder de kranten vandaan en wees naar het licht op het einde van de gang. *"Dat is je doel, hé?"* Hij wachtte even alvorens te vervolgen: *"Net als dat van iedereen hier. Maar je zal er niet geraken."* Het verbaasde Mira een beetje dat er zich nog een levend wezen in de gang bevond, ze had namelijk nog geen teken van leven gezien. Zelfs geen kakkerlak. Het meisje hurkte neer naast de man. Aandachtig keek ze naar zijn gezicht. Hij was misschien niet zo oud als ze gedacht had. Het grijze haar dat vanonder een vaalgroene muts stak, was duidelijk blond geweest; z'n borstelige wenkbrauwen hadden iets geciviliseerd; z'n mond kon vroeger

nog een mooie glimlach geherbergd hebben. Enkel zijn ogen leken écht stokoud. Ze waren leeg, koud. Leken te bestaan uit donkergroen, bodemloos water. *Wat doe je hier?* vroeg ze de man, een sliert nat haar uit haar gezicht wrijvend. Hij glimlachte, een paar rottende tanden openbarend. *"Liggen."* zei hij simpelweg. *"En ademen, hoewel ik dat niet zo zeker ben."* Wat zei je daarnet? "Wat?"

Je zei dat ik nooit aan het eind van de steeg zal geraken. Hij glimlachte weer, alleen maakte hij nu ook geluid. Een soort rochelende lach. Om één of andere reden glimlachte Mira ook. De man en het meisje keken elkaar doorheen hun wimpers aan. Lachrimpels kropen over hun buiken heen naar hun kelen. Even later rolden ze schaterlachend over de grond van de steeg. Door hun gelach leek de steeg gevuld met duizend gelukkige mensen. Hijgend en napuffend van de spasmen hees Mira zich op haar ellebogen. *Vertel nu eens eerlijk, waar kom je vandaan?* vroeg ze. "Dat weet ik niet meer."

Ik ook niet. Ze keek een beetje beduusd.

"Dat weet ik."

Hoe weet je dat?"

"Niemand hier weet waar ze vandaan komen."

Hoe komt dat?"

"Dat... dat weet niemand." Hij staarde even peinzend naar een kartonnen doos aan het voeteneind van z'n matras. *"Iemand moet het wel weten. Maar ik niet."* zei hij uiteindelijk en keek haar weer aan. Het jonge meisje leek daar genoeg mee te nemen. Ze zakte weer door haar ellebogen, waardoor ze plat op haar rug kwam te

liggen. Ze keek naar de hemel. Er hingen vannacht geen sterren aan de hemel, merkte ze in zichzelf op. *Vertel eens een verhaal.* zei ze.

"Neen."

Waarom niet? vroeg ze. Maar de man leek er niet verder op te willen ingaan. In een poging het gesprek te doen loslopen, stelde Mira een andere vraag. *Waarom zal ik het einde van de steeg nooit bereiken?* De oude man en het meisje keken samen naar de vaag vierkantige lichtvlek in de verte.

"Omdat niemand ze bereikt." onderbrak hij eindelijk de

stilte. *"Omdat niemand ze hoort te bereiken."*

Hier dacht Mira even over na. Ze legde haar hoofd weer neer, zodat ze zich verder kon concentreren op de donkere hemel boven haar. *Ik wou dat er vannacht sterren te zien waren...* zuchtte ze - meer tegen zichzelf dan tegen de in lompen geklede man. Hij glimlachte en wees naar boven, *"Daar is er één. En daar nog één."* Nu zag Mira ze ook. Waar er even daarvoor enkel duisternis was geweest, flikkerden nu enkele zwakke lichtpuntjes. Het meisje fronste haar wenkbrauwen lichtjes. *Ik ben zeker dat er daarnet geen sterren waren.*

"Dat komt omdat ze er daarnet niet waren." Haar frons werd dieper; de duisternis in de steeg nam toe. *Waar komen ze dan vandaan?* *Ik ben zeker dat er geen wolk opzijgeschoven is.* "Er is ook geen wolk opzijgeschoven. Die sterren zijn net ontstaan. Omdat jij wou dat ze er waren." Om één of andere reden leek die gedachte absurd. Op dat moment nam Mira zich dan ook voor de oude man niet meer serieus te nemen. Ze krabbelde rechtop, sloeg het stof van haar rok, plukte een stuk plastic uit haar haar en nam afscheid: *Sorry, ik geloof u niet.*

"Dat is niet erg, dat doet niemand."

Ik geef ze geen ongelijk.

"Ik ook niet."

De man glimlachte een edele lach met zijn rotte tanden.

Het meisje stapte doelbewust verder naar de lichtvlek die ze nooit bereiken zou.

Van der Vennet Laetitia

UCOS-Conferentie over armoedebestrijding

Verhofstadts Liberalisme

Met een veelbelovende conferentie werd op 17 oktober het vijftienvingjarig bestaan van het universitair centrum voor ontwikkelingssamenwerking (UCOS) gevierd. De conferentie bestreek de hele dag en werd beëindigd met een feestelijke receptie die sommigen onder ons tot diep in de nacht en het glas heeft vervoerd. De genodigden waren Wendy Harcourt (WIDE), Francine Mestrum (ATTAC), Ernst Weizäcker (Club van Rome) en Dirk Verhofstadt (Liberales). Onderzoeker van de vakgroep filosofie Pieter Dehon en econoom van Vesalius Robert Scott Gassler zaten ook in het panel. Dirk Barrez (Global Society) mocht de verhitte debatten in goede banen leiden. Dit alles vond plaats in de Nelson Mandelazaal die bij momenten de aanwezigen niet leek te kunnen absorberen waardoor je her en der studenten uitgestrooid over de vloer aantrof.

De Moel is pas om halfdrie neergestreken op de conferentie waardoor het betoog van Wendy Harcourt werd gemist maar gelukkig konden we wel getuige zijn van het verhaal getouwtrek onder de hoofdrolspelers Verhofstadt en Weizäcker, ware het niet dat Dehon zijn underdogrol met glans heeft uitgespeeld. Jammer genoeg beschikte ik niet over volledige concentratie om de sporadische interventies van Mestrum (die dan ook nog eens vroeger vertrok) te kunnen decoderen. Achtereenvolgens zullen enkele belangrijke elementen van de vertogen van de deelnemers onder de loep worden genomen en gekruidd met de nodige commentaar.

De liberale hersenspinsels van Dirk Verhofstadt

Verhofstadt had de eer om de spits af te bijten en lanceerde een redevoering die sommigen verleide, anderen in slaap doofde en nog anderen in hun expectaties bevestigde. Zijn text goed omklemd zong hij de lof van het liberalisme en probeerde met behulp van historisch revisionisme, liberalisme en armoede oorzakelijk met elkaar te verbinden. "Hoe meer liberalisme, hoe meer vooruitgang in de wereld en hoe minder armoede", luidde het. Voor de mensen onder ons, die dachten dat ze in een wereld van immer voortschrijdende liberalisering leven, ontsluitende de woorden van Dirk Verhofstadt toch enige verbazing: "Today there is no free trade and this causes problems for the poor". Verhofstadt hamerde als een gek op het paradigma dat het liberalisme de onvermijdelijke horizon van onze tijd zijn. Hij deed me denken aan een bekend existentialist die een halve eeuw geleden verklaarde dat 'het marxisme de onvermijdelijke horizon van onze tijd zou zijn'. Nu, het marxisme mag dan niet meer 'in de mode' zijn maar dit is niet omdat het theoretisch onkracht zou zijn, maar eerder omdat de hervormingen die het inspireerde in de realiteit uitdraaiden op een fiasco. Het was het economisch kerkhof en de demografische terugval die de dynamiek tot implosie van een politiek systeem accelereerden, uit lang vervlogen tijden, dat zich inspireerde op 'het marxisme'.

Om deze onvermijdelijke overwinning van het liberalisme kracht bij te zetten chargeerde hij met een oneindige waslijst van filosofen en anderen, ongeacht de tijdsgeest, dwalingen en zin voor relativisering van de citaten. Maar goed, het was voor iedereen leuk om de naam van zijn favoriete filosoof, rechtsdeskundige of econoom te horen vallen. Het *individu* werd 'terug' op een verhoogje gezet en als het ware *gesacraliseerd*. Het subject zou één en ondeelbaar zijn en mag zich, in de redenering van Verhofstadt, bij voorkeur niet te veel herkennen in de Ander. Want wanneer iemand zich in een ander zou herkennen kunnen ze zich wel eens gaan organiseren om gemeenschappelijke belangen na te streven. Deze georganiseerde individuen kunnen dus een collectief vormen en voor de dag komen met een agenda die opkomt voor de rechten hun minderheid, terwijl *het individu de kleinste en enige minderheid zou zijn volgens Verhofstadt*. Na een korte blik in de zaal geworpen te hebben vervloekte hij alles wat naar traditionalisme, nationalisme en socialisme rook want niet goed voor de vrijheid en de ontplooiing van het individu. Zijn het dan niet de arbeidersbewegingen, de vrouwenbewegingen en de zwartebewegingen geweest die hun recht op individuele ontplooiing en emancipatie op straat hebben moeten afdwingen via collectieve actie?

Zal Verhofstadt binnen onafzienbare tijd nog steeds hetzelfde deuntje zingen als het individu

zelf compleet *vermarkt of geconomificeerd* zal zijn. Nu al beschikken enkele grote ondernemingen over een grote voorsprong op de overheidsprogramma's betreffende *genetic engineering en germline engineering*. Deze zullen er ongetwijfeld niet voor terugdeinzen om aan de behoeften van een marktsegment te voldoen, dat de middelen zal hebben om zich van haar *mens-zijn* te verlossen. Het tijdperk van de nieuwste ongelijkheidsstrijd loert om de hoek. Een strijd waaraan 'permanente, overgeërfde, genetische kenmerken' (superklasse) aan de grondslag liggen. Maar goed, we laten futurologie voor wat het is en gaan terug naar de conferentie.

Een scheldtirade aan het adres van oude communistische iconen en de veroordeling van 'dé islam' ontbraken naar oude respectievelijk nieuwe gewoonte niet.

Sociale interdependentie werd virtueel onbestaand en het sociale weefsel overbodig geacht door Verhofstadt. Met enkele zinnen ontmantelde hij de sociale zekerheid en versierde dit spookbeeld met een uitspraak van Kant: 'Every human being has the duty to care about his fellow human beings'. Een verwijzing naar menselijkheid en empathie werd terstond omgevormd tot het fundament van een liberale sociale *verzekering*. Sommigen fronsten de wenkbrouwen, wat de sluwe vos opviel, en hij riep de hulp in van Robert Nozick: 'Redistribution is a form of theft'...

Tegenover de verabsolutering van het individu plaatste hij de onvermijdelijkheid van de staat, maar dan wel in een uitgedunde vorm, als staketsel, in een vorm die het toelaat om de wetten van de markt te laten primeren. De functie van de overheid zou er één zijn van bescherming van de burger tegen onrecht. Maar hij zou toch moeten weten dat in een ongereguleerde globale markt het steeds moeilijker wordt om de eis naar sociale verantwoordelijkheid en juridische rechtvaardigheid te verzoenen met die tot winstmaximalisatie door de echte bazen van deze wereld? Nu we volgens Verhofstadt het einde van de geschiedenis beleven, een eindpunt van de mensheid waar zowel markteconomie als de liberale democratie gezegevierd hebben, kunnen landen die een protectionistische economische politiek volgen geen vooruitgang kennen en alleen meer in de armoede verzanden. Maar hoe zit het dan met de Chinese markt, één van de meest protectionistische markten, die al jarenlang een economische groei kent van om en bij de 10%? Dogma's en illusies werden aangevoerd als argumenten om te pleiten voor deregularisering en privatiseringen. Het armoedeprobleem werd kortom gereduceerd tot een *gebrek aan liberalisme*. Er werd met scherp geschoten op vakbonden en andere organisaties door Verhofstadt. Waarom? Omdat ze voor de rechten van een collectief van individuen opkomen? Ja. En omdat ze –nog zo een dogma- *marktverstoring* zouden werken.

Verhofstadt veroordeelde de landbouw- en staatsubsidies van de EU en de VS wel met klem. Deze subsidies geven de boeren uit het Zuiden de kans niet geven om te concurreren op de wereldmarkt en dus volledig 'mondiaal weg te concurreren Amerikaanse en Europese sectoren' *kunstmatig in leven houden*. De subsidies bedragen maar liefst de helft (!) van het jaarlijks budget van de EU. Deze subsidies hebben een verwoestend effect op de economieën in het Zuiden die zich niet alleen zien geconfronteerd met té lage marktprijzen maar wiens markten ook nog eens kapot worden *be-dumpt* met duizenden tonnen aan landbouwproducten. Het is het topic waarover vele multilaterale onderhandelingsrondes zijn gestruikelde. Het protectionisme van de westerse economieën gecombineerd met een verplichting voor de landen in het Zuiden om hun markten (door instituten als de WTO) open te stellen werkt op wereldschaal rampen van grote omvang in de hand. Daarom twijfel ik aan de *juiste intenties* van Verhofstadt omdat hij argumenteert dat subsidies *marktverstoring* werken en daarom een groot probleem zijn waardoor hij gewoon de pleitbezorger is van de Wereldhandelsorganisatie

die dit duidelijk in haar verdrag stelt. Maar is de WTO niet een verlengstuk van de binnenlandse politiek van enkele wereldmachten? De WTO heeft onder het mom van vrijhandel de monopoliepositie van Amerikaanse transnationale corporaties bestendigd. Iedereen kent Microsoft wel..? Na de conferentie vroeg ik hem of in het geval de subsidies substantieel worden afgebouwd het Front Nationale van Le Pen hierbij geen fameuze beleidsgaren bij zou kunnen spinnen...? Want het is vooral Frankrijk dat zich tegen de afschaffing van de subsidies keert omdat zij met een grote verlieslatende landbouwsector zit die zwaar wordt gesponsord door de overheid om in leven te blijven. Zijn antwoord was dat we maar "door de zure appel moeten bijten" en een eventueel decisief electoraal succes van een extreem-rechts bewind er maar bij moeten nemen. It's worth the price dixit Verhofstadt. We moeten "de fascistische wel blijven bestrijden" klonk het. Waarom bestrijden we dan niet gewoon het fascistische virus dat neoliberalisme heet in plaats van ons 100% te focaliseren op extreem-rechte groeperingen die zich met simplistische apartheidsslogans voeden met de desastreuze maatschappelijke gevolgen dat dit beleid met zich meebrengt? De toenemende armoede en sociale ongelijkheid zijn het resultaat van een de ongebreidelde privatiseringsdrift en winstaccumulatie. De markt kan werken, maar alleen als middel om een door een gemeenschap vooropgesteld doel te bereiken.

Er is niet 'één soort' marktmodel, dus waarom het institutioneel framework gewoonweg niet aan regionale realiteiten aanpassen vraag ik me dan af? Waarom laat hij zich zo gewillig voor de kar van het bedrijfsleven spannen? Joost (of broer Guy) mag het weten. Antonio Gramsci zag als geen ander de legitimeringsfunctie van intelligentsia. Zij voederen de mensen met ideeën die aaneen worden geklopt in een kader van een ideologie maar zonder de mensen daadwerkelijk te mobiliseren of hen ertoe aan te zetten. Dirk Verhofstadt blijft de expert in het legitimeren van de bestaande orde via de slogan: "there is no alternative"

De wanhoopskreten van een sociaal-democraat

Weizäcker begon zijn redevoering met een paar schouderklappes in de richting van D.V. maar had voor de rest wel enige kritiek op diens absolute marktdenken. Aan de hand van enkele grafieken toonde hij de desastreuze gevolgen aan die de 'niet-gereguleerde markt' kan veroorzaken. De conventionele groei-strategieën zouden volgens Verhofstadt een mistgordijn optrekken en aldus *duurzame* resultaten in de weg staan. Ook maakte hij brandhout van de bewering dat geliberaliseerde landen economische groei vertonen. Hij haalde met harde cijfers het voorbeeld van China en India aan. Dit zijn twee landen die niet (volledig) geliberaliseerd zijn en al langer dan een decennium een fenomenale economische groei vertonen. Terwijl de rest van de landen in de westelijke hemisfeer sinds de eerste oliecrisis heeft kennis kunnen maken met het fenomeen stagflatie. Een panache van stagnatie en inflatie, dodelijk voor de middenklassen. Als geen ander wist Weizäcker, met de vinger op de pols van de tijd, aan te tonen hoe de markten sinds 1990 de democratieën domineren. Dit is een politieke keuze geweest en geen theoretische zoals de meeste blinde liberalen zouden menen te geloven. Adam Smith, de vader van de moderne economie, blijkt soms toch nog wel foutief begrepen te worden door zijn volgelingen of maar gedeeltelijk gelezen want Weizäckers parafrasering van Smith sloeg duidelijk in als een bom en verbaasde velen in de zaal. Smith zei: "de markt kan alleen maar goed functioneren als de geografische reikwijdte van de wet even groot is als die van de markt..". Er werd opgemerkt dat vroeger deze samenvielen, maar nu met de geglobaliseerde economie is dit niet meer het geval en dit verklaart de roofoverval op mens en natuur die het bedrijfsleven aan de dag kan leggen.

In onze laatkapitalistische fase heeft de markt zich dus totaal losgevochten van de nationale staat. Het *financieel kapitalisme* overschaduwde het commercieel kapitalisme en samen met transnationale corporaties zitten financiële mastodonten aan het roer van deze wereld. Gigantische geldstromen zwerven op elk moment van de dag aardbol rond via de financiële markten en de onderliggende economische en maatschappelijke ontwikkelingen kunnen niet anders beschreven worden dan als een stille genocide. In plaats van aan de structuren te sleutelen en zich te verzetten tegen de machthebbers en de jurisdictie van de WTO, gaan onze leiders vage teksten aannemen met enkele millenniumdoelstellingen.. Minimale doelstellingen, die vijf jaar na formulering, een hopeloze onderneming blijken te worden.. ondanks het optimisme van Weizäcker.

Globalisering blijkt dus de vroegere harmonie tussen democratie en markt te vernietigen, waardoor ondernemingen vandaag de dag de staten botweg *gijzelen en chanteren* met delocalisaties. Dit is de reden waarom zoveel *lastenverlagingen* worden toegekend aan bedrijven, tot in het extreme... De enige remedie tegen deze moordende kwaal is *taxharmonisatie* zei Weizäcker. "Het kan toch niet dat in Estland er 0% lasten zijn voor de bedrijven", zei hij verontwaardigd. De democratie wordt vandaag in onze geglobaliseerde wereld verkracht door de markt, zo simpel is het. Over lastenverlagingen gesproken, zou Dirk, die adviseur is van zijn broer Guy Verhofstadt, achter de notoriële intrestaftrek zitten die *Guy en Vincent* vorige week gingen promoten in Azië?

Weizäcker verwees naar studies die uitwezen dat privatiseringen alleen de rijken ten goede komen en de prijzen uit de pan doen swingen. Hij pleitte voor een sterke staat en tegen privatiseringen van publieke goederen die in een vrije markt misschien niet aangeboden zullen worden omdat ze dure investeringen vereisen. Bovendien is na privatisatie geen democratische verantwoording vereist aan de burger of zullen we klant zeggen? Hij repte wel met geen woord over de concurrentie in de wereldeconomie die zorgt voor een mondiale arbeidsmarkt waar geen baan meer zeker is. Hoe lang gaan we in deze 'wereld van Hobbes' zitten, waar er een meedogenloze strijd van allen tegen allen heerst?

De alternatieven van Pieter Dehon

Pieter Dehon wou zich *voor geen geld* laten dwingen in het keurslijf van statelijke noch niet-statelijke interventie en bepleitte alternatieve methodes en analyses. Hij doorbrak deze dichotomie door te verwijzen naar verschillende initiatieven van en in de derde wereld. Hij illustreerde dit met een treffend voorbeeld; de aardbeving die Mexico-City trof in 1985. Toen de ravage die de aardbeving veroorzaakte de wereld bereikte was overheidsinterventie nog steeds niet ingezet. Wijkcomité's zetten terstond initiatieven op voor de heropbouw en met groot succes. Spontaan groeiden er nieuwe sociaal-politieke structuren, los van de overheid. Met dit voorbeeld trachtte hij duidelijk te maken dat markt noch staat de mensen voor erger hebben kunnen behoeden maar het het voluntarisme van de mensen zelf was dat nieuwe structuren werden geboren.

"We zullen onze huidige en toekomstige problemen niet kunnen oplossen door meer markt of meer staat want deze keuze", zei Dehon, "is een *valse* keuze, er zijn wel degelijk andere alternatieven." "Want net die dichotomie wordt gebruikt om de liberale democratie, desnoods met wapens (Irak), te exporteren." De groeiende illegitimiteit van de vrijhandel en de ongelijkheid werkt een stijging van militaire (of humanitaire...) interventies in de hand om de boel beheersbaar te houden onder het mom van de strijd tegen terreur en het *planten* van democratie. Maar als er ergens democratieën ontstaan zal het niet dankzij maar ondanks het Westen zijn.

Vervolgens maakte hij duidelijk dat de voorwaarden voor ontwikkeling te afhankelijk zijn van hun context en lachte hij het voorstel van Verhofstadt en Weizäcker weg dat inhield dat het 'bureaucratische-en marktraamwerk' van de Europese Unie het grootste exportproduct zou moeten worden. Dehon besefte als geen ander dat de legitimiteit van een opgedrongen en geïnstitutionaliseerd politiek-economisch raamwerk niet uit het systeem zelf komt maar door de historische ontwikkelingen. "Europa begint

(Wordt vervolgd P. 14)

The Seventh Cross

An Exilroman by Anna Seghers

“Wir fühlten alle, wie tief und furchtbar die Äußeren Mächte in den Menschen hineingreifen können, bis in sein Innerstes, aber wir fühlten auch, dass es im Innersten etwas gab, was unangreifbar war und unverletzbar“

We find ourselves in Germany shortly before the beginning of the Second World War. Hell breaks loose in the villages around Mainz. The news about the escape of seven men from the heavily guarded concentration camp for political prisoners of Westhofen is rapidly spreading. Every available SA -and SS member in the area is immediately deployed in the search, even the boys of the Hitlerjugend are summoned. The net closes around the refugees. Bounties are being put on their heads, photos are being distributed and Kontrollposten are doubled. To set an example, Fahrenberg, the Lagerkommandant of Westhofen, orders the construction of seven crosses to which the captured prisoners are to be nailed. And, within seven days, one by one, the prisoners are being brought in. One cross however, the seventh, remains empty. While the Gestapo and the Polizei spread their spies among the people, Franz Marnet and others start organizing their own antifascist network. Georg Heisler, the only surviving refugee, plunges in the city of Mainz, careless of the danger lurking around every corner, to seek help. After a few close shaves, he manages to get in touch with the right people. Finally, all forces are combined; Georg receives forged papers and escapes on a boat to Holland. Over the years, this book has been mostly reviewed in the traditional western-modernist

way. The mere fact that the hero breaks away from certain death at the end is not the essence. Georg is not even a hero; he is a human being like we are. Georg is actually as valuable as all the other characters (some 30 round –and over a hundred flat characters). What matters is that the escape is accomplished thanks to so many different people. These average people are suddenly, after so many years of silently suffering the proliferation of a dangerous and seemingly invincible system, fulfilled with hope. Widerstand, resistance, is still possible! A very interesting element is the group of people that sacrifice their relatively stable position in Nazi society in favour of humanity. We are shown, that every citizen in a system is associated with it: take Liesel & Paul Röder for instance: Paul works in a factory and greets his friends with a convinced “Heil Hitler” (like we would be saying “joe, ça va, alles bon?”) while Liesel stays home, cooks and looks after their four kids (because “jeder Deutscher soll sich vervierfachen”). Still those two people do everything in their power to save Georg, and by that, to save hope.

On the other side of the iron curtain, the story was analyzed quite differently. Because Georg is associated with the communist party, he is turned into an all-enduring, tenacious hero in the plain sense of the word, helped by other oppressed leftist civilians (not only factory workers and farmers though) to escape.

None of these two explanations, however, will do in our (Post?)postmodern Era. The world in which the actors find themselves trapped is one of total ambiguity. Every little detail in people, places or

buildings is described, which makes the whole fairly realistic, but many of these objects are at the same time invented. KZ Westhofen for example, a very important scenery in this story which pretends authenticity, has never existed. Seghers has also interwoven innumeral symbols and references to historical facts, myths, sagas and religious (Christian) subjects. This makes the possibility of finding out clearly what one of these symbols really means and what its relation is to the actual plot, very small. Complication only rises through the constant clash between reality and fiction, time and place, focalization and narration, and the sunny, bucolical hillsides and the hellish, foggy valleys filled with industrial misery and dust. The consequence of these strategies is a fantastic, almost mythical world, in which the reader can never move confidently. Chaos finds its paramount in the city of Mainz, where the greatest danger lurks, but where at the same time the only way to salvation leads. I deliberately use the word ‘narration’, because we are actually dealing with a frame story here. The ‘tale’ of Georg is introduced, evaluated and concluded by a voice in first person plural, in fact the remaining prisoners of Westhofen. The way the narrative is ‘told’ also reminds us of the récit direct, through which the writer leans forward and addresses the reader, and even tries to include him in the action.

“Es gab einmal einen Mann, der Ernst Wallau hieß. Dieser Mann ist tot. Sie waren ja eben Zeuge seiner letzten Worte. Er hatte Eltern, die so hießen (...) Wenn es wahr ist, dass die aus Leichen

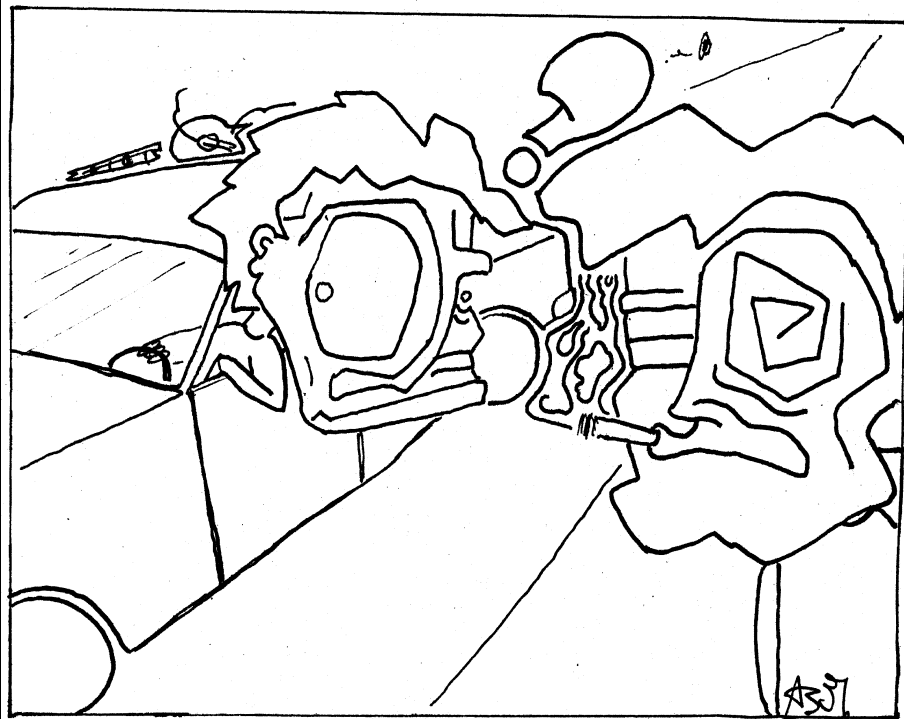
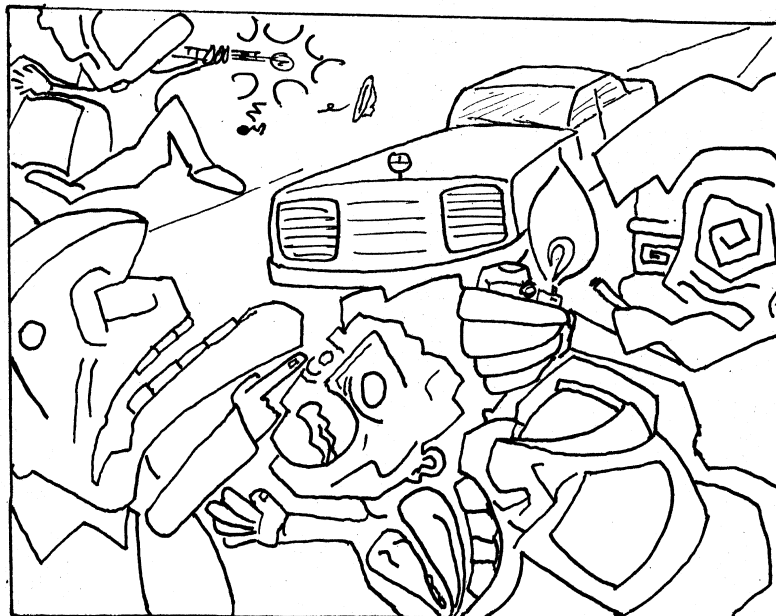
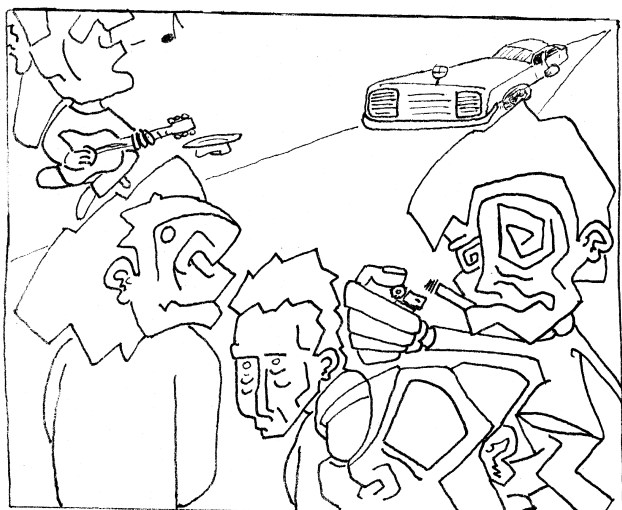
Aussagen erpressen können, ich bin toter als alle Ihre Toten“

Because of the multitude of interruptions in the scenes and the ever changing perspective and/or voice, the reader is also summoned to reconstruct the story himself. The story, as it were, builds itself in the process of reading.

It is obvious that this book has reassured many of its readers, by showing them that even in the darkest of times, not all hope is lost (cf. 1st quote). More important than this however, is the proof we get, that a system (dynamic or ‘static’, ‘democratic’ or dictatorial) will always create and even nurse its own opponents in the womb of its society. What must go up must come down. Or to speak with Goethes Mephisto: *“Denn alles, was besteht / ist wert, dass es zu Grunde geht”*.

Anna Seghers (Born Netty Reiling, Mainz, 1900) wrote The Seventh Cross during her stay in Paris in the years 1938 and '39, after fleeing Nazi Germany out of fear for her life and/or freedom. Not alone was she child of Jewish parents, she also was a convinced socialist. ‘The Seventh Cross’ was first published in English in 1942, the year that mother Reiling died in a concentration camp. In Mexico she firstly succeeded in publishing the book in German (El Libro Libre, 1943). Since then it has been translated and published very frequently up till now. The book was turned into a major movie in 1944 by Fred Zinneman for MGM-studios. Anna Seghers lived unto her death in 1983 in East-Berlin.

[Metoikos]

Prager Sommer

Hinterhof zwischen
Hochhäuser: alt, gelb und weiß
Das Grün der Bäume

Auf dem Fensterbrett
Die Blumen amalgam rot
Im Gras die Katze

Undefinierbar
Der Kaffee, Rauch überm Tisch
Licht durch das Fenster

Die Straße entlang
Jetzt. Ich barfuß, und neben mir
Das rosa Mädchen

[Metoikos]

De Moeial heeft een exclusief interview op de kop kunnen tikken met een Franse zakenman uit Parijs. Dr. Ali El Bakkali is Fransman, geboren in Marokko. Hij is zelfstandige, werkzaam als directeur project management applicatie-consultancy van informatiesystemen. Na enig aandringen wou hij ons graag te woord staan.

Heb je met je eigen ogen de schermutselingen kunnen aanschouwen in Parijs?

Om eerlijk te zijn niet nee, want ik heb de kans om in een welvarende gedeelte van Parijs te wonen, waar er geen concentratie is van ongekwalificeerde Fransen met zogenaamde vreemde roots. Dus ik heb niets met mijn eigen ogen gezien maar ben alleen via verschillende mediakanalen op de hoogte gebleven van de ontwikkelingen; en natuurlijk vinden er ook discussies plaats met de collega's op het werk.

Zijn de rellen een nieuw fenomeen dat opduikt in de Franse steden?

Pas du tout! Je moet weten dat in 1983 in Vénissieux (région Lyonnaise) de eerste gewelddadige uitbarstingen zich voordeden waar ook al auto's in brand vlogen. Eigenlijk moet je het in een historisch perspectief plaatsen. In de jaren vijftig en zestig werden veel migranten uit Noord-Afrika aangetrokken omdat er massaal gebouwd moest worden. Er dienden in recordtempo honderdduizenden wooneenheden te worden gebouwd waaronder de beruchte *hoge torens*, die de met de grond gelijkgemaakte krottenwijken moesten REPLACEREN. Hun kinderen, geboren en getogen in de republiek, hadden twintig jaar later bijna geen toegang tot de arbeidsmarkt. Toen is het reeds begonnen eigenlijk.

Welke gevoelens en meningen zweven er op de werkvloer onder de 'hogere kaders'?

Wel natuurlijkterwijs wordt het geweld door iedereen veroordeeld, onafhankelijk van de vorm die het aanneemt en de mensen die het begaan. Vervolgens verschillen de interpretaties van de gebeurtenissen ook grondig. Sommigen trachten de situatie in een breder kader te zien en hadden zulke uitbarstingen verwacht. Het breder kader is er dan één waar armoede een rol in speelt, alsook de verschillende vormen en niveau's van frustratie waar de mensen van de banlieues onder te lijden hebben. De media, vooral buiten Frankrijk, hebben de mond vol van allochtonen maar in Frankrijk bestaat er zoiets niet! We zijn allemaal Fransen en dus wordt dit probleem, in tegenstelling tot Duitsland of België, niet gereduceerd tot een probleem van 'allochtonen', wat dat woord ook moge betekenen, maar tot een probleem van een *Vierde wereld*¹ die in omvang toeneemt en de afbrokkeling van de relatieve welvaart van de stedelijke middenklassen.

Wat je bedoel je eigenlijk met armoede, kan je daar een definitie of situering van geven?

Wel, in Europa zijn we al lang voorbij de klassieke definitie of norm die stelt dat armoede de afwezigheid van de primaire goederen, dus de onderste trede van de behoefteschaal van Maslow, omsluit. Neen. Armoede in Frankrijk is niet minder dan 2 dollar per dag verdienen zoals we het hanteren voor de Derde wereld bijvoorbeeld. Armoede in Frankrijk slaat op de jongeren van de banlieues die zich door zintuiglijke prikkels en aanvaringen steeds armer voelen. Ik bedoel hiermee dat ze de infrastructuur zien waar de anderen, beter gegoeden het mee doen en de rijkdom waarmee ze hun persoon materialiseren. Dus het is armoede die definieerbaar is wanneer men ze vergelijkt met de rijkdom van anderen. De wijken waar de jongeren in de banlieues leven zijn er elk jaar op achteruitgegaan. De

ontspanningsmogelijkheden zijn er onbestaand. Zelfs als de financiële middelen het toelaten moeten deze jongeren naar Parijs zelf trekken; wat tien tot vijftien kilometer van hun eigen wijken ligt; om aan onspanning te doen. Ik denk hierbij aan op café gaan, dansen, naar de film gaan, enzo.. dingen die jongeren doen en waarmee ze zich identificeren tout court. Nu, zelfs wanneer deze jongeren de middelen hebben en naar Parijs trekken, worden ze daar geconfronteerd met de bevolking van Parijs-Stad die rijk is en er een andere levensstijl en consumptiepatronen op nahoudt. Deze jongeren voelen zich gemarginaliseerd, scheef bekeken en anders behandeld dan de *witteboordersgroep*.

Om terug te komen op die relatieve armoede; het is wel een vaststaand feit dat Frankrijk de laatste jaren meer en meer de kant uitgaat naar een land of deelstaat van de EU zo je wil, waar armoede steeds groeit. Niet alleen de vierde wereld breidt tegen een ongekend tempo uit maar ook de middenklassen voelen het in de portefeuille. Ik ken veel tweeverdienersgezinnen die gewoonweg niet meer aan alle behoeften van hun kinderen kunnen voldoen. Niet alleen is de kost van het hoger onderwijs bijna ondraaglijk geworden, ook het gewone leven is immens duur geworden bij ons en de invoering van de euro heeft hier zeker zijn effect gehad.

Je ziet echt een tweedeling naar Amerikaans model in de samenleving opgang maken. Je hebt de rijken en een steeds groter wordende groep van armer wordende middenklassers. Niet alleen is de koopkracht gedaald, ook de werkloosheid onder de universitair geschoolden neemt afschrikwekkende proporties aan. Je moet weten dat werkloosheid een structureel gegeven is geworden sinds begin jaren '70 en meer bepaald na de oliecrisis van '73. Dus je hebt een hele generatie die haar ganse leven in de werkloosheid heeft doorgebracht en hoger opgeleiden die steeds moeilijker aan de bak geraken.

Zou de sociaal-economische achteruitgang van de middenklassen dan misschien ook het electoraal succes van rechts verklaren in Frankrijk?

Absoluut! Daar is geen twijfel aan. En niet alleen van rechts, als je hiermee de UMP van Sarkozy en Chirac bedoelt. Ook het extreem-rechtse Front Nationale van Le Pen is hierdoor een massapartij geworden. Eén van de redenen hiervoor is dat het FN met de simplistische en anachronistische oplossing komt die alle migranten wilt repatriëren. Dit is een achterlijke redenering gezien het feit dat net deze inwoners van de banlieues één voor één Fransen zijn.

Ja, maar is uw bewering geen theoretische analyse die uitgaat van het Franse 'assimilationisme' dat in het 'republicanisme' besloten ligt?

(doet een verwerpend gebaar met de hand) Laat theorie voor wat het is, dat assimilationisme is een liedje dat al decennialang wordt afgespeeld. Laten we de theorie verlaten en naar de werkelijkheid gaan. Deze mensen ZIJN Fransen, ze spreken Frans, ze zijn er geboren, ze hebben geen ander thuisland dan Frankrijk. Dus de gratis oplossing die extreem-rechts propageert is gewoonweg onzin. We zitten met een onomkeerbare realiteit waar de nakomelingen van vroegere migranten nergens anders aarden dan in Frankrijk. Frankrijk moet voor haar kinderen zorgen.

Zou de demografische evolutie in Europa, dus een steeds ouder wordende bevolking en het steeds groter wordende aandeel van deze groep in de totale bevolking, er niet voor zorgen dat de jongeren 'democratisch' gegijzeld zullen

worden door het meerderheidsprincipe?

Als ik je vraag goed begrijp bedoel je dat de *omgekeerde bevolkingsspiramide* net een gevaar vormt voor de integratie van grote groepen ongeschoolde jongeren in het economisch leven omdat ze een minderheid vormen van de totale bevolking?

Ja. Zou het kunnen dat, met de waarschuwing van de Amerikaan Callahan² indachtig, het verhoudingsgewijs toenemend aantal stemgerechtigde ouderen zijn politieke macht zal gebruiken om budgetten voor scholen, infrastructuur van de zielig ogende voorsteden enz..in hun eigen voordeel zullen kortwieken in een machtsspel tussen generaties?

Dat is een heel interessante stelling, maar de realiteit van vandaag gebiedt ons om nu een oplossing te zoeken. Er zijn vandaag de dag ook terug veel initiatieven van het middenveld die de kop opsteken en het feit dat vele jongeren geen diploma hebben is niet altijd een zwak punt. Laat me het vergelijken met het lerarenprobleem in België. In de jaren negentig was er een acuut lerarentekort, nu heerst er werkloosheid of jobonzekerheid onder de afgestudeerden. Dus soms heb je gewoonweg vandaag de dag meer kans op een job als je 'ongeschoold' bent, want in Frankrijk is er een grandioos tekort aan mensen die manueel werk kunnen doen, zoals loodgieters en dakwerkers.

Kunnen we zeggen dat zowel links als rechts gefaald hebben wat betreft grootstedelijk beleid?

Tuurlijk, maar het is hoe je het beziet. Toen rechts in 2002 aan de macht kwam hebben ze het budget voor sociaal beleid met de helft teruggeschroefd en geïnvesteerd in *meer blauw op straat*.. Welzijnswerkers stonden plots zelf in de werkloosheidsstatistieken en de situatie verslechterde nog meer. Trouwens, het heeft pas geduurd tot de betogingen en onlusten van 1983 vooraleer er onder Mitterrand een minister voor de Steden werd aangeduid.

Denk je dat de overheid nog bij machte is om de massale werkloosheid terug te schroeven die in de voorsteden heerst?

(denkt lang na) Het probleem wordt structureler met de dag en lijkt hopeloos want je moet weten dat in de periferie van Parijs 70% zonder werk zit! Het wordt stilaan een natuurlijk gegeven en het frappante is dan nog dat in die periferie de meeste bedrijven liggen. En net in die ondernemingen is er bijna niemand uit de buurt tewerkgesteld! Het is een schandaal want de ondernemingen komen altijd af met het excuus dat mensen zonder diploma gewoon hun plaats niet bij hen hebben terwijl we evengoed weten dat er geen specifieke kwalificaties nodig zijn voor bandwerk... De overheid kan bijgevolg echt wel een stok achter de deur zetten, desnoods met quota's.

Trouwens wist je dat *Guillaume Sarkozy* vice-president is van de werkgeversbond? Je kan geen potentieel succesrijkere tandem hebben als die van Guillaume Sarkozy, hoofd van de werkgeversbond en de positie van zijn jongere broer Nicolas Sarkozy als minister van Binnenlandse zaken om Frankrijk eens flink terug op weg te zetten naar stabiliteit en vooruitgang op het vlak van tewerkstelling. Die twee hebben een zware verantwoordelijkheid te dragen.

Martin Van Ganshoren

1 Armoede in de geïndustrialiseerde landen

2 Pifer and Bronte, in our aging society. Paradox and promise, 1986

Maandlijks studententijdschrift van de VUB in samenwerking met het Brussels Studentengenootschap, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur.

Ons redactielokaal is gelegen te Triomflaan 62. Elke Woensdag om 20 u is er redactievergadering. Iedereen is welkom!

Alle opmerking, vragen of reacties zijn welkom. Stuur een mailtje naar: moeial@vub.ac.be

Verantwoordelijke Uitgever
Bram Langmans

Coördinator
Bilal Benyaich

Vice-coördinator
Gabriël Zamora Moreno

Secretaris
Bram Langmans

Penningmeester
Ruben Brabers

Lay-out
Gabriël, Bram, Ruben

Illustraties
Michaël, Ruben, Bram

Foto's
Jelle, Bilal

Achterflap
Michaël Pleumeekers

Redactieleden
Ruben Brabers, Ben Van Overmeire, Thomas Martin, Bram Langmans, Rob Werkers, Michaël Pleumeekers, Laetitia Van Der Vennet, Gabriël Zamora Moreno, Frank Vanaershot, Mathias Vanheerentals, Michael Van De Velde

Redactiemedewerkers
Jelle Desmet, Maarten Dierckx, Vera Ter Beest, Peter Bill Kisitu, Pieter Vissers, Deniz, Maarten B., Joris D., Pieter D. Martin Van Ganshoren

oplage: 1500 ex.

Abonnementen
Storten op rek.nr.001-1386975-48 met melding abo

Gewoon abo: 8,25 euro
Steunabo: 24,79 euro

De redactie is *niet* verantwoordelijk voor publicaties van het BSG, V.O., Dienst Cultuur, lezersbrieven, opiniebijdragen en standpunten.

UCOS-conferentie (Vervolg)

zelf meer en meer op een ontwikkelingsland te lijken en is dringend aan refreshing toe" zei Dehon. Hij pleitte voor minder structuren en meer ruimte voor pluralistische dynamiek. Tijd om onze eeuwenoude eurocentrische visie op de wereld op te bergen en te luisteren naar de rest van de wereld want echte dialoog heeft altijd tot gevolg dat beide partijen veranderen. Onze westerse zelfgenoegzaamheid zou wel eens tot zelfvernietiging kunnen leiden. Hoeveel catastrophes zijn niet begaan in naam van de vooruitgang. Het wordt hoog tijd voor een

deconstructie van het westers paradigma dat onze waarden en normen (lees opleggen van vrijhandelsakkoorden) aan de rest van de wereld wil opleggen.

"Bepaalde objectief gezien regressieve elementen moeten in de huidige situatie onverbiddelijk worden beschreven. Naast de treffende beelden op de televisie kunnen we ook de daling van de groei in de wereld, de toename van ongelijkheden, zowel in de arme samenlevingen als in de rijke, fenomenen die samenhangen met economische en financiële globalisering, op hun waarde schatten. Ze vloeien logischerwijs en

doodeenvoudig voort uit de vrijhandel, die, doordat hij de actieve bevolking van alle landen van de wereld in een onderlinge concurrentiestrijd brengt, een verlaging van de lonen en de stagnatie van de mondiale vraag met zich meebrengt; hij neigt in elke samenleving steeds meer tot een niveau van ongelijkheid dat overeenkomt met het verschil in inkomsten tussen de rijken in de rijke landen en de armen in de arme landen."¹

1 Emmanuel Todd, *Wereldmacht Amerika, essay over het verval van het Amerikaanse systeem*, 2003, p.39

De Jacht Op De Karakol

De Lezersbrievenrubriek

Oud zijn

Opgestaan als 21-jarige meid. Kreeg dadelijk de geur van stoffige kamer in mijn neus. Mijn hele kamer rook naar oud. Toch nog even uitstellen dat kamertje afstoffen. Kan gerust nog een dag wachten hoor. Zoëven de badkamer ingedoken. Ook handdoek van badkamer rook niet meer echt fris. Nou wat wil je als je zesde in rij bent die gezicht wast en handdoek er al 3 dagen ofzo hangt. Ook handdoek rook dus naar oud. Dan maar naar onder even eten. Was wel lekker hoor broodje met witte kaas en tomaat en niet te vergeten een gesuikerd glas thee. Dit is dan ook hoogtepunt van mijn dag denk ik dat lekker glaasje thee. Hmm, zou het zo ook zijn over 50 jaar ofzo? Als ik oud ben? Vraag me eigenlijk al af hoe het gaat zijn voor mijn ouders om oud te zijn. Hoe gaat het voor hun zijn? En hoe gaat het voor ons zijn het feit dat ze oud zijn. Zullen we dan ook denken aan onze "waarden" en aan onze "cultuur" die we zo promoten? Of is oudgedachten goed eruit, namelijk het feit dat kids op hun ouders letten? De ouders bij ons in huis nemen?

pff "I really dunno" Of eerlijk gezegd, eigenlijk weet ik het wel. Ik denk net als die stoffige handdoek in de badkamer "weg ermee". Tijd voor verandering.

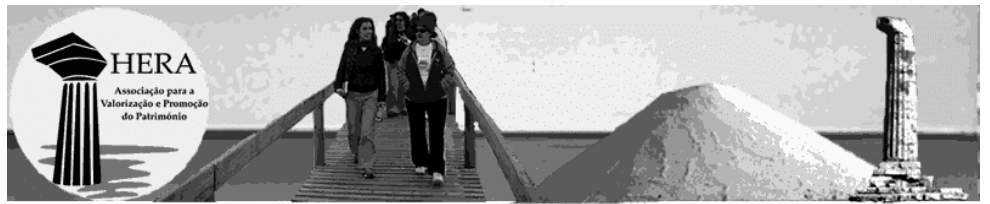
I van mijn grote levensdoelen is altijd geweest verlost te geraken van mijn ouders. Heb er nu al zo weinig geduld mee, laat staan als ik ouder ben en zelf kinderen heb. Dan heb ik niet geduld met ouders en ook nog eens niet geduld met kids. Is nogal gevaarlijk om langs 2 fronten aangevallen te worden. Ik moet me eigen positie veilig stellen. Het is dus ofwel kids uit huis ofwel ouders. Eerste optie is niet mogelijk dus wordt het de tweede maar. Wordt dus teruggrijpen naar mijn ingenieus plan. Je ontdoen van je ouders maar toch niet helemaal onderdoen voor je "gemeenschap" zeg maar. Je vat gewoon koe bij de horens en handelt het probleem zo af.

Ik denk dat ik mijn ouders drop in het bejaardentehuis voor ouderen uit het Midden-Oosten. Is helemaal aangepast aan hun "cultuur" en "gewoontes". Plus dan zijn ze niet alleen, want ze leven samen met andere oude Koerden. Kunnen ze samen keuvelen over het "goede" en "betere" verleden. Dat bejaardentehuis bestaat nog niet, maar ga ik zelf oprichten met hoop dat er meer denkenden zijn zoals mij. Geef nu toe, wie is er tegenwoordig nog bereid om de zorg van beide ouders op zich te nemen? Kunnen wij dat nog aan in deze tijd van snelheid en carrièrelust? Zijn we zo meegesleurd in het Westers leven en denken dat de regel van "kids zorgen later voor hun ouders" niet meer bij ons bestaat? Of durft onze generatie gewoon nog geen nee te zeggen tegen de oudere? Willen we mee met de verandering naar bejaardentehuizen of geven we zelf niet toe zodat we later zelf ook profijt ervan gaan kunnen maken?

Voor mij is antwoord in ieder geval al duidelijk. Ik ga dus nog eens grijpen naar een tweede glaasje thee, want hier breek ik mijn hoofdje niet meer over. Hehe

Deniz

HERA VOOR STUDENTEN

In het kader van het jeugdprogramma beslissing n° 1031/200/EC van het Europees Parlement en van de Europese Raad op 13 april 2000, ondersteunt Hera, een ngo die in Portugal door een Italiaan in het jaar 2004 werd gesticht en daar zijn zetel heeft, projecten van jonge mensen tussen 15 en 25 jaar. Hera wil de ondernemingsgeest van jonge mensen stimuleren en verwelkomt de indiening van hun projecten. De bedoeling is dat jonge mensen uit verschillende Europese landen zich ontmoeten en de cultuur van elkaar leren kennen. Bovendien richt dit programma zich aan alle studenten die geïnteresseerd zijn in de eigen cultuur in een ander land in Europa te presenteren en de cultuur van de andere landen te leren kennen. Veel aandacht is er aan uitwisselingen die het bevorderen van de historisch, cultureel en archeologisch patrimonium en ook van het milieu gegeven. Ontmoetingen, forums, conferenties en seminaries kunnen georganiseerd worden.

Uiteraard ook dynamische groepen die zich bezig houden met studieactiviteiten en vorsching op dit vlak en de Europese erfgoed willen helpen te verdedigen zijn welkom.

In een tijd dat het beschermen van de erfgoed van het verleden een belangrijke rol speelt, ligt het in ons handen een bijdrag tot te brengen. En iedereen kan aan de slag gaan!

Hera geeft ons deze mogelijkheid. Voor degene, die zijn ideeën in praktijk willen brengen, staat de voorzitter van de organisatie Fabio Carbone te beschikking. Hij is bereikbaar door de e-mail hera.avpp@katamail.com of door de tel. +351 96 9145152

moeial@vub.ac.be

Eigen kot is goud waard

Ondertitel

Het beestje was overleden. Alleen zijn karkasje lag nog in zijn kotje. "Dat is het leven", zuchtte de kotmadam en daar de een zijn dood de ander zijn brood is, werd het krot al snel verhuurd aan een ander beest. Aan zo eentje die dagdroomt over een kot met dakraam, om zo Orion met zijn nachtmerrie over de melkweg te zien galopperen.

Om een kot te krijgen, moet je eerst weten wat het is. De Vrije Universiteit Brussel kan je helpen. Op een dag valt een rijk geïllustreerde brochure op je deurmat. De universiteit nodigt je uit naar de informatiedag te komen. Je accepteert de uitnodiging, want het gras lijkt groener bij de burens. Bij aankomst op campus Etterbeek is het groene gras niet het eerste wat opvalt. Wat opvalt, zijn de ietwat groot uitgevallen legostenen. Vooral door de vele leergierige blikken die je passeren in de wandelgangen, lijken deze stenen enorm veel op universiteitsgebouwen. Overspoeld door nieuwe indrukken, drijf je de Esplanade op. Daar, in de schaduw van de reusachtige legostenen, presenteren zich als grote verrassing kleinere blokken. Er gaat een vreemde aantrekkingskracht van uit, het is als het zien van een reclameboodschap. De studenten in de blokken lachen en spelen met hun blokkendozen. Ze voelen zich thuis. Hoe langer je naar binnen kijkt, hoe meer je het gevoel krijgt een veyeur te zijn, een buitenstaander. Eigenlijk zou je graag deel uit maken van dit gelukkige tafereel, maar hoe? Door een wonder - of puur toeval - stuit je op het bordje 'huisvesting'. Voorzichtig informeer je naar de mogelijkheden. Voor de koten van de universiteit had je je als aankomende student al begin september moeten hebben ingeschreven. Daarvoor was je nu dus te laat, de tweede helft van september was net begonnen. Je kon je richten tot de particuliere sector, die had nog wel koten. De helft van de informatie ontgaat je volkomen. Jij blijft steken bij het woord 'kot'. Je herhaalt het woord een paar keer voor jezelf en dan begint het te dagen: kot is blijkbaar datgene wat ze hier een studentenkamer noemen. Deze typisch Vlaamse uitdrukking moet, ten teken van assimilatie, onthouden worden. Kot is kamer, kot is kamer, dreun je op in de hoop dat je hersenen in volgende situaties het woord zullen herkennen.

De particuliere sector heeft zo haar eigen manier om kamers te verhuren. Iedere dinsdag en donderdag om 9 uur 's morgens en om 14 uur

's middags wordt er een rondleiding georganiseerd. Maar dat kon de kotloze op de informatiedag, een zaterdag, onmogelijk weten. Gelukkig is er altijd een uitkomst voor zwervers met geld, beter bekend als backpacker. Ook zonder backpack, is er plek voor hen in het backpackersthuis, beter bekend als jeugdherberg. Een jeugdherberg wordt door

sommigen vergeleken met een kot. Je kunt je er thuis gaan voelen, er zijn vrienden, eten en drank en met wat geluk ook blokkendozen. Toch is er een groot verschil tussen de herberg en het kot: het uitstellen van je spullen blijft moeilijk, waardoor het nooit een ideale studieplek kan worden. Gelukkig is de studie nog niet begonnen en voldoet de herberg tot dinsdag nog goed als kot.

Op dinsdagochtend word je te vroeg wakker. Je pakt wat morrend je spullen en gaat op het Barricadenplein op een bankje zitten, een kop koffie in de hand. De statige woningen met Franse balkonnen omringen het plein. Enkele bewoners steken hun slaperige hoofden uit het venster. Dromend begeef je je naar het verzamelpunt. Morgen word jij misschien wel op dezelfde manier wakker in je eigen kot. De rondleiding begint exact om 9 uur. Vijf vreemdelingen in de hoofdstad van Europa laten zich gidsen door het centrum van Brussel. De gids heeft een geweldige strategie om zijn koten aan

te prijzen. Hij wijst niet op de geheel verpauperde staat waarin enkele koten verkeren, maar op de cafés in de buurt en op de afstand vanaf kot naar Grote Markt. De strategie werkt, alle kotlozen in de groep zijn binnen een mum van tijd de trotse eigenaars van een kot. Oost west, kot best, zullen we maar zeggen. Dat kan alleen oost en west, want in het hoge noorden wordt het woord 'kot' niet begrepen. Als de

Nederlandse student een keuze kon maken tussen verschillende kots en slechts 1 kleine, gore kamer, zou deze toch de voorkeur geven aan de laatste. Het woord kot is dan ook niet een ware verwelcoming, eerder een afwijzing. Tegen je Nederlandse vrienden te zeggen dat je in Brussel op kot zit, geeft niet het gewenste resultaat. Ze minachten je eerder, dan dat ze naar je opkijken. Wat is er dan ook mis met het woord 'kamer', wat in Nederland wordt gebruikt? Menig Belg denkt dat er verwarring ontstaat bij het gebruik van dit woord. Het woord 'kot' zou in verband staan met de student, terwijl kamer in verschillende situaties gebruikt wordt. Zo bestaat er in Nederland de Eerste en de Tweede Kamer, de Kamer van Koophandel en worden er in de krant kamers te huur aangeboden. Toch is het onderscheid tussen de Tweede Kamer en een studentenkamer voor iedereen duidelijk. Dat komt niet alleen doordat de ene kamer met hoofdletters wordt geschreven en de andere met kleine letters. Er is een simpele, onzichtbare overeenkomst gemaakt. Uitdrukkingen als 'op kamers' gaan en 'kamer gezocht' refereren in de studentenwereld naar

kamers voor studenten. Daarbij wordt er, vooral in advertenties, duidelijk vermeld of het om studentenkamers gaat of niet. Daardoor is er geen verwarring, en daardoor is ook een woord als kot niet nodig.

In België worden opmerkingen als: "ik heb een kamer" wel eens verkeerd geïnterpreteerd. "Wat had je hiervoor dan? Een kast?", wordt er geïnterpreteerd. De grapjas zit er niet ver naast. Frans Debrabandere schrijft in een alleraardigst boekje getiteld *Wat woorden weten, over woorden en hun geschiedenis* (Uitgeverij L.J. Veen, Amsterdam/Antwerpen: 2000, p. 68.) dat de studenten in Nederland hun kamer voor lange tijd hebben aangeduid met de term 'kast', terwijl hun Vlaamse wederpartij de voorkeur gaf aan 'kot'. Door deze uitleg kan noch de Nederlandse student op de kast, noch de Belgische student in zijn kot worden gejaagd. Het blijkt zelfs dat de grapjas nogal aardig uit zijn kot komt. Debrabandere doet er nog een schepje bovenop door ook het Vlaamse 'hoerenkot' met zijn Nederlandse equivalent van 'hoerenkast' te noemen. In het woordenboek worden daarnaast voor 'kot' synoniemen als gevangenis, kooi, stal, schuurtje, krot gegeven. Na het raadplegen van enkele etymologische woordenboeken blijkt dat men in Scandinavië in bepaalde dialecten of oervormen aan het woord 'kota' of 'køyta' de betekenis van hok, uit twijgen gevlochten hut in het bos toekent. In het Russisch is 'kotych' een varkenskot, waar ook weer het woord keuterboer van schijnt te komen. Uiteindelijk komt het erop neer dat het woord 'kot' staat voor een primitieve, wat armzalige woning, wat eigenlijk bedoeld is voor beesten als varkens, honden of duiven. Of natuurlijk voor het beest dat zich student noemt en dagdroomt over een kamer met dakraam.

Vera ter Beest

'E NIHLIGSTE

1 mnd

